

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת בהעלתך תשע"ט

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

1 **עך** שישתוק בתשיעי (ואל שלא קראו עשירי לה) - שי לפרש בשני ענינים: לאו וקרא
 2 שישתוק בתשיעי, אלא שלא קראו "עשירי", אפילו קראו "תשיעי". דאם קראו
 3 "עשירי" - אין אחד עשר קדוש, ורשתי טענות אן קדושין באחד, ורשעת מיוחדת בעתן
 4 כהוא עצמו. ועוד יש לפרש: דאם קראו לתשיעי "תשיעי" - וזו לא הוי טענת כשקרא
 5 לעשירי "תשיעי", ואפילו קראו "עשירי" דמי.
 6 ואין אחד עשר מקדוש, דלא חשיב כאלוה נקדק.
 7 שם עשירי ממנו. והשאתו הוי "שישתוק" וקראו.
 8 שלא ידבר כלל. והתירצא דבכי קרשאי אתח
 9 למקון בשמעתון, דקאמר הכא בנאי עסקתן -
 10 וקדים חד מנייהו ואפק לרשיה "אחד"
 11 עשר, ותקשי עלה במנאן דלא כרבי, דאי כרבי -
 12 לא אמר: אחד עשר לא הוי עקדה. והשאתו
 13 לוקמה (דקרו) (וקרא) "תשיעי" ליהוא דאפקיה
 14 לרשיה, ולדברי הכל הויא עקדה ולפי פירוש
 15 הדין, וזו לא הוי עקדה, כפרשיטתא. ולרש"ש
 16 ורש"י שפירשתי - לרבי אל מוקי לה לרדקיה
 17 "תשיעי" - דלא אינטיך למיתני הא, ודחיא הוי
 18 עקדה, אבל לא אינטיך לאשמועטן, משום
 19 הזמנן לא הוי עקדה לרבי, היכא דאית ליה
 20 בהמות טובא.
 21 שנים בעשירי ב' - לליל פרק שנ נ.ב דבר
 22 המתחיל ("אפשר" פירשתי: דנצי סבר
 23 א אשר ל. פירעצם.

1 **עך** שישתוק בתשיעי (ואל שלא קראו עשירי לה) - שי לפרש בשני ענינים: לאו וקרא
 2 שישתוק בתשיעי, אלא שלא קראו "עשירי", אפילו קראו "תשיעי". דאם קראו
 3 "עשירי" - אין אחד עשר קדוש, ורשתי טענות אן קדושין באחד, ורשעת מיוחדת בעתן
 4 כהוא עצמו. ועוד יש לפרש: דאם קראו לתשיעי "תשיעי" - וזו לא הוי טענת כשקרא
 5 לעשירי "תשיעי", ואפילו קראו "עשירי" דמי.
 6 ואין אחד עשר מקדוש, דלא חשיב כאלוה נקדק.
 7 שם עשירי ממנו. והשאתו הוי "שישתוק" וקראו.
 8 שלא ידבר כלל. והתירצא דבכי קרשאי אתח
 9 למקון בשמעתון, דקאמר הכא בנאי עסקתן -
 10 וקדים חד מנייהו ואפק לרשיה "אחד"
 11 עשר, ותקשי עלה במנאן דלא כרבי, דאי כרבי -
 12 לא אמר: אחד עשר לא הוי עקדה. והשאתו
 13 לוקמה (דקרו) (וקרא) "תשיעי" ליהוא דאפקיה
 14 לרשיה, ולדברי הכל הויא עקדה ולפי פירוש
 15 הדין, וזו לא הוי עקדה, כפרשיטתא. ולרש"ש
 16 ורש"י שפירשתי - לרבי אל מוקי לה לרדקיה
 17 "תשיעי" - דלא אינטיך למיתני הא, ודחיא הוי
 18 עקדה, אבל לא אינטיך לאשמועטן, משום
 19 הזמנן לא הוי עקדה לרבי, היכא דאית ליה
 20 בהמות טובא.
 21 שנים בעשירי ב' - לליל פרק שנ נ.ב דבר
 22 המתחיל ("אפשר" פירשתי: דנצי סבר
 23 א אשר ל. פירעצם.

16 **"תשיעי"** - עשירי וחולין מעורבין זה בזה; עשירי - מאלו קדוש, לתשיעי - "תשיעי" קא
 17 קרי ליה. קראן "עשירי" - עשירי ותשיעי מעורבין זה בזה; מאי מגמא - "עשירי" קא קרי
 18 ליהו לתרויהו. יצאו שנים בעשירי וקראן "עשירי" - עשירי ואחד עשר מעורבין זה בזה,
 19 קראן "אחד עשר" - עשירי וחולין מעורבין זה בזה. אתו דל למה לי היינו קדי! - הא ק
 20 משמע לי: כל בנת אחת תרויהו קא אמר, ואף על גב דלא נקטר שם עשירי הימנו. ותיב
 21 דב כהנא נקטר ליה להא משתתא. אשר ליה רב אישי לרב כהנא: והלא לא נקטר שם
 22 עשירי הימנו, ותנן: זה הכלל, כל זמן שלא נקטר שם עשירי הימנו - אין אחד עשר מקדוש!
 23 היני מילי - בזה אחר זה, אבל בבת אחת - תרויהו קא קדשי. זה אחר זה - בהדא
 24 תתני לה: קרא לתשיעי "עשירי", ולעשירי "עשירי", ולאחד עשר "עשירי" - אין אחד עשר
 25 מקדוש, "זה הכלל" לאיתוויי מאי לאו לאיתוויי בבת אחת - לא. לאיתוויי יצא עשירי ולא דבר,
 26 דהא לא נקטר שם עשירי הימנו. דאי לא מימא הכי, הא דתניא: יצאו שנים בעשירי, ולא
 27 קדם אחר מהן את הכירו, וקראן "עשירי" - עשירי ואחד עשר מעורבין זה בזה; והלא לא
 28 נקטר שם עשירי הימנו; הא לאו משום דאמרין: כל בבת אחת - תרויהו קא קדשי.
 29 אי משום הא - לא איתוויי, וקא במאי עסקינן - דקדים חד מנייהו ואפק לרשיה, וקרייה
 30 "אחד עשר", ויהדר איערוב ונפק בהדר, וקרינהו "עשירי", דהא נקטר שם עשירי הימנו.
 31 והא "לא קדם" קתני? - מאי "לא קדם" - דיהדר איערוב. וכמאן - דלא כרבי, דאי רבי -
 32 האמר: אחד עשר לא הוי עקדה! - אפילו מימא רבי, כי אמר רבי - היכא דאית ליה בהמות
 33 טובא, דאמרין: חד עשורא קאמר, הכא - דלית ליה בהמות טפי. מאי רבי דתניא: קרא
 34 לעשירי "אחד עשר", ולאחד עשר "עשירי" - אין אחד עשר קדוש, דבדי רבי. רבי יוסי כרבי
 35 יהודה אומר: אחד עשר קדוש. כלל אמר רבי: כל זמן שלא נקטר שם "עשירי" הימנו - אין
 36 אחד עשר קדוש. אמר רבא: הכא במאי עסקינן - בגון דאית ליה בהמות טובא, דאמרין:
 37 חד עשורא קאמר. יצאו שנים בעשירי, תנא דרא: ירעו, ותנא דרא: קריבו, ותנא אדך:
 38 ומות. לא קשיא, הא דתנא ירעו - רבנן היהו, דאמרין: אין מביאין קדשים לבית הפסול.

16 **"תשיעי"** - עשירי וחולין מעורבין זה בזה; עשירי - מאלו קדוש, לתשיעי - "תשיעי" קא
 17 קרי ליה. קראן "עשירי" - עשירי ותשיעי מעורבין זה בזה; מאי מגמא - "עשירי" קא קרי
 18 ליהו לתרויהו. יצאו שנים בעשירי וקראן "עשירי" - עשירי ואחד עשר מעורבין זה בזה,
 19 קראן "אחד עשר" - עשירי וחולין מעורבין זה בזה. אתו דל למה לי היינו קדי! - הא ק
 20 משמע לי: כל בנת אחת תרויהו קא אמר, ואף על גב דלא נקטר שם עשירי הימנו. ותיב
 21 דב כהנא נקטר ליה להא משתתא. אשר ליה רב אישי לרב כהנא: והלא לא נקטר שם
 22 עשירי הימנו, ותנן: זה הכלל, כל זמן שלא נקטר שם עשירי הימנו - אין אחד עשר מקדוש!
 23 היני מילי - בזה אחר זה, אבל בבת אחת - תרויהו קא קדשי. זה אחר זה - בהדא
 24 תתני לה: קרא לתשיעי "עשירי", ולעשירי "עשירי", ולאחד עשר "עשירי" - אין אחד עשר
 25 מקדוש, "זה הכלל" לאיתוויי מאי לאו לאיתוויי בבת אחת - לא. לאיתוויי יצא עשירי ולא דבר,
 26 דהא לא נקטר שם עשירי הימנו. דאי לא מימא הכי, הא דתניא: יצאו שנים בעשירי, ולא
 27 קדם אחר מהן את הכירו, וקראן "עשירי" - עשירי ואחד עשר מעורבין זה בזה; והלא לא
 28 נקטר שם עשירי הימנו; הא לאו משום דאמרין: כל בבת אחת - תרויהו קא קדשי.
 29 אי משום הא - לא איתוויי, וקא במאי עסקינן - דקדים חד מנייהו ואפק לרשיה, וקרייה
 30 "אחד עשר", ויהדר איערוב ונפק בהדר, וקרינהו "עשירי", דהא נקטר שם עשירי הימנו.
 31 והא "לא קדם" קתני? - מאי "לא קדם" - דיהדר איערוב. וכמאן - דלא כרבי, דאי רבי -
 32 האמר: אחד עשר לא הוי עקדה! - אפילו מימא רבי, כי אמר רבי - היכא דאית ליה בהמות
 33 טובא, דאמרין: חד עשורא קאמר, הכא - דלית ליה בהמות טפי. מאי רבי דתניא: קרא
 34 לעשירי "אחד עשר", ולאחד עשר "עשירי" - אין אחד עשר קדוש, דבדי רבי. רבי יוסי כרבי
 35 יהודה אומר: אחד עשר קדוש. כלל אמר רבי: כל זמן שלא נקטר שם "עשירי" הימנו - אין
 36 אחד עשר קדוש. אמר רבא: הכא במאי עסקינן - בגון דאית ליה בהמות טובא, דאמרין:
 37 חד עשורא קאמר. יצאו שנים בעשירי, תנא דרא: ירעו, ותנא דרא: קריבו, ותנא אדך:
 38 ומות. לא קשיא, הא דתנא ירעו - רבנן היהו, דאמרין: אין מביאין קדשים לבית הפסול.

וה

1 **רש"י**
 2 עשירי לכוונת עשירי גמורים והוא עשירי שחולין ולתשיעי
 3 תשיעי קרי ליה - כלומר כל זה קרי לה לתשיעי, אפילו
 4 עשירי ששיר - תשיעי ודלעשירי - עשירי שזה. והוא
 5 דאמון לאפסותי - הוא חשיב ענין לפסעי - קרא
 6 אחד עשירי ולש"י תשיעי? וכן ע"ש. ומבואר
 7 לעשירי "אחד" ע"ש בן נאן עשירי לעמוד אצל כספך
 8 כלומר, בעשירי עצמו ענין אליו. אמר, **אלא כספך** -
 9 מנעו לעשירי, ודעווי תשיעי וזהו. אמר, **אין מביאין**
 10 עשירי לכוונת עשירי גמורים והוא עשירי שחולין ולתשיעי
 11 עשירי לכוונת עשירי גמורים והוא עשירי שחולין ולתשיעי
 12 עשירי לכוונת עשירי גמורים והוא עשירי שחולין ולתשיעי
 13 עשירי לכוונת עשירי גמורים והוא עשירי שחולין ולתשיעי
 14 עשירי לכוונת עשירי גמורים והוא עשירי שחולין ולתשיעי
 15 עשירי לכוונת עשירי גמורים והוא עשירי שחולין ולתשיעי
 16 עשירי לכוונת עשירי גמורים והוא עשירי שחולין ולתשיעי
 17 עשירי לכוונת עשירי גמורים והוא עשירי שחולין ולתשיעי
 18 עשירי לכוונת עשירי גמורים והוא עשירי שחולין ולתשיעי

דאם קראו לתשיעי "תשיעי" - וזו לא הוי טענת כשקרא לעשירי "תשיעי", ואפילו קראו "עשירי" דמי. ואין אחד עשר מקדוש, דלא חשיב כאלוה נקדק. שם עשירי ממנו. והשאתו הוי "שישתוק" וקראו. שלא ידבר כלל. והתירצא דבכי קרשאי אתח למקון בשמעתון, דקאמר הכא בנאי עסקתן - וקדים חד מנייהו ואפק לרשיה "אחד" עשר, ותקשי עלה במנאן דלא כרבי, דאי כרבי - לא אמר: אחד עשר לא הוי עקדה. והשאתו לוקמה (דקרו) (וקרא) "תשיעי" ליהוא דאפקיה לרשיה, ולדברי הכל הויא עקדה ולפי פירוש הדין, וזו לא הוי עקדה, כפרשיטתא. ולרש"ש ורש"י שפירשתי - לרבי אל מוקי לה לרדקיה "תשיעי" - דלא אינטיך למיתני הא, ודחיא הוי עקדה, אבל לא אינטיך לאשמועטן, משום הזמנן לא הוי עקדה לרבי, היכא דאית ליה בהמות טובא. שנים בעשירי ב' - לליל פרק שנ נ.ב דבר המתחיל ("אפשר" פירשתי: דנצי סבר א אשר ל. פירעצם.

ערכין, פרק ראשון – הכל מעריכין דף ג עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"

1 לאתיי נשים – שחיבות במקרא מגילה, וכשרות לקרות ולהוציא זכרים ידי
 2 זרובתם. מומנות לעצמן – נשים גשילם, וכן שלשה עבדים. אבל אין שתי נשים או שני
 3 עבדים מטרפין עם (שני) אנשים, לפי שיש באנשים מה שאין בנשים ובעבדים. שאין
 4 הנשים ואומרות בריה ואין להן העבדים אומרים – זה נחלקת. איש איש – כי יהיה זכ
 5 מבשרו וגו' (ויקרא טו) – ספרת – (ברכה)

6 והיא קרא בנכנס טמא למקדש כתיב, ומחיה
 7 ליה ברה, ולהכי כתיב 'איש' – למעוטי קטן,
 8 ולא בר גושנין הוא, אבל טמא הוא לטמא
 9 אוכלו ומשקין בגדלו. והצריע – משמע
 10 צרעו אחרינה, לרבות את האשה. אם כן לפי
 11 נאמר איש לענין שלטמה – דא משמע איש
 12 ולא אשה, ולא 'אטמא טמאנא' קאי, והתם
 13 אפילו אשה. אלא אקרא דלמשה קאי,
 14 המשתעי בפריעה ופימה. הכל רואין והכל
 15 כשרים לראות – חידא הוא, ולא בני הרדי
 16 תניא, דמסברי ליה זכר – הלכות נגעים.
 17 שאינו בקי – והולך תלמיד חכם ישראל
 18 ורואה עמו, ואומר לו 'אמור טמא' והוא
 19 אומר, 'טהור' והוא אומר, שהטומאה
 20 הוטרחה תליה במאמר הבקו, והכי תניא
 21 בתורת כהנים, והאמר טר – בפרק קמא
 22 דשבועות (ו.א), לקיש – לערב מים חיים
 23 באפר טמא, טעמיהו דרבנן רבי יהודה
 24 מפרש במסכת יומא בפרק 'טרף בקלפי'
 25 (גמא), קרי – שנתו אחוז מחמת מילה.
 26 שזוח – ממי טמא על הטמא, הואתי כשרה
 27 – טעמא מפרש ביבמות בפרק 'הערלי'
 28 (עבב), מידי דהוה אטבול יום, שפסול
 29 בתרומה וכשר בפרה. תרי הכל שוחטין –
 30 איכא בפרק קמא דהולין (ב.א. טו.ב), הל
 31 מעלין – בפרק תרוא דכתובות (ק.ב). הל
 32 לאתיי

23 כי יהיה בעור בשרו, מכל מקום. – ואלא 'איש' למה ליה? – לכדתניא: 'איש' – אין ליה אלא
 24 איש, אשה מניין? כשהוא אומר 'והצריעו' – הרי כאן שנים; אם כן, מה תלמוד לומר 'איש'
 25 – לענין של מפה: איש פורע ופורם, ואין האשה פורעת ופורמת. 'הכל רואין את הנגעים',
 26 'הכל פשרין לראות את הנגעים', לאתיי מאי? לאתיי שאינו בקי בהן ובשמותיהן. – והאמר
 27 כר: אינו בקי בהן ובשמותיהן – אינו רואה את הנגעים! אמר רבינא, לא קשיא: הא דמקברי
 28 ליה וסבר, הא דמקברי ליה ולא סבר. 'הכל פשרין לקדיש' לאתיי מאי? לרבי יהודה – לאתיי
 29 קטן, ולרבנן – לאתיי אשה; התנן: 'הכל פשרין לקדש, חוץ מחרש שומה וקטן; רבי יהודה
 30 מכשיר בקטן ופוסל באשה ובאדרונונים.' 'הכל פשרין להזות' לאתיי מאי? לאתיי ערל
 31 ויכרבי ליה, והאמר רבי אבהו: 'ערל ששהו'. 'האזאת פשרה'. 'הכל שוחטין' לאתיי מאי?
 32 תרא לאתיי בותי, ודמירא לאתיי ישראל. 'הכל מעלין לארץ ישראל' לאתיי מאי?
 33 לאתיי

הלפת ועם חביבי ולא זמנין על עי דשהבית שתי שערות. דתניא איש כי יהיה זכר וגו' – והוא דלא מייחי מתניין ד'רצא דופ' (גדה.ג.ט.ב) דתנן: תיגורן בין אחד טמא חביבה
 2 – משום שהביתאוי מפרש יותר. למצויין קטן מכתב – והיא קרא בנכנס למקדש טמא כתיב, ומחיה ליה ברה, ולהכי כתיב 'איש' למעוטי קטן, ולא בר גושנין קטן, אבל טמא
 3 הוא לטמא אוכלים ומשקין בגדלו. רש' לתמוה: למה ליה קרא לפטור? כיון דלא מצינו קטן נענישו קשה פרק 'ארבע מיתות' (סנהדרין ג.ב.ב.) 'איש כי יאניק' – פרט לקטן ומיהו
 4 התם שי למעוטי משום קלון האשה יתיבי, ודימא דבהמה הברכה. וטמא איצטרך, ודלקא דערך אמיןא היולא תורהו לטמואה יתיבי ברה, שאין שמעין לן דלא.
 5 והצריעו – משמע צרעו אחרינה, לרבות את הפריעה. אם כן למה נאמר 'איש' – לענין שלטמה, 'איש' דמשמעו ולא אשה – לא א'טמא טמאנא קאי, והתם אפילו אשה.
 6 אלא אקרא דלמשה קאי, ומשתעי בפריעה ופימה. לשון הקונטרס, ואף על דבגנעו ראש חוק כתיב (ויקרא יז) אשה – לא א'טמא מיהו, והתם איצטרך, דאף על
 7 גב שאין גירולא לצמח שיער בוקן האשה – מנמאה, רש' ליקשות: אמאי לא נפקא לן אשה מאידם, דמשמע אשה במקום קטן, דכתיב (במבאר ל.א.) ונפש אדם, ויבין
 8 דסקולין חן ויבוא שניהו: רש' לומר: דלקא דערך אמיןא, מדאיצטרך קרא לרביי אשה בגנעי (קטן) וקון – מכלל דשאר נגעים ליכא לטמאות אלא כן. השפוק: וקשה:
 9 הנה ליה לרביי אשה מאידם? 'איש' – למעוטי קטן מפריעה ופימה, 'הצריעו' – לרבות קטן לטמאות ויש לומר: ומסברא למעוטי פריעה ופימה מאשה, וקשה:
 10 זה הכל רואין הכל כשרין לראות – חידא הוא, ולא גבי הרדי תניא. והאמר טר – בפרק קמא דשבועות (ו.א.) דמסברי ליה וסבר – שאינו בקי, והולך
 11 תלמידי חכם ורואה עמו, ואומר 'טמא', והוא אומר 'טמא', שהטומאה הוטרחה תליה באמירת בוקן, והכי תניא ליה בתורת כהנים. לשון הקונטרס, והתם בתורת כהנים
 12 אחרבי ישראל, ומסכריב 'או לא אתו' – ומסקנין התם: מאחר שסופו לרבות ישראל, למאי הלכתא כתיב כתיב שאין טמאה וטורה אלא מפי בוקן, שאפילו בוקן שוקט רואה
 13 נגעים, אף על גב דמסכריב ליה וסבר מקרי ליה טורח, שאינו בקי בפני עצמו, ועוד יש לומר: דמסכריב ליה וסבר דאין, אלא אפילו אף חכם קאי, גביה,
 14 מסכריב ליה וסבר. ואם תאמר: פשיטא, מה ליה למלדין מתאמלו למלמדן אתו הדין: ויש לומר: דאף על גב שאינו בקי, אלא באותו געש בעל לראות. לקיש – לערב מים חיים
 15 באפר טמא, טעמיהו דרבי יהודה רבין מפרש בפרק 'טרף בקלפי' (וי.א. גמא), ערל – שנתו אחוז מחמת מילה, שזוח ממי טמא על הטמא – הואתי כשרה. טעמא
 16 מפרש ביבמות בפרק 'הערלי' (עבב.ב.) מידי דהוה אטבול יום, שפסול בתרומה וכשר בפרה. ומצי לאתיי ברייתא ודתיא התם הכי בפירוש, אלא דרבי אלעזר שורא בפל בפי לן יותר.
 17 תרי 'הכל שוחטין' – בפסול קמא דהולין (ב.א. טו.ב), הכל מעלין – בכתובות, בפרק תרוא (ק.ב).

קפג

1 תני אבל מעטסקין בהן שלמדו, אפילו בשבת ומשני: כאן בקטן שהגיע לחנוך, כאן
 2 בקטן שלא הגיע לחנוך, כלומר, בקטן שהגיע לחנוך מתקטן, ואם תאמר: פשיטא
 3 דאין מעטסקין, למאן דאמר ביבמות פרק 'ורש' (ק.ד.) קטן אוכל גידולא אין היה דין
 4 מצוין להפרישו? ויש לומר: כגון שבת לחנוך שמירת שבת, אבל לא הגיע לחנוך
 5 והגיע שפר, והוי קצת חידוש. לאתיי

6 נשים – שחיבות במקרא מגילה, וכשרים
 7 לקרות ולהוציא זכרים ידי חובתן, לשון
 8 הקונטרס, אבל כן בהלכות גדולות ופוסק הכי,
 9 ומאיא ראי' מן התוספתא. וזה לשונם: הכל
 10 חיבין במקרא מגילה כו' טומטום ואגרונונים
 11 חיבין ואין מוציאין הרבים ידי חובתן,
 12 ואגרונונים מוציא מנין ואין מוציא את שאני
 13 מינו, טומטום אינו מוציא את לא מינו ולא את
 14 שאני מינו. מן מוציא עבד וזעין בן חרוץ אינו
 15 מוציא את לא מינו ולא את שאני מינו. נשים
 16 ועבדים וקטנים פטורין משמירת מגילה, זה
 17 כאן לשון התוספתא, וההלכות גדולות
 18 הוסיפו: אלא שחיבין בשמיעה, לפי שהכל היו
 19 בספק להשמיע ולהרוג ולבדד. (פסק) רבי
 20 יהושע היה מכנס כל אנשי ביתו וקרא
 21 לפניהם, רבי יונה אבהו רבי מנחם היה
 22 מתבין לקרותה לפני נשים שבתיו, שהכל
 23 היו בספק, והכל חיבין בשמיעה. זה כאן לשון
 24 הלכות גדולות. לכך צריך לפרש בבאן דאין
 25 הנשים מוציאין אלא נשים, אבל אנשים לא
 26 והכל חיבין במקרא מגילה כו' – לאתיי
 27 נשים שמוציאין שאין אחרותן, והיה מצו
 28 למינה: לאתיי קטן אליבא דרבי יהודה,
 29 ומכשיר בקטן בפרק שני מגילה (ט.ב),
 30 מומנות לעצמן – שלש נשים על שלשה
 31 עבדים. אבל שתי נשים אין מצטרפין (לשני)
 32 (ועם) אנשים, לפי שיש באנשים שאין בנשים
 33 ועבדים, ואין הנשים אומרות בריה, ועבדים
 34 אין אומרים 'על איך שנתחלה לאבותי'.
 35 וצריך לומר: דרשות הוא לעשים לזמן, אבל
 36 חוביב ליכא, ותדע, מדקא מייחי מניה
 37 מיעתא למאן דאמר בפרק 'שלשה סבלה'
 38 (ברכות מה.ה.) ונשים אם רצו לזמן – מומנין,
 39 משום דמאה נשים כתיב בבירי, ואם היו
 40 חיבות, אם כן קשיא ליה, והוא 'רצו לזמן'
 41 קאמרו ועל זה מסכוכו שלשנו שאין ממונות.
 42 לאתיי קטן הידוע למי מברכין וכדבר נחמן
 43 כו' – ואמר רבי מברכות (מ.א.) וליה הלכתא
 44 בכל הני שמעתאן אלא כדבר נחמן וכו', ואפילו
 45 הכי לא קיימא לן בוחייה, אלא כדאמר רבי
 46 יוסי דירושלמי: כמה דימנא אכלית עם אבא
 47 לאתיי

הלפת ועם חביבי ולא זמנין על עי דשהבית שתי שערות. דתניא איש כי יהיה זכר וגו' – והוא דלא מייחי מתניין ד'רצא דופ' (גדה.ג.ט.ב) דתנן: תיגורן בין אחד טמא חביבה
 2 – משום שהביתאוי מפרש יותר. למצויין קטן מכתב – והיא קרא בנכנס למקדש טמא כתיב, ומחיה ליה ברה, ולהכי כתיב 'איש' למעוטי קטן, ולא בר גושנין קטן, אבל טמא
 3 הוא לטמא אוכלים ומשקין בגדלו. רש' לתמוה: למה ליה קרא לפטור? כיון דלא מצינו קטן נענישו קשה פרק 'ארבע מיתות' (סנהדרין ג.ב.ב.) 'איש כי יאניק' – פרט לקטן ומיהו
 4 התם שי למעוטי משום קלון האשה יתיבי, ודימא דבהמה הברכה. וטמא איצטרך, ודלקא דערך אמיןא היולא תורהו לטמואה יתיבי ברה, שאין שמעין לן דלא.
 5 והצריעו – משמע צרעו אחרינה, לרבות את הפריעה. אם כן למה נאמר 'איש' – לענין שלטמה, 'איש' דמשמעו ולא אשה – לא א'טמא טמאנא קאי, והתם אפילו אשה.
 6 אלא אקרא דלמשה קאי, ומשתעי בפריעה ופימה. לשון הקונטרס, ואף על דבגנעו ראש חוק כתיב (ויקרא יז) אשה – לא א'טמא מיהו, והתם איצטרך, דאף על
 7 גב שאין גירולא לצמח שיער בוקן האשה – מנמאה, רש' ליקשות: אמאי לא נפקא לן אשה מאידם, דמשמע אשה במקום קטן, דכתיב (במבאר ל.א.) ונפש אדם, ויבין
 8 דסקולין חן ויבוא שניהו: רש' לומר: דלקא דערך אמיןא, מדאיצטרך קרא לרביי אשה בגנעי (קטן) וקון – מכלל דשאר נגעים ליכא לטמאות אלא כן. השפוק: וקשה:
 9 הנה ליה לרביי אשה מאידם? 'איש' – למעוטי קטן מפריעה ופימה, 'הצריעו' – לרבות קטן לטמאות ויש לומר: ומסברא למעוטי פריעה ופימה מאשה, וקשה:
 10 זה הכל רואין הכל כשרין לראות – חידא הוא, ולא גבי הרדי תניא. והאמר טר – בפרק קמא דשבועות (ו.א.) דמסברי ליה וסבר – שאינו בקי, והולך
 11 תלמידי חכם ורואה עמו, ואומר 'טמא', והוא אומר 'טמא', שהטומאה הוטרחה תליה באמירת בוקן, והכי תניא ליה בתורת כהנים. לשון הקונטרס, והתם בתורת כהנים
 12 אחרבי ישראל, ומסכריב 'או לא אתו' – ומסקנין התם: מאחר שסופו לרבות ישראל, למאי הלכתא כתיב כתיב שאין טמאה וטורה אלא מפי בוקן, שאפילו בוקן שוקט רואה
 13 נגעים, אף על גב דמסכריב ליה וסבר מקרי ליה טורח, שאינו בקי בפני עצמו, ועוד יש לומר: דמסכריב ליה וסבר דאין, אלא אפילו אף חכם קאי, גביה,
 14 מסכריב ליה וסבר. ואם תאמר: פשיטא, מה ליה למלדין מתאמלו למלמדן אתו הדין: ויש לומר: דאף על גב שאינו בקי, אלא באותו געש בעל לראות. לקיש – לערב מים חיים
 15 באפר טמא, טעמיהו דרבי יהודה רבין מפרש בפרק 'טרף בקלפי' (וי.א. גמא), ערל – שנתו אחוז מחמת מילה, שזוח ממי טמא על הטמא – הואתי כשרה. טעמא
 16 מפרש ביבמות בפרק 'הערלי' (עבב.ב.) מידי דהוה אטבול יום, שפסול בתרומה וכשר בפרה. ומצי לאתיי ברייתא ודתיא התם הכי בפירוש, אלא דרבי אלעזר שורא בפל בפי לן יותר.
 17 תרי 'הכל שוחטין' – בפסול קמא דהולין (ב.א. טו.ב), הכל מעלין – בכתובות, בפרק תרוא (ק.ב).

ערכין, פרק ראשון – הכל מעריבין דף ד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזון)" קפז

התוספות

1 ומיהו ג'נאלין לעולם? לפי שנאמר בירשאל המוכר שדה אחוזה (ויקרא ה) "בכסף שני הבטות
2 ימכר לך", שאינו מותר לגאול בפתות משתי שנים – אבל ליום ג'נאלין מיהו? לפי שנאמר (בישאל
3 המוכר בית בבתי עיר חמה: זאם לא יגאל עד מלאות כל שנה תמימה) נחלטי – אבל בליום נגאל
4 לעולם, שנאמר: 'גאולת עולם תהיה ללוי' לפי שנאמר במקדשי שדה אחוזה: הוא לא יגאל את
5 השדה (בעולם), וימכר (ובגו') אלא תשדה לא תשדה אחר

6 לא יגאל עד', אלא תמלוקת לכתובים – ויגאל
7 ג'נאלין לעולם, הוא דאמר רבא: 'ליחנהו במזות ויב' –
8 קאי אמקדשי שדה אחוזה לוי ג'נאל, ומכרה גובה,
9 שאין אוקדשי מפקדי מיהו ומקדשי אם לו הוא, אדרך –

10 ש'מפקיע מיהו ישראל: עד כאן לשון רש"י. **וג'נאלין**
11 לעולם – אם מכור שדה ג'נאלין אותו מיהו, הישראל
12 אינו מותר לגאול פחות משני שנים, דרבינ' (שם),
13 "בכסף שני הבטות", וני דליחנהו בהבטות
14 פרקע – כלומר, בלן דן משפט השמטת קרקע, דהא

15 (גמ.) ומכריז לעולם, לפי הקוטרסין, וירבא השה
16 (מ.א.מ.) לא גריס רש"י "ני דליחנהו בהבטות קרקע",
17 משום דמשמע שאתן צוהרת לכתובים חיובל, והיא לרא, אלא,
18 ומיהו, דהא מירש פיה, וקצת קשה: מה שירבי השמטת
19 קרקע יגבי ויבול דהא תניא בספרי: "השבת הובל
20 אחת" – זאת מצריאה עבדים (בנענים), ואין
21 השבועית מצריאה עבדים (בנענים), קל דחומר ליובל
22 ששטת: ומה אם השבועית שאינו מצריאה עבדים
23 בשמטת, ויבלי מצריאה עבדים – אינו שני משמטת

24 תלמוד לומר: "זה רבוי השמטת" – אינו שני משמטת
25 ואין ויבלי ששטת, אלא אין ויבלי משמטת ספסימ' ומיהו,
26 קל דלומר: מקצת שירי השמטת כספסימ' ביה, ויבלי דאין
27 בשבועית נהנה אלא בזמן השבועות נהנה. **ור' אבא**, ואין
28 קדשים משום כפרה, דרבינ': "ואבולו אתם אשר
29 בוכר בתר' וגו', מלמד שרובעין אובלים הבעלים
30 בתפרים, אימא לא תיבעי עובד, כו'. מעטרפין – אי

31 אבול דהו חולין, הלכך מעטרפין, לשון הקוטרסין.
32 ומכאן נראה דהשליש ביה אדם המורדין ונאה חזמה
33 אין מעטרפין, כן תיאד אחר חזק לא לכול עם
34 חבירו, ומיהו, נראה דשלישה ביה אדם המורדין אינה
35 ראה בהרודה, דשאני תרומה שאין להרודה לוי אפילו
36 בשאלה, מה שאין בכבוד דהא, ונכרבת כו'. דהא (שם)
37 (בלא תיכתיב, "כלן שנתא שקל חטא – מרה: א")
38 "היהנה" – שנים עשר שבטים בניגורט, אראה, והביננו

39 למימר: "כל לוי שאינו שקל", אלא משום ולא
40 בני מעטרפין, משום שדורשין אהו לעצמן. **ערה**
41 כולו הוא נותן ואינו נותן ערך אברים – דסלקא ערקך
42 לרביי, משום דארם ערק ערך לאברים, ונכד
43 ואמר לשם כל האברים כולם, קשעמען, לו, ועוד, שי
44 לומר: דסלקא ערקך אמינא: הואיל (ואיתנהו) אברים
45 (שני) בדמים (באברים) איתנהו נמוזי בערבין.

46 **נפשות**, ולא תמות – ואני עד דאסור בתנאה
47 מן החרוזה ונא דרבימ' – דסלקא ערקך
48 אמנא: איתיהו בערבין, הואיל ואיתרבי מנול
49 ומוכה שחין, ערקך סתום – לקמן מפרש.
50 וכולהו ברייתא מפרש לקמן. **ערה אבירי**
51 אמר: "ערך ידו עילי" – לא אמר כלום,
52 דאין ערך לאברים, אבל אמר אבירי – דמי

53 ידי עילי – נותן דמי ידו, שנתשמה תלויה
54 בו – שאם אמר: "ערך ראשו" או "ערך
55 כהדיו, תלמוד לויב' נפשות" – בנפש תלויה
56 רחמנא, ואם ערקך דבר שנתשמה תלויה
57 בו – נותן ערך כולו, ולא את הת –
58 שאם אמר: "ערך תמו זה עילי" – לא אמר
59 כלום, והעמידו ערקתו – גבי בני שדערין,
60 כתיב: דבר אחר נפשות – למה נאמר?

61 שאם לא נאמר "נפשות" אלא "נפש", הייתי אומר: אין לי אלא אחד שדערין
62 אחד, דכתיב (ויקרא כז) "איש כי יפלא (ונרד) בערבת נפשות, דהיינו אחד
63 שדערין אחד, דבר אחר נפשות – למה נאמר? "נפש" הייתי אומר:

1 נהו דליחנהו בהבטות קרקעות – כלומר, בכל דין השמטת קרקעות, דהא תנן:
2 מוכרין לעולם, ודך – איבולת קדשים משום כפרה הוא, דכתיב: "ואבולו אתם אשר
3 כופר בהם", מלמד שהכתנים אובלין הבעלים מתכפרין (וימא ס.ב.) – אימא לא
4 תיבעי זימן, קא משמע לן בו, **מעטרפין בו** – אי אביל דח כחן חדו לוי וחדו
5 ישראלי כחן חבירו וז מצי למיכל מן החולין,
6 הלכך מעטרפין. **לא נעריבא אלא לבן בוכרי**
7 – כיספא דמולתא מפרש את דרבא, ששוקל
8 – שקלים באחד בארד, אינו חוטא –
9 בדמפרש לקמן, ולא הוו חולין בעודה, אף
10 על גב דלכתחילה לא מייחדיב, דרבינ' (שמות)
11 לח: "לכל העובר על הפקדון, ושטת לו
12 לא נפקד. אינו מפרש במסכת שקלים
13 (א.א.) דרבינ' "זה יתור", וזה בנימטריא שנים
14 עשר שבטים, דהיינו נמי שטת לוי, ד"כל
15 העובר ששטת: כל העובר בים סוף, אלא
16 שהכתנים דרשין קפידא וז לעצמן –
17 להנאתן, ושלא כדון, שלנו הוא – שדער
18 מתרומת המזבח ון באין ואם סנו שקלן
19 ללשכה – נמצאת מנחת העומר ושתי הלחם
20 ולחם המזבח, ושלנו, והיאך נאכלין? דהכתב
21 "לא תאכלו" ולדיון לית לן דך הרשא, דהאי
22 "כילי תנח" – נמצחת כחן גרידתא חטוב
23 אצל מנחת עובר – כל בתר רבא, דמסר
24 לזו לצבור וכו' – והלכך, לבן בוכרי דפטר
25 לזו לכתנים משקלים, איצטרך מנחתין
26 למתן נותן שהעריך עצמו לא אחד
27 – וכן את הערך כשישאל, דסלקא ערקך
28 אמנא בו, קא משמע לן דלא גמירי, לא ידו
29 פחותין (שקל – דעני בערבין נותן בהשג
30 יד, דכתיב "אבירי" – על פי אשר תשיב
31 יד תדורר וגו', ופחות מסלע לא יתן לעולם,
32 כדאמר פרק שני (ערכין ז.ב.) אין בערבין
33 פחות מסלע, ומייחתי טעמא מזהאי ארד, ויכן
34 דלחכי אתא, לא הוה שקלא ערקך לפרש
35 לדרשא אחריתי למפטר כהנים מערבין,
36 ומתניתין לא איצטרך כהנים נפטרו מפרוין
37 הבן פרק קמא אבדורות (מ.א.) מלך חומר
38 אם פטור את שני ישראל נבאר – דמי
39 וחומר את של עצמן, הבי' נפי דליחנהו
40 **באיל אשם** – לא ישראלי ניתוחו אלא דהאי
41 הכי לא דרשין, ואבתי ומתוהי למנו ל'
42 למיתני "כהנים ולויים וישראלים" והעמידו
43 לפני הכהן. – על שני שדערין את עצמו, או
44 את אחר. – ולא כן לפני בתן – אי הלכך
45 כחן ליתיה בערבין, דאי עני הוא –

46 קרינא ביה "העמידו לפני הכהן", קא משמע
47 לן מתניתין, ערבין לאתויי בו' – כלומר,
48 אמר מר לעיל: כלן ערבין לאתויי מנול
49 ומוכה שחין, ערקך סתום – לקמן מפרש.
50 וכולהו ברייתא מפרש לקמן. **ערה אבירי**
51 אמר: "ערך ידו עילי" – לא אמר כלום,
52 דאין ערך לאברים, אבל אמר אבירי – דמי
53 ידי עילי – נותן דמי ידו, שנתשמה תלויה
54 בו – שאם אמר: "ערך ראשו" או "ערך
55 כהדיו, תלמוד לויב' נפשות" – בנפש תלויה
56 רחמנא, ואם ערקך דבר שנתשמה תלויה
57 בו – נותן ערך כולו, ולא את הת –
58 שאם אמר: "ערך תמו זה עילי" – לא אמר
59 כלום, והעמידו ערקתו – גבי בני שדערין,
60 כתיב: דבר אחר נפשות – למה נאמר?

61 שאם לא נאמר "נפשות" אלא "נפש", הייתי אומר: אין לי אלא אחד שדערין
62 אחד, דכתיב (ויקרא כז) "איש כי יפלא (ונרד) בערבת נפשות, דהיינו אחד
63 שדערין אחד, דבר אחר נפשות – למה נאמר? "נפש" הייתי אומר:

1 **וג'נאלין לעולם, אימא במקצת ראש השנה נמי לא לתייבי, קמשימע**
2 **לן:** נהו דליחנהו בהבטות קרקע, בהבטות כספסימ' בשיתוח
3 עבדים מיהא איתנהו. **הכל תיביבין במקרא מגילה, פהניס לויס**
4 **וישראלים, פשיטא!** – לא צריקא, לביבול עבדותם; וכדכר ויהודה
5 אפר שמואל, דאמר רב יהודה אפר שמואל: פהניס בעבדותם
6 ולויס ברוקנין וישראל בעמקין, מבטלין עבדותם וקאין לשמע
7 מקרא מגילה. **הכל תיבין ביזמן, פהניס לויס וישראלים, פשיטא!**
8 **לא צריקא קדאבלי דרשים, סלקא דעתך אמינא:** ואיכלו אותם
9 אפר כפר בהם" אמר ר' רבנא, ודא פקדה היא, קא משמע לן:
10 **פהניס לויס וישראלים, פשיטא!** – לא צריקא, דקאבלי פהניס
11 תרומה או קדשים, וזר קאביל חולין, סלקא דעתך אמינא: הואיל
12 **ואי בעי וז למיכל בחדי פהן לא מצי אביל – אימא לא ליצטרך,**
13 **קא משמע לן:** נהו דור בחדי פהן לא מצי אביל, כהן בחדי וז מצי
14 אביל. **הכל מעריבין, פהניס לויס וישראלים, פשיטא!** אמר רבא:
15 **לא צריקא אלא כלן בוכרי, דתנן:** אמר רבי יהודה, הערד כן בוכרי
16 ביקנהו: **כל פהן ששוקל – אינו חוטא.** אמר לוי רבן ויתנן כן ופני
17 כן, אלא כל פהן שאינו שוקל – חוטא, אלא שהכהנים דרשין
18 מקרא וז לעצמן: **יב'ל מנחת פהן כילי תהיה לא תאביל,** הואיל
19 ועומר השתי דלחם ולחם פהניס שנתה, והיאך הם יצטרך לויב' ולויב'
20 בוכרי נמי, פון דלכתחילה לא מתייבי לאתויי, נמי
21 חוטא הוא, קא מעייל חולין לעוהה! – מייחתי לזו ויבלי לצבור.
22 **סלקא דעתך אמינא:** הואיל וכתבי **"יב'ל ערקך ויהי בשקל הקדש",**
23 **כל דאיתיה בשקלים – איתיה בערבין, ותיב פהניס,** הואיל וליחנהו
24 בשקלים – ליחנהו בערבין, קא משמע לן, אמר ליה אבין: **האי**
25 **"יב'ל ערקך", ל'ל ערקבין שאהה מערף לא יהו פחותין מפלע הוא**
26 **דאמא! אלא אמר אבין:** איצטרך, סלקא דעתך אמינא: הואיל
27 וכתבי **"ופרוין מכן חרש תפרך בערבך",** כל דאיתיה פפרוין בתן
28 איתיה בערבין, ותיב פהניס הואיל וליחנהו פפרוין בתן
29 בערבין, קא משמע לן, אמר ליה רבא: אלא מפתה, נפי איל אשם,
30 דרבינ': **"את אשמו יבא ל'ח איל תמיס מן הזאן בערבך",** הכי נמי
31 דליחנהו בערבין – איתיה באיל האשם, ומבטלין ואינדיוונט
32 רב אשי: איצטרך, סלקא דעתך אמינא: הואיל וכתבי **"והעמידו**
33 **לפני תפרין" – ולא בתן לפני כהן, קא משמע לן, "בערבין" –**

34 **לאיתויי מנול ומכה שחין, מניא הני מילין? דתנן רבנן: "בערבך"**
35 **דלחכי ערקך סתום, דבר אחר: "בערבך" – ערקך כולו הוא נותן**
36 **ולא ערקך אברים; וכל שאני מצריא אף דבר שהשקמה תלויה בו?**
37 **תלמוד לומר: "נפשות", נפשות – ולא תמות, ואוציא את תמות ולא**
38 **אוציא את הנפוס? תלמוד לומר: "והעמידו... והעריך", כל שאיננו**
39 **בהעמרדה – ישנו בהעמרדה, וכל שאינו בהעמרדה – אינו בהעמרדה, אחר**
40 **דבר אחר: "נפשות" – אין לי אלא אחד שהעריך אחר, אחר**
41 **שהעריך מנא מנין? תלמוד לומר: "נפשות", דבר אחר: "נפשות"**
42 **אין**

43 ורבינו בחייא קרא גבי מעריך, לומר שלא היה נערך **אחד** שדערין אחד
44 שאמר: ערך פלוני פלוני ופלוני עליו דחוביך "ערך" בלשון יחיד, דסלקא ערקך לא היה ערך
45 קא משמע לן.

46 ורבינו בחייא קרא גבי מעריך, לומר שלא היה נערך **אחד** שדערין אחד
47 שאמר: ערך פלוני פלוני ופלוני עליו דחוביך "ערך" בלשון יחיד, דסלקא ערקך לא היה ערך
48 קא משמע לן.

49 ורבינו בחייא קרא גבי מעריך, לומר שלא היה נערך **אחד** שדערין אחד
50 שאמר: ערך פלוני פלוני ופלוני עליו דחוביך "ערך" בלשון יחיד, דסלקא ערקך לא היה ערך
51 קא משמע לן.

52 ורבינו בחייא קרא גבי מעריך, לומר שלא היה נערך **אחד** שדערין אחד
53 שאמר: ערך פלוני פלוני ופלוני עליו דחוביך "ערך" בלשון יחיד, דסלקא ערקך לא היה ערך
54 קא משמע לן.

55 ורבינו בחייא קרא גבי מעריך, לומר שלא היה נערך **אחד** שדערין אחד
56 שאמר: ערך פלוני פלוני ופלוני עליו דחוביך "ערך" בלשון יחיד, דסלקא ערקך לא היה ערך
57 קא משמע לן.

58 ורבינו בחייא קרא גבי מעריך, לומר שלא היה נערך **אחד** שדערין אחד
59 שאמר: ערך פלוני פלוני ופלוני עליו דחוביך "ערך" בלשון יחיד, דסלקא ערקך לא היה ערך
60 קא משמע לן.

61 ורבינו בחייא קרא גבי מעריך, לומר שלא היה נערך **אחד** שדערין אחד
62 שאמר: ערך פלוני פלוני ופלוני עליו דחוביך "ערך" בלשון יחיד, דסלקא ערקך לא היה ערך
63 קא משמע לן.

64 ורבינו בחייא קרא גבי מעריך, לומר שלא היה נערך **אחד** שדערין אחד
65 שאמר: ערך פלוני פלוני ופלוני עליו דחוביך "ערך" בלשון יחיד, דסלקא ערקך לא היה ערך
66 קא משמע לן.

67 ורבינו בחייא קרא גבי מעריך, לומר שלא היה נערך **אחד** שדערין אחד
68 שאמר: ערך פלוני פלוני ופלוני עליו דחוביך "ערך" בלשון יחיד, דסלקא ערקך לא היה ערך
69 קא משמע לן.

70 ורבינו בחייא קרא גבי מעריך, לומר שלא היה נערך **אחד** שדערין אחד
71 שאמר: ערך פלוני פלוני ופלוני עליו דחוביך "ערך" בלשון יחיד, דסלקא ערקך לא היה ערך
72 קא משמע לן.

73 ורבינו בחייא קרא גבי מעריך, לומר שלא היה נערך **אחד** שדערין אחד
74 שאמר: ערך פלוני פלוני ופלוני עליו דחוביך "ערך" בלשון יחיד, דסלקא ערקך לא היה ערך
75 קא משמע לן.

ערכין, פרק ראשון – הכל מעריכין דף ה עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" קצא

1 ימכר לצריכי עולה – דהא לא אקדיש גופה. חזין מרזי מאיר אבר –
 2 שלא יקבל דמה. כיון דריתא ליה קדושת הגוף אינו רשאי למכרה, ואם מכרה
 3 – אינה מכורה. שהרי עלתו היא, וכיון דלא נפקא לחולין, דתימניה היא – אין
 4 קדושתה חלה על גופת האבר, הלכך אינה מכורה. ואם תאמר: נמצא לוקח זה
 5 ועלתו על חסרה חסרה אבר, שאם אבר זה
 6 שלח או פריכין לה בפרק קמא דהמורה
 7 (יאב), ומשנינן לה כגון דאמר "הוי עלי
 8 עולה בחייה". ואפילו למאן דאמר בו –
 9 הוי אקונמא בשליה פקא פקא דהמורה
 10 (יאב), דלא פליגי רבי מאיר ורבי יהודה
 11 אלא דברא של הגופה תלויה בו, כגון מן
 12 הארכובה ולמטה. הוי גרסינן: לא קשיא.
 13 ולא גרסינן "אלא". מה בקדושת הגוף –
 14 הא דתנן: פשטה קדושה בכלה – כגון
 15 דאקדישת קדושת הגוף. דאמר: רשמיא דהא
 16 זו אקריב עלה. וברייתא דרשבאי, דאן
 17 לקדיש מובח אלא ראשה של פרה – כגון
 18 דאקדישה לרמיס. דאמר: רשמיא דהא בהמה זו
 19 על לרמי עולה. דומיא דעבד חומר, דלא
 20 שריבא בהו קדושתה דהא קריבה. והא מי
 21 הוא דאמר – בפרק קמא דהמורה (יאב),
 22 דאקדיש זכר – איל, דהוי עולה, דאקדישה
 23 דלמי עולה – קדוש קדושת הגוף. והוא
 24 עצמו יקרב עולה. דמינו דנחתא ליה קדושת
 25 דמים – נחתא ליה קדושת הגוף, והואיל
 26 והוא חוי לגופיה. הכא נמי, כי אמר: רשמיא
 27 פרה דלמי עולה – תוקדש לגופה (הוא)
 28 והואיל והיא חויה, תפשט קדושה בכלה
 29 הא דאקדיש בוליה – נחתא ליה קדושת
 30 הגוף, דליכא אלא חד מינו. הא דאקדיש חז
 31 אבר – כגון איל, דאמר: רשמיא פרה דלמי
 32 עולה – לא אמרינן: מינו דקדיש חד אבר
 33 קדשה נמי כולה, ומינו דנחתא ליה
 34 קדושת דמים – נחתא ליה קדושת הגוף.
 35 דהרי מינו לא אמרינן יחד. אבר נמי איבעי
 36 איבעיא עלי ליה – בשליה פרק קמא
 37 דהמורה (יאב). הקדיש אבר לרמיס מהו –
 38 שתקדיש כל בהמיה לגופיה? מי אמרינן:
 39 מינו דקדיש חד אבר לרמי – קדוש לגופיה,
 40 ומינו דקדיש חד אבר – קדשה בולה, או
 41 דלמי דקדיש ליה מינו לא אמרינן? ואן איתא,
 42 תפשט ליה למר מהא ברייתא דלא, דהא
 43 קתני: לא דאקדיש לא רשמיא, ואקומה לה
 44 קדוש מובח, דאקדושתה דלמי – בתם –
 45 דאיכא למימר דתחתו ליה קדושת הגוף.
 46 דהא חוי להקריב, וברייתא דפשטא ליה
 47 אקדיש בוליה – בבשל מום קמייר,
 48 דומיא דעבד חומר דלמי חוי לגופיה. ימי
 49 ראשי למוכח מי נידון כבבדו או אין נידון
 50 כבבדו – והייב פלגא דמים. והוי אין לך
 51 בעל מום למובח גדול מזה, שהוא אדם. וקא
 52 מביעאי עלי, ואמאי? תפשט ליה מהחיה
 53 דאין נידון? מי אמרינן לא אשבחן – נדר

1 **"גְּדֵלָהּ שֶׁל זו עוֹלָה"**, וְכֹל תֵּהֵא פּוֹקֵה עוֹלָה? תִּלְמָדוּ
 2 לֹמְרֵי: **"כֹּל אֲשֶׁר יתֵן מִמֶּנּוּ לְה' יְהוָה קֹדֶשׁ"** – מִמֶּנּוּ
 3 קֹדֶשׁ, וְלֹא פּוֹקֵה קֹדֶשׁ; וְכֹל תֵּצֵא לְחֻלּוֹיִן? תִּלְמָדוּ
 4 לֹמְרֵי: **"וְיִתְרוֹ"**, בְּתוּיֵיתָהּ תֵּהֵא; הֲאֵ פִצְדֵּי? תִּפְסְכֵי
 5 לְצוּרֵי עוֹלוֹת, וְתִמְיָה חוּזֵין חוּזֵין מִרְמֵי אוֹתוֹ אֲבָר
 6 שְׂבָה, דְּבָרֵי רַבֵּי מֵאִיר. רַבֵּי יְהוּדָה וְרַבֵּי יוֹסִי וְרַבֵּי
 7 שְׁמַעוֹן אֹמְרִים: מִזֵּין לֹאֹמְרֵי **"גְּדֵלָהּ שֶׁל זו עוֹלָה"**
 8 שְׂבָה עוֹלָה? תִּלְמָדוּ לֹמְרֵי: **"כֹּל אֲשֶׁר יתֵן מִמֶּנּוּ
 9 לְה' יְהוָה קֹדֶשׁ"**, לְרִבּוֹת אֵת פּוֹקֵה. וְאִפְּלוֹ לְמֵאֵן
 10 דְּאֲמָר אֵין פּוֹקֵה עוֹלָה – הֵינִי מֵילֵי דְּאֲקָדִישׁ דְּבָרֵי שְׂאֵן
 11 הַגִּשְׁמָה תְּלוּיָהּ בּוֹ, אֲבָל דְּבָרֵי שְׂהַשְׁבֵּמָה תְּלוּיָהּ בּוֹ –
 12 קֹדֶשׁהּ כּוֹפֵה! – אֵילָא לֹא לְשִׂיאֵי: הֵא בְּקִדְוֶשֶׁת הַגּוֹף,
 13 הֵא בְּקִדְוֶשֶׁת דָּמִים. – וְהָא מָר הוּא דְּאֲמָר: מִקְדִּישׁ
 14 וְכֵר לְדָמֵי, קְדוּשׁ קְדוּשֶׁת הַגּוֹף! – לֹא לְשִׂיאֵי: הֵא
 15 דְּאֲקָדִישׁ פּוֹקֵה, הֵא דְּאֲקָדִישׁ חַד אֲבָר. – חַד אֲבָר
 16 נִמְי אִיבַעֵי וְאִיבַעֵי אֵין, דְּבַעֵי רַבָּה: הַקְדִּישׁ אֲבָר
 17 לְדָמֵי, מַהוּ? – כִּי אִיבַעֵי לָן – בְּתָם, הֲכֵא – בְּבַעַל
 18 מוֹם, דּוּמִיא דְּחֻמְרוֹ. בַּעַל מוֹם נִמְי אִיבַעֵי וְאִיבַעֵי
 19 לָן, דְּבַעֵי רַבָּה: **"דְּמֵי רֹאשִׁי לְגַבִּי מוֹבַח"**, מַהוּ? – כִּי
 20 אִבְעֵי לָן – מִמֶּנּוּ דְּאֲשַׁמְעִיהָ לְהָא מְתוּרָה, הַשְׂתֵּא
 21 דְּשִׁמְעָה הָא מְתוּרָה, לֹא מִיבַעֵי לָן. וְנֹפֵא, בַּעֵי
 22 רַבָּה: **"דְּמֵי רֹאשִׁי לְגַבִּי מוֹבַח"**, מַהוּ? נִידוֹן כְּבָבְדוֹ
 23 או אִינוֹ נִידוֹן כְּבָבְדוֹ? לֹא אֲשַׁפְחֵן בְּדָמִים דְּאִינוֹ
 24 נִידוֹן כְּבָבְדוֹ, או דְּלִמָּא לֹא אֲשַׁפְחֵן לְגַבִּי מוֹבַח
 25 נִידוֹן כְּבָבְדוֹ? תִּיקוּ. בַּעֵי רַבָּא: **"עֲרִישׁ עָלֵי לְגַבִּי
 26 מוֹבַח"**, מַהוּ? נִידוֹן בְּהֶשֶׁן יד או אִין נִידוֹן בְּהֶשֶׁן יד? לֹא אֲשַׁפְחֵן בְּעֲרִישׁ דְּאִין נִידוֹן
 27 בְּהֶשֶׁן יד, או דְּלִמָּא: לֹא אֲשַׁפְחֵן לְגַבִּי מוֹבַח דְּמִפְּרִיק אֵילָא בְּשׂוּיֵי? תִּיקוּ. בַּעֵי רַב אִישׁ:
 28 הַקְדִּישׁ שְׂרָה אַחֻזָּה לְגַבִּי מוֹבַח, מַהוּ? מִי אֲמַרְיִן: לֹא אֲשַׁפְחֵן שְׂרָה אַחֻזָּה דְּמִפְּרִיקָא
 29 אֵילָא בֵּית יִרְעָה חוֹמֵר שְׁעוּרִים בְּחַמְשִׁים שְׁקָל כֶּסֶף, או דְּלִמָּא לֹא אֲשַׁפְחֵן לְגַבִּי מוֹבַח
 30 דְּמִפְּרִיק אֵילָא בְּשׂוּיֵי? תִּיקוּ. מִשְׁנָה פְּחוֹת מִבֵּין חוֹדֶשׁ נִידָר, אֲבָל לֹא עֲגָדָה. גִּמְרֵא
 31 תְּנוּ רַבְּנַן: הַמְעַרְף פְּחוֹת מִבֵּין חוֹדֶשׁ – רַבֵּי מֵאִיר אֹמְרֵי: וְנֹתֵן דְּמֵי, וְהַקְמִים אֹמְרִים:
 32 לֹא אֲמַר כְּלוּם. כִּמְאֵי קְמִיפְלְגֵי? רַבֵּי מֵאִיר קִסְרֵי: אֵין אֹרֶם מוֹצִיא דְּבָרֵי לְבַלְהָה, יוֹדַע
 33 שְׂאֵין עֲרִכֵין לְפָחוֹת מִבֵּין חוֹדֶשׁ, וְגַמְר וְאֲמַר קִסְרֵי דָּמִים, וְרַבְּנַן כְּסָרִי: אֹרֶם מוֹצִיא דְּבָרֵי
 34 לְבַלְהָה. כִּמְאֵן אֹזְלָא הֵא דְּאֲמָר רַב גִּידֵל אֲמַר רַב: הַאֲמַר "עֲרָךְ כְּלֵי עֲלִי" נֹתֵן דָּמִים
 35 – קִרְבֵי מֵאִיר. – פְּשִׁטָּא דְּכִרְבֵי מֵאִיר אֲתֵינָא – מַהוּ דְּתוּמָא: אִפְּלוֹ בְּרַבְּנַן, הֲתָם הוּא
 36 דְּטַעֵי, כְּסָרֵי: כִּי הִכֵי דְּאִיפָּא עֲרִכֵין לְבֵין חוֹדֶשׁ – אִיפָּא נִמְי לְפָחוֹת מִבֵּין חוֹדֶשׁ; אֲבָל הֲכֵא,
 37 דְּלִיפָּא לְמִטְעֵי – וְהֵא אֹרֶם יוֹדַע שְׂאֵין עֲרָךְ לְכָל, וְגַמְר וְאֲמַר לְשֵׁם דָּמִים, קְמַשְׁמַע לָן.
 38 וְהִיב

1 בשום דוכתא דאין נידון כבבדו, או דלמא לא אשבחן לגבי מובח כו. נידון בהשג יד – גבי נדר ונדבה כי האי. הקדיש שדה אחוזה – לרמי עולה. מהו – היכי פריק
 2 ליה או בעי למפיקיה דהא פשטא לן, או אקדישה לבדק הבית – הוה פריק בית זרע חומר שעורים בתמישם שקל כסף. דאחיהי בתבוח הוא, ואפילו היה שוה אלק
 3 זח. שדה אחוזה דמיפיקיה – דהא לא אשבחן שדה אחוזה אלא לבדק הבית, דסתם הקדשות לבדק הבית. הלכך, כי פריש לה למזבח – לא פריק לה נמי אלא בחיבי.
 4 שר. וזמנה לא אשבחן מובח אש שבויה, דהא לא אשבחן קראי למובח אלא בבדמות. והנהו דאי לא נתנה תורה קצבה לפירוקן אלא חומה ומי. אמרינן בשווי?
 5 תיקו. מלמא פחות מובח אש נידר – אלא אמר אחר: "דמי עלי", שהרי דמים כל דהו יש לו. אבל לא יעקב – שלא נאמר בפרשה אלא מובח חודש ומעלה. גמרא
 6 נותן חייבי – כמה שחודש מובח שבויה, כרבי מאיר – דאמר: אין אדם מוציא דבריו לבלטה, ואדם יודע ערך לבלי, דנפשתי חביבי. וגמר ואמר לרמי דמים. שמיא
 7 דכרבי מאיר – למה לי למימר: "כנאן אולא האי? התם – גבי פחות מובח חודש פטרי רבנן משום דאיכא למימר: אפילו אין אדם מוציא דבריו לבלטה – הני מילי
 8 היכא דהוא יודע שרבויה טיילין, בלא זה סבור היה שיש ערך לפחות מובח חודש כבן חודש, והרי אין לו, ומצא הקדש טעות. דמים לא קאמר לרמיבי דמי. אבל גבי כלי
 9 ליהיבי. קא משמע לן דרבי מאיר היא ולא רבנן, דשמיהו דרבנן משום דאדם מוציא דבריו לבלטה, ואפילו הוא יודע שרבויה זה טיילין.

1 תימכר לצריכי עולה וריתא חולין – דהא לא אקדיש גופה. חזין מרזי מאיר אבר –
 2 שלא יקבל דמה. כיון דריתא ליה קדושת הגוף אינו רשאי למכרה, ואם מכרה
 3 – אינה מכורה. שהרי עלתו היא, וכיון דלא נפקא לחולין, דתימניה היא – אין
 4 קדושתה חלה על גופת האבר, הלכך אינה מכורה. ואם תאמר: נמצא לוקח זה
 5 ועלתו על חסרה חסרה אבר, שאם אבר זה
 6 שלח או פריכין לה בפרק קמא דהמורה
 7 (יאב), ומשנינן לה כגון דאמר "הוי עלי
 8 עולה בחייה". ואפילו למאן דאמר בו –
 9 הוי אקונמא בשליה פקא פקא דהמורה
 10 (יאב), דלא פליגי רבי מאיר ורבי יהודה
 11 אלא דברא של הגופה תלויה בו, כגון מן
 12 הארכובה ולמטה. הוי גרסינן: לא קשיא.
 13 ולא גרסינן "אלא". מה בקדושת הגוף –
 14 הא דתנן: פשטה קדושה בכלה – כגון
 15 דאקדישת קדושת הגוף. דאמר: רשמיא דהא
 16 זו אקריב עלה. וברייתא דרשבאי, דאן
 17 לקדיש מובח אלא ראשה של פרה – כגון
 18 דאקדישה לרמיס. דאמר: רשמיא דהא בהמה זו
 19 על לרמי עולה. דומיא דעבד חומר, דלא
 20 שריבא בהו קדושתה דהא קריבה. והא מי
 21 הוא דאמר – בפרק קמא דהמורה (יאב),
 22 דאקדיש זכר – איל, דהוי עולה, דאקדישה
 23 דלמי עולה – קדוש קדושת הגוף. והוא
 24 עצמו יקרב עולה. דמינו דנחתא ליה קדושת
 25 דמים – נחתא ליה קדושת הגוף, והואיל
 26 והוא חוי לגופיה. הכא נמי, כי אמר: רשמיא
 27 פרה דלמי עולה – תוקדש לגופה (הוא)
 28 והואיל והיא חויה, תפשט קדושה בכלה
 29 הא דאקדיש בוליה – נחתא ליה קדושת
 30 הגוף, דליכא אלא חד מינו. הא דאקדיש חז
 31 אבר – כגון איל, דאמר: רשמיא פרה דלמי
 32 עולה – לא אמרינן: מינו דקדיש חד אבר
 33 קדשה נמי כולה, ומינו דנחתא ליה
 34 קדושת דמים – נחתא ליה קדושת הגוף.
 35 דהרי מינו לא אמרינן יחד. אבר נמי איבעי
 36 איבעיא עלי ליה – בשליה פרק קמא
 37 דהמורה (יאב). הקדיש אבר לרמיס מהו –
 38 שתקדיש כל בהמיה לגופיה? מי אמרינן:
 39 מינו דקדיש חד אבר לרמי – קדוש לגופיה,
 40 ומינו דקדיש חד אבר – קדשה בולה, או
 41 דלמי דקדיש ליה מינו לא אמרינן? ואן איתא,
 42 תפשט ליה למר מהא ברייתא דלא, דהא
 43 קתני: לא דאקדיש לא רשמיא, ואקומה לה
 44 קדוש מובח, דאקדושתה דלמי – בתם –
 45 דאיכא למימר דתחתו ליה קדושת הגוף.
 46 דהא חוי להקריב, וברייתא דפשטא ליה
 47 אקדיש בוליה – בבשל מום קמייר,
 48 דומיא דעבד חומר דלמי חוי לגופיה. ימי
 49 ראשי למוכח מי נידון כבבדו או אין נידון
 50 כבבדו – והייב פלגא דמים. והוי אין לך
 51 בעל מום למובח גדול מזה, שהוא אדם. וקא
 52 מביעאי עלי, ואמאי? תפשט ליה מהחיה
 53 דאין נידון? מי אמרינן לא אשבחן – נדר

יבול לא יהו נערכין תלמוד לומר אש - ואף על גב ד"איש" במעריך כתיב -
תותי "איש" כתיבי, ואם אינו ענין למעריך תתנו לענין נעריך. ואם תאמר:
הא ממשעין מ"איש" הדבא גוים בני מורה, פברק קמא דתמורה (x.2) וש
לומר: דבפרק "בית שמאי" במסכת נבחים (מגא), איכא דרשא אחרייתו למעשה
גוים דתמורה, ועלה מסין, ולפינן ממעשר

בהמה, חובה שאין קבועה לה זמן, וישראל
מיינה וגוים לא מיינה. שאני חרש שוטה
וקטן דלאו בני דעה יענהו - ורבי מאיר
דליף מיינה, סבירא ליה: קצת חן שוין,
הואיל ונערכין ואף על פי שלא מעריכין -
היב בני אית לה לומר במגוים. אלא
מעתה לא ימעלו בו - לרבי יהודה אלמה
תניא: אבל בקדשי ברוך הבית מועלין בו,
ואמאן תרמייהו: דהא דאי רבי מאיר לא
מתוקמא, דהא קא נסיב להלכתיה מילא
לכם ולנר, ונארא דאין גוים מקדשין לבקח
הבית כלל, וכרבי יהודה מיהא לא אתיא.
דליבא לפרשי' דלמסקנא משום רפיין דים
מיתוקמא שפיר כרבי מאיר. דהא אלא
דרבי מאיר לא סבר דאי טעמא, דאם כן
מנא ליה הלכתא דאין גוים מעריכין מקרא
לא לכם ולבתי? ועריך עיון, כיון דלרבי
מאיר אין גוים מתנבין לבקח הבית, הכי
תנן: זה וזה מודים שנדרים: הא גוים לא
נדרין לבקח הבית לרבי מאיר: הוה לפרש
נדורין קאמר למבית, דלכאורה מנתהין
דומיא דערבין, ואמאי לברק הבית. ושמו
טוב לפרש, דרבא הדר בית למסקנא זו מנא
דאמר מעיקרא דהלכתא כרבי מאיר וכו'.
ד"ל לכם ולנר.

תני

רבי מאיר: וְכִי מֵאַחַר שֶׁמִּקְרָא אֶחָד מִבְּרַבּוֹ וּמִקְרָא אֶחָד מִמְּעַט, מִפְּנֵי מָה אֵינִי אוֹמֵר יַעֲרֹךְ
וְלֹא מִעֲרִיךְ? מִפְּנֵי שֶׁרִיבָה הַתְּנוּב פִּנְעֵרְכִין יוֹתֵר מִמְּפַעֲרֵיכִין, שְׁהָיָה חֲרַשׁ שׁוֹטֵה וְקָטָן יַעֲרֹךְ
אֲבָל לֹא מִעֲרִיכִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִפְּנֵי שֶׁיִּשְׂרָאֵל יַעֲרֹכִין וְאֵין הַגּוֹיִם יַעֲרֹכִין; וְכֹל לֹא יְהוּ
מִעֲרִיכִין? תִּלְמֹד לומר: "אִישׁ". אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: וְכִי מֵאַחַר שֶׁמִּקְרָא אֶחָד מִבְּרַבּוֹ וּמִקְרָא
אֶחָד מִמְּעַט, מִפְּנֵי מָה אֵינִי אוֹמֵר נִכְרִי מִעֲרִיךְ וְלֹא יַעֲרֹךְ? מִפְּנֵי שֶׁרִיבָה הַתְּנוּב מִמְּפַעֲרִיכִין
יוֹתֵר מִמְּפַעֲרֵיכִין, שְׁהָיָה טוֹיטוּס וְאֶדְוֵהוּיגוּס מִעֲרִיכִין אֲבָל לֹא יַעֲרֹכִין. אָמַר רַבָּא: הַלְתַּתְּיָה
דְּרַבִּי מֵאִיר מִסַּתְפָּרָא, טַעְמִיהָ לֹא מִסַּתְפָּרָא; טַעְמָא דְּרַבִּי יְהוּדָה מִסַּתְפָּרָא, הַלְתַּתְּיָה לֹא
מִסַּתְפָּרָא. הַלְתַּתְּיָה דְּרַבִּי מֵאִיר מִסַּתְפָּרָא - דְּכַתְּבִין: "לֹא לָכֶם וְלֹנָה לְבַת אֵת בּוֹת אֶלְהִינֵנוּ";
טַעְמִיהָ לֹא מִסַּתְפָּרָא, דְּקָא מִיִּיתֵי לִיה מַחֲרַשׁ שׁוֹטֵה וְקָטָן; שְׁאֵינִי חֲרַשׁ שׁוֹטֵה וְקָטָן, דְּלֹא
מִי לְגַב דְּבִי דְּעָה יְנַיְהוּ מַשְׁמִינֵהוּ רַחֲמָנָא; וְדָקָא הַלְתַּתְּיָה לֹא מִסַּתְפָּרָא; דְּכַתְּבִין: "לֹא לָכֶם וְלֹנָה
לְבַת אֵת בּוֹת אֶלְהִינֵנוּ". וְרַבִּי יְהוּדָה, הָאִי "לֹא לָכֶם וְלֹנָה" מֵאִי עֵבֶד לִי? אָמַר רַב הַסְּדָא
אָמַר אֲבִימִי: וְעַרְפֵּן נִנְגֵוּ. - אֵלֶּא מַעֲתָה, לֹא יַמְעֵלוּ בוּ; דְּתַנְּנִין מַשׁ חֲסִאוֹת הַתְּחוֹת וְמוֹעוֹת
הַתְּחִלּוֹת לִים הַמְּלֹחַ - לֹא נִהְיִין וְלֹא מוֹעֲלִין; אֵלֶּמָּה תִּנְיָא גַּבִּי קִדְשֵׁי גוֹיִם: בְּמָה דְּכַרְבִּים
אֲמוּרִים - בְּקִדְשֵׁי מוֹבֵה, אֲבָל בְּקִדְשֵׁי בְּרוּךְ הַבַּיִת מוֹעֲלִין בְּהוּן! אֵלֶּא אָמַר רַבָּא: מִשּׁוּם רַפְּיוֹן
דְּיוֹם הוּא, דְּכַתְּבִין: "וְיֹהֵר עִם הָאָרֶץ מִפְּנֵי יְדֵי עַם יְהוּדָה וּמְבַחְלִים אוֹתָם לְבַתּוֹת."

ולרבי מאיר למאי אצטרף? - מהו דתימא:
מעמא דרבי מאיר התם - דגור פחות מכן חודש
אזון בן חודש, אבל הקא דליבא למינר - אימא
לא, קא משמע לן: מעמא דרבי מאיר - דאין
אדם מוציא דבריו לבטלה, לא שניא הקא ולא
שניא רבא. כמאן אלא הא דאמר רבה בר יוסף
אמר רב, ואמר ליה אמר רב יוסף אמר
רב: המקדש בחמת חבירו - נותן דמיה? כמאן
כרבי מאיר - הא אמרה רב דהא ויזנא, דאמר
רב גדיל אמר רבי האומר "עריך פלי עלי" - נותן
דמיו? - מהו דתימא: התם הוא דיודע שאין עריך
לכל, וגמר ואמר לשם דמים; אבל בהמה דבת
מקדש היא, איפא למימר דהכי קאמר: אי אמנא
לה למטה מנבין לה ניהלי - תקדוש לה מהשתא
ואקריה, אבל דמי לא קאמר, קא משמע לן. אמר
רב אשי: והוא דאמר "עלי", אבל אמר "הרי זו"
- לא. משנה נכרי - רבי מאיר אומר: יעריך אבל
לא מעריך, רבי יהודה אומר: מעריך אבל לא יעריך,
וזה וזה מודים שנדרין ונדרין, גמרא תנו רבנן: בני
ישראל מעריכין ואין הגוים מעריכין; וכול לא יהו
יעריכין? תלמוד לומר: "איש", דברי רבי מאיר. אמר
רבי מאיר: וְכִי מֵאַחַר שֶׁמִּקְרָא אֶחָד מִבְּרַבּוֹ וּמִקְרָא אֶחָד מִמְּעַט, מִפְּנֵי מָה אֵינִי אוֹמֵר יַעֲרֹךְ
וְלֹא מִעֲרִיךְ? מִפְּנֵי שֶׁרִיבָה הַתְּנוּב פִּנְעֵרְכִין יוֹתֵר מִמְּפַעֲרֵיכִין, שְׁהָיָה חֲרַשׁ שׁוֹטֵה וְקָטָן יַעֲרֹךְ
אֲבָל לֹא מִעֲרִיכִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִפְּנֵי שֶׁיִּשְׂרָאֵל יַעֲרֹכִין וְאֵין הַגּוֹיִם יַעֲרֹכִין; וְכֹל לֹא יְהוּ
מִעֲרִיכִין? תִּלְמֹד לומר: "אִישׁ". אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: וְכִי מֵאַחַר שֶׁמִּקְרָא אֶחָד מִבְּרַבּוֹ וּמִקְרָא
אֶחָד מִמְּעַט, מִפְּנֵי מָה אֵינִי אוֹמֵר נִכְרִי מִעֲרִיךְ וְלֹא יַעֲרֹךְ? מִפְּנֵי שֶׁרִיבָה הַתְּנוּב מִמְּפַעֲרִיכִין
יוֹתֵר מִמְּפַעֲרֵיכִין, שְׁהָיָה טוֹיטוּס וְאֶדְוֵהוּיגוּס מִעֲרִיכִין אֲבָל לֹא יַעֲרֹכִין. אָמַר רַבָּא: הַלְתַּתְּיָה
דְּרַבִּי מֵאִיר מִסַּתְפָּרָא, טַעְמִיהָ לֹא מִסַּתְפָּרָא; טַעְמָא דְּרַבִּי יְהוּדָה מִסַּתְפָּרָא, הַלְתַּתְּיָה לֹא
מִסַּתְפָּרָא. הַלְתַּתְּיָה דְּרַבִּי מֵאִיר מִסַּתְפָּרָא - דְּכַתְּבִין: "לֹא לָכֶם וְלֹנָה לְבַת אֵת בּוֹת אֶלְהִינֵנוּ";
טַעְמִיהָ לֹא מִסַּתְפָּרָא, דְּקָא מִיִּיתֵי לִיה מַחֲרַשׁ שׁוֹטֵה וְקָטָן; שְׁאֵינִי חֲרַשׁ שׁוֹטֵה וְקָטָן, דְּלֹא
מִי לְגַב דְּבִי דְּעָה יְנַיְהוּ מַשְׁמִינֵהוּ רַחֲמָנָא; וְדָקָא הַלְתַּתְּיָה לֹא מִסַּתְפָּרָא; דְּכַתְּבִין: "לֹא לָכֶם וְלֹנָה
לְבַת אֵת בּוֹת אֶלְהִינֵנוּ". וְרַבִּי יְהוּדָה, הָאִי "לֹא לָכֶם וְלֹנָה" מֵאִי עֵבֶד לִי? אָמַר רַב הַסְּדָא
אָמַר אֲבִימִי: וְעַרְפֵּן נִנְגֵוּ. - אֵלֶּא מַעֲתָה, לֹא יַמְעֵלוּ בוּ; דְּתַנְּנִין מַשׁ חֲסִאוֹת הַתְּחוֹת וְמוֹעוֹת
הַתְּחִלּוֹת לִים הַמְּלֹחַ - לֹא נִהְיִין וְלֹא מוֹעֲלִין; אֵלֶּמָּה תִּנְיָא גַּבִּי קִדְשֵׁי גוֹיִם: בְּמָה דְּכַרְבִּים
אֲמוּרִים - בְּקִדְשֵׁי מוֹבֵה, אֲבָל בְּקִדְשֵׁי בְּרוּךְ הַבַּיִת מוֹעֲלִין בְּהוּן! אֵלֶּא אָמַר רַבָּא: מִשּׁוּם רַפְּיוֹן
דְּיוֹם הוּא, דְּכַתְּבִין: "וְיֹהֵר עִם הָאָרֶץ מִפְּנֵי יְדֵי עַם יְהוּדָה וּמְבַחְלִים אוֹתָם לְבַתּוֹת."

תנא

ולרבי מאיר למאי אצטרף - הואיל ורב אליבא דרבי מאיר אמר ולא לרבנן,
למאי אצטרף למימר דנותן דמיו? פשיטא. דהם דאיכא למימר טעמה ולא אמר
לשם דמים, אלא סבור שיש לו ערך - מחויב רבי מאיר. הא דודאי יודע שאין
ערך לכלי - לא כל שבין? נותן דמיה - דאדם יודע שאין הקדש חל על דבר
שאינו שלו, וגמר ואמר לרשם דמים. תקדוש
מהשתא ואקריבנה - כשאננה. ולהקדש
נופח נתבוקן, טעמה כרבי, אבל דמי לא
קאמר. הלכך לא ליחוב מדי, דהא אין
הקדשו חל על נופח, ולדמיא על נתבוקן,
קא משמע לן - דלא אמריתן טעמה, אלא
הדאי יודע שאין הקדשו חל על נופח,
ולדמים נתבוקן. והוא דאמר עלי - דמי
בהמת חבירו זו עלי להקריב - נותן דמים.
דבהמה נופח לא קאמר, אבל דמים קיבל
עליו. אבל אמר זו - לא אמר "עלי", אלא
אמר: "הרי בהמה זו ועלתי" - לא אמר
כלום. משנה גוי נעריך - אם אמר
ישראל: "ערכו עלי" - נותן ערכו בשם שנים
של נר, אבל לא מעריך - אבל אם אמר
הגוי: "ערכי עלי", ואין עריך אחרים עלי" -
לא אמר כלום. רבי יהודה אומר מעריך
- אם אמר על ישראל: "ערכו עלי". [אבל]
לא נעריך - שאם אמר "עלי" - אין
לו ערך. ואם אמר ישראל: "עריך גוי זה
עלי" - לא אמר כלום. גמרא איש -
משמע כל דהו. הלכתיה דרבי מאיר
ספספר - דאין גוים מעריכין. ושעמיה לא
ספספר - דליף טעמא דחרש שוטה וקטן.
ואיכא למיפרך: דהם משום דלאו בני דעה
יננה, דהא אין נדרין גמ, ואין מעריכין.
אבל גוי נודר ומקדש, דהא רבי מאיר
מזה נודר ונדי - אימא נמי דלנר, כתיב
לא דהא קרא דליף לכם ולנר, דכתיב
בספר עזרא, שדוה גוים מתנבין ורוצין
לשליטן בבנין בית שני, ואמר להם נתמיה כן
כלתיה: לא לכם ולנתי, כי אם לנו
לבנות. דעמיה דרבי יהודה ספספר -
הדאי מסתבר טפי לאוקמא מיטעא
דמומש קרא בעריכין, וירביא במעריכין.
דהא דמוטוס ואגרוגווס דמי דעיה יענהו
כגוים ומעריכין ורבי יהודה משמעיהו
קרא, דכתיב: "חכור" (ויקרא כו). מריביא
הדי דרשין בכבורות דבו, וזכר דהאי, ואל
דמוטוס ואגרוגווס. והלכתיה לא ספספר
- הדואי אין מעריך, משום דערבין לבקח
הבית, וקרא כתיב: "לא לכם ולנו לבנות".
אמר אבישי - דהא דרבי רבי יהודה
מעריכין - לא משום דלמיה לבקח הבית,
דהא כתיב: "לא לכם ולנו", אלא קדוש
ונגון. דאסור בהנאה. אלא מעתה - והיתא
לאיכוד אזיל - לא ימעלו בו, דהא
מניה לא נחייב קרבן מעילה. דהא תנן:
וסאת התחת. ועי סתאת דאמרין
למיתה, וסאת נהנה אוס דהום - אינו חייב קרבן,
דלא קרינא ביה "מקדש ה'" (ויקרא ה). הואיל ולאכיד אזיל, ואילו בני קדשי גוים - נהני משחית קדשים פברק "בית שמאי" (ברכות מה.ב). כמא דברים אמורים
- דאין מועלין בקדשי גוים - היינו בקדשי מובה משום דגמרינן מעילה "חטא" "חטא" מתרומה, מה תרומה אין מיתה נוהגת אלא בתרומת ישראל, דבהדיא כתיב
(ויקרא כב.) "ולא תחלו את קדשי בני ישראל" - דהאי דעילה אינה נוהגת אלא בקדשי ישראל. אבל קדשי גוים כל קדשי גוים שנים כתיב: "ולא תחלו את קדשי בני ישראל, ואל תחלו את קדשי בני ישראל" - דהאי דעילה דקדושת הנוף, ואלא דעילה דמים לא גמרינן מנה. וטעם זה מצאנו מפרש בוהיבם, הוא עיקר,
שדור פברשו שנים שש. ומפי מורה שנתתי: בקדשי מובה דרומא אין מעלין, משום דמעני חילוק בן קדשי מובה דגוים קדשי מובה ישראל. ואלא חייבין
עליהן משום פגול ונזר וטמא. כדאמרין בשמעתא קמיתא דתמורה (ב.ב.). אבל בקדשי ברוך הבית גוים לא מעניו חילוק, הלכך מועלין בהו. זה שמעתה, דראשון
עיקר. קתני מיתה מועלין בהו, אלאמא אזיל נגון, מדשיכא ביה מעילה! אלא אמר רבא - דהאי לברק הבית אתי, ובימי עורא היינו טעמא דרשון ללא לכם ולנר.
משום רפיון דיים - משום שלא הוו מתכוונים לטובה, אלא שיסבחו על עליהם וישמעו לעצמם, והם יאזרו הבקע עד שיסיבחו את לב כורש שלא לבנות.
בתחילה

בתחלה - בתחלה בנין אין מקבלין, דשמן לרפין ידים מתכוונין. לבסוף - לוחק
 את בוק, דאין לומר רפין ידים מקבלין, לשנא אחרינא: בתחלה - כשלא היתא
 אימתן של גוים עליהן, אין מקבלין. אבל לבסוף מקבלין - משום אימה. וראשון
 עיקר, וזה אינו טעם, ודא כל ימי בני ישראל היתה אימת הגוים עליהן, ונתחילו יותר
 מסוף. ואם תאמר, הא "מתחלה" נמי
 אמקוש ראשון קאמר, הן מאי מותיב ליה
 לקמן מיגרותא אל אסף וכו', והיינו במקדש
 שני? דבר הפסוים - שגראה בענין, אין
 מקבלין מהם, דגנאי הוא. ועוד, ומשפאריס
 בו. אמה כליא עורב - להכי נקט אמה,
 דאמרין בפרק בתרא ומנחת (ק"א). "דרי"
 על ברזל - פירוש, לא פחות טמאה על אמה
 לכליא עורב. שדיו מביאין טמאה על ברזל
 אמה על אמה. ובזמן מסורתו ובזמן אמה
 קבעין, ומחפין בראש אמה על היכל, לגרש
 את העורבים שגם הניגו על היכל? קוש
 שגמרש את העורבין, כמו: "כיל דרבי כיל
 פרוחי" דאמר במסכת נדה (י"א ע"ג שם),
 שהיה גמרש זבובין ממטוה בשעת תשמיש
 משום צניעות. דאסור לשמש מטוה בפני כל
 דה. לשנא אחרינא. כליא עורב - מונע
 העורבים, מן תולמי (ע"ג). כל כהלא
 רומי. ואגרת אל אסף שומר הפרים וכו' -
 היינו בתחילת בנין, וקשקול בדק הבית
 מוכרש? ולא הריא? הו - הואיל ותחלתו
 לטובה נתכון - שוב אינו חרוז. כמריי - ש
 תבואת עמנו. אא אמר ברית ישראל
 הפרשתיה - שלמקום שתרומת ישראל
 הולכת תלך זו. לשנא אחרינא - שישאל
 אמר לו הפרשתיה. וראשון משעתה. מונעת
 נגיזה - (ואסורה בהנאה, דחיישנין שמא כלבו
 לשמים לשם הקדש. הילכך ינגו. ובזמן הזה
 עסקין, דהקדש אסור בהנאה, כדחנאי
 בבורז (ג"ג). אן מקדשיש ואן מעריכי
 בזמן הזה, ואם הקדש - בהמה תיעקר,
 פירות כסות וכלים ירקבו. נוד - יתרוך מקום
 השם, ובזמן החתיכה, וישמש במזרח, ובזמן
 הבית הנוטה - לשמים - לא הקדש. ובזמן הזה
 אין לו תקנה. מעמא דשם כתוב עליה -
 דמוכחא מילתא דלברזו לשמים, שדאי כתב
 עליה שמו על הקדש ברזך הוא. שם שלא
 במקומו אינו קדוש - כלומר: אינו קדוש
 האלא יבנה הבית, ואתה חתיכה יתנוג.
 אחר יקנה בבית הכנסת, כי אמר בדת
 ישראל הפרשתיה. לשנא אחרינא: שם שלא
 במקומו - כגון על גבי קורות ובלים - לא
 קדש, דלא היו מקום אסור על הגייה,
 ויטובנון המקדש עם חסד נתינתו. אבל שם
 לבדו - היו שלא במקומו ולא קדש. וראשון
 שנתני הוא עיקר. לשנתה - לזרביי
 לאחר זמן שלם. אבל לאחד - להלוותה
 תלבידו - לא. ולעצמו איכא מומיה: על מנת
 כן הקצה לצדקה, שאם יצטרך - טענה
 וישלם אחרת. אבל חבירו - לא אסיק ארתיאל. לא שבו
 ודמיון: "סלע זו עלי לצדקה". וקבלה באריותו לענין גניבה
 ואבדה - כדרייה דמי. אבל אמר חיי זו - ולא אמר "עלי" - בענינא בעי למיחב. כי
 היכי וליחייב ענין תשלומין. אה - דכתיב תשמיש היו שכולו יד פתקון, וקמה לה
 שרתייה לענין תשלומין. אה, דבאלו הם מיידיב באריותו - לא
 ישמש. אלא כל שטא - ומזוה. לא אמר צדקה - וחסד דר "דמי עלי לבית
 המקדש. ככל תאחר - והכי משמע: נדר הוא הצדקה, דקאי עליה ביב"ל תאחר"
 כנדר. וקאמר פסק דבר אהן שנהו (ו"א). "כדי" - זו צדקה. כל לשבעתא -
 דהאומר: "סלע זו לצדקה". כי, דאזן הכי פתניתי לה, לא מותר מותר לשנתה
 סתמא קאמר, ורבי זאבי פירשה: בין לעצמו בין לאחר. ורבי אהרן פירשה: בין "עלי"
 בין "דרי" זו. אן בהדיא מתנין, ויפרושה כדרכך נתמן.

תנא תרא: גוי' שהתנדב נדבה לברך הבית - מקבלין חייגנו,
 ותנא אודך: אין מקבלין! אמר רבי אילא אמר רבי יוחנן,
 לא קשיא: הא בתחילה, הא בסוף; דאמר רבי אמי אמר רבי
 יוחנן: בתחילה - אפילו מים ומלח אין מקבלין מהם, בסוף,
 דבר המסויים - אין מקבלין, דבר שאינו מסויים - מקבלין.
 היכי דמי דבר המסויים? אמר רב יוחנן: כגון אמה כליא
 עורב. מתיב רב יוחנן: "ואיגרת אל אסף שומר הפרים אשר
 לצדקה" וכו'! אמר רבי אבין: שאני מלכותא, וכו'! אמר רבי אבהו:
 דאמר בשמאל: אי אמר מלכותא "עקרא וכו'" - עקר מורי
 ולא תרבי ביה. אמר רב יהודה אמר רב: גוי' שהתנדב תרומה
 מקבלין - בודקין אותו, אי בדת ישראל הפרשה - תינתן
 ליה, ואם לאו - מעונתה נגיזה, חיישנין שמא כלבו לשמים.
 מתיבי: גוי' שהתנדב קורה ויש כתוב עליה - בודקין אותו,
 אא אמר: בדת ישראל הפרשתיה - יגד וישמש במוחה.
 ואם לאו - מעונתה נגיזה, חיישנין שמא כלבו לשמים; מטיבא
 ויש כתוב עליה דקנא נגיזה, הא אין שם כתוב עליה -
 לא בעינא נגיזה? - הוא תרין דאף על גב דאין שם כתוב
 עליה נמי בעינא נגיזה. והא קא משמע לן, דאף על גב דשם
 כתוב עליה - יגד וישמש במוחה; וישלא במקומו לאו
 קדוש. תנא: הנהי כתוב על ידוה תלם על פתני המפה
 דהי' זה יגד וינגו. אמר רב נתן אמר רב רבא: אבהו:
 האומר "סלע זו לצדקה" - מותר לשנותה. כדבר מיה: לעצמו
 אין, לאחר - לא. איחבר, אמר רב אמי אמר רבי יוחנן:
 בין לעצמו בין לאחר. אמר רבי יעריא: לא שנו אלא דאמר
 "עלי", אבל אמר "דרי" זו - בעינא נמי למיחב. מתקף לה
 רבא: אדרבה, איפכא מוסתברא, אמר "זו" - משתמש בה
 כי היכי וליחייב בהריותה, אבל אמר "עלי" - לא! אלא
 לא שנו. תנא כותויה דרבא: נדר צדקה, ואן תקדש צדקה;
 מאי קאמר? לא נדר ולא הקדש צדקה! אלא לאו הכי קאמר:
 צדקה דהי' הוא "ככל תאחר", ואינה תקדש, ואילו תקדש
 אסור לאשתמש ביה, ואילו צדקה שרי לאשתמש ביה.
 אמר רב פהאן: אימרתא לשמעטא קמיה דרב יבדו מרי קאמרי,
 אמר: איחין הכי פתניתי לה, אן הכי פתניתי לה. אמר רב
 נתן אמר רב רבא: פר אבהו אמר רב: האומר "סלע זו לצדקה" -
 מותר לשנותה, בין לעצמו בין לאחר, בין אמר "עלי" בין אמר
 "דרי" זו. תנו רבנן: "סלע זו לצדקה", עד שלא פתחה ליד
 גבאי - מותר לשנותה, משפאתה ליד גבאי - אסור לשנותה.
 אמי?

תני גוי' שהתנדב לברך הבית אין מקבלין ממנו כו' - ואם תאמר, ולישני: הא
 רבי אמאי, הא רבי יהודה ויש לומר: דאם כן, קדושה ראינה קדושה? ומביעא
 ליה. דאין מקבלין הימנו לברך הבית ומשמע קדושה היא, ומשמע דהריווי סברי
 כרבי יהודה. הא "מתחילה" לא לבסוף - שרי פירש: למתחילה שרי רפין ידים,
 ולבסוף לא שייך רפין ידים. ועוד פירש ברבנא
 למתחילה - בתחילה הבנין של לוחש רפין ידיו
 בהם, ויערער לומר: שי לנו חלק בבית
 המקדש. לבסוף - דבר מסויים אין מקבלין,
 יהו לשם ולתפארת. דבר שאין מסויים,
 מקבלין - דלא שייך תו ערעור, הואיל ונגבה
 בית המקדש כבר. ונתחא בזה הא דקאמר
 למקדש: שאני מלכותא אל הדרא, וליכא
 למישך לערעור. וכו' וזהו יד ושבת
 לברך הבית - והא דלא מקויה לה כתנאי דרבי
 יהודה ורבי אמאי, וכגון דליכא רפין ידים,
 כגון כן ומיכך - דאם כן הוה ליה למימר
 "מקבלין ראיין מקבלין", אלא: "קדושה"
 ראינה קדושה? ומביעא ליה.
 כגון אמה כליא עורב - פירש הנהו, וזה
 לשמו: לפי שבמקדש ראשון היתה
 קדושתו בכל הקהל, והיתה שכנתה שרידה בו,
 ולא היו עופות פרוחקין עליה. אבל במקדש שני
 פתחו. משמע דאין קדושתו כקדושת ראשון,
 שמא פתחו העופות על המקדש וישליכו שם
 דבר טמא. עשו עוריה להרביח העופות מנג
 וכו'. וקראו אותו "כליא עורב", כלומר,
 זאת הנוחת העורבים מלפניה כגון הלהלכו, וזו
 צורה כדרך שנושין עבשיו שומרי זרעים, עד
 כאן שנתנו. ויש מנשה: דאמר במעמד סקן
 (ב"ב) גבי שלמה: איבעי ליה לשירי באמת
 כליא עורב. שמשנה: אמת כליא עורב צורך
 בנין היא. אלמא הוה בבית ראשון ויש לומר:
 שהיה שלמה ראי שמא לא תהא עליו
 קדושה, וכשראו שדוד קדוש - איסורו.
 מתיבי ואגרת אל אסף שומר הפרים -
 והינו בתחילת הבנין, וקשקול
 בדיק הבית מוכרש, לשון קונטרס. ולא
 רגאת, דהא כל הבנין שמו כורש היה,
 וכמה קראי איכא. וגם כתיב "ומה חשון
 אימריא" וכו' ונראה ליה דרדאי מהו אינו
 מקפיד, וגוי' היה גניורה. כן וכדי ישעיה
 (ישעיה מה) "הוא יבנה עירי". אבל אל אסף
 שומר הפרים היה רזוק מוכרש. ולא היה
 שלם ממש, אלא היה רזק שיתנו לצורך בדיק
 הבית שהיה מותר עליהם, שהיה מולך
 בכיפה - בהא איכא למחשך או לרפין ידים
 או לערעור. כדפרשיש.
 אמר בדת ישראל הפרשתיה - משמע
 דגוי' איתיה בתרומה דנפשיה. וכן משמע פרק
 שני דגיטין (כ"ג). והא דקאמר בבוהים פרק
 "בית שמאי" (מה"א) דליתיה בתרומה
 דנפשיה - לא קשיא, דתנאי ינתנו בפרק שני
 דקדושין (מ"א). דתנן: תרומת גוי' מרמטת
 חייבין עליה חומש. ורבי שמעון פטר. יגד וישמש במוחה - משמע על ידי
 שיתרוך הקורה, ולא יתה מנותח חתיכה שבנגדה שמו. דקדוש עליו השם.
 ויש לומר שכתובין סתמא תורה או מפליגין וגררו מוקם חשם, שאין לחכות במקומו.
 ואילו עזקה שרי לאשתמשי בה - משמע ליה דאיידי בין "זו" בין "עלי". וכן
 תפסק כרב נתן. האומר "סלע זו לצדקה" - מותר לשנותה בין לעצמו
 בין לאחר, בין אמר "עלי" בין אמר "זו", ולשנתה היינו ללותה. משפאתה
 גבאי אסור לשנותה - ודוקא יחד, אבל בני העיר רשאין, כדמשמע בבבא
 בתרא (ח"ב). ורשאין בני עיר לעשות תמידי קופה וקופה תמידי. ולשנתה לכל
 מה שירעו. ודוקא לדרב מנחה. כדאמרין בשמאל משמטא (עמוד ב) בין ישראל
 שהתנדב מנחה או ל כרית הכנסת. וזה דאמר ביבשושי ואובמין (בבא
 מציעא ע"ה). מנבת פרים לפרים, ומנבת אותה העיר לאותה
 העיר

העיר דוקא, ומחין לעיר אסור לשנותה (אבל לערובי העיר מותרין) בגבאי מירי.
ובחאי טעמא ש' לישב אדמירין בריש "שור שנגד" - (בבא קמא להב:) חתן
בישא) וההוא נברא) הדקע (להודא נברא) ולחבריה, דאמר ליה: הוה ליה פלגא
דחוא. אמר, הוואיל ופלגא דחוא חוא - לא בעינא, ניתביה לעיניי. הדר אמר:
איילו ואברי ביה פגשא, אמר ליהוה רב יוסק

רבי ינאי - גבאי חוה, וזיף מעת הצדקה לערובו ופרע. דכמסא דפשיח - רבי
ינאי, דלית ליה וזיף למפרעי - נחא לוח לעיניי. דכמסא - רבי ינאי לעיבורא,
ואמר דלית ליה מעות לחלק לעיניי, וכופא אותם לעדוקא, ואיכא רוחא לעיניי.
מנורה - כממשענא. נר = "קרושיל" - לכא כסף של זהב. דומאר רבי אסי ב'
לכומר: מדנקט רב אסי ברי דרמיטק ורמיטק

למה שניתם ממה שנתתי - מכלל ישראל
דלא פני שר' לשניו דבר מצוה, דאי
שבתקא אסור - למה לי מדנקט ג' שלא
נשתקל שם בעליה פמנא - שדיק
אומרים: וזיף מנורה נדבתו של פלוני גוי.
אסור לשנותה - דפעי. וזמאי - קאמר
רב אסי דאסור לשנותה אי אלמא כו.
שעורק - גוי היה. לא שביח - שעורק
במנא דלפיעי, שסורר היה ממור בעייתו.
משנתה תפיס ודווצא ליהודי - דא - מפרש
בגמרא טעמא. גבי ארבתא בן עקביא -
אירצא ליהודי פליג, אבל בגוסס מודה,
דכתיב (ויקרא כו:) "והעמידו העירק אתו",
ונטס ללא בר הנמדה העירכה הוא. שרשוי
קצובין - בפרשת ערכין, אבל אנדר מודה,
דהא נכמך בשוק בעי דמשימיה, וזה אינו
נמכר בשוק, כלומר שאין אדם קונה ופסיד
מעותו, נורד ומעריך ב' - ובגמרא מפרש
מאי קא אתי רבי יוסי למימר, דהא נתא קמא
אלא אמר אינו נורד, שאם אמר: "דמי פלוגי
עלי" יפסד, דהא לא נדר קאמר. רבי ינאי
איאל לא מעריך אמאי לא - דמי רמי
קעובין כל חיים לא יפדה - מי שהווא ירא
לחרם וליהודא אינו בכלל פרוין. למופתין
בידי שמים - כגון אבי דבתיב: "הויכא סקל
וגם בעלי יומת". דחק מיתה לחיוב למימר
בידי אדם, דהא אומירן בפרק קמא
דסנהדרין (טו"ב) "מות יומת המכה רוצח
הוא" - על רציחתו אתה הורגו, ואי אתה
הורגו על רציחת שורו. שלא נתנה שנתן
לכפיח - כגון מנדק ומקלל אביה, אבל
עשה בשונו אינו בקרר ולא בגלות. מיתות
קלות - כלומר, דקלות לך מילתא
שינתנה שנתן לכפרה. כגון רוצח, דשנתנו
גולה, ועובר עבודה זרה ומחלה שבת וכו'
על הערוה, דשנתנו טמא. כולי קמא לא
פליגי - דהואי נורד נורד והקדשו הקדש,
ומעריך את אחרים, דהא בר דעה הוא.
מלוה על פה - כגון זה שחוקו ולא עמד
ברין על כך קודם למיתתו, תשלומי גוס
כתובין בתורה, ומדאורייתא משבעד ליה
בעל כרחיה. ואיכא דמתי לא - להא דרב
יוסף ורב. חייב - דבר דעה הוא. פטורין
- דאין לו דמים ועומד לא ליחבל. וכל
דחק איכא ליהודא דבני ישראל קאמר.
לחורת

אני? והא רבי ינאי זיף ופרעו - שאני רבי ינאי,
דינאיה ליה לעיניי, דכמה דמשיח מעשי ומייתי ליה.
תנו רבנן: ישראל שהתנדב מנורה או גר לבית
הקנסת - אסור לשנותה. קבר רבי חייה בר אבא
למימר: לא שניא לךבר הרשות ולא שניא לךבר
מצוה, אמר ליה רב אמי, הכי אמר רבי יוחנן: לא
שנו אלא לךבר הרשות, אבל לךבר מצוה - מותר
לשנותה; דומאר רבי אסי אמר רבי יוחנן: גוי
שהתנדב מנורה או גר לבית הקנסת, עד שלא
נשתקע שם בעליה - אסור לשנותה, משנשתקע שם
בעליה - מותר לשנותה; למאי? אילמא לךבר
הרשות, מאי איריא גוי? אפילו ישראל נמו! אלא
לךבר מצוה; ומעמא דגוי הוא דפעי, אבל ישראל
דלא פני - שפיר דמי. שעורק מייעא אידיב שרנא
לבי כנישטא דרב יהודה, שנייה רתבא ואיקפד רבא.
איפא דאמרי: שנייה רבא ואיקפד רתבא. ואיפא
דאמרי: שנייה חגי דפומקדישתא, ואיקפד רתבא
ואיקפד רבה. מאן דשנייה סבר: דלא שכיח, ומאן
דאיפד סבר: ומנן דמקרי ואתי. משנתה גוסס
והיוצא ליהרג - למי נדר ולא מעריך. רבי ינאי
עקביא אומר: נערך, מפני שדמיו קצובין. רבי יוסי
אומר: נורד ומעריך ומקדיש, ואם הויק - חייב
גמרא בשלמא גוסס לא נדר - דלאו בר דמים הוא,
ולא נערך - דלאו בר העמדה והערכה הוא; אלא
יוצא ליהרג, בשלמא לא נדר - דלאו בר דמים הוא,
אלא לא נערך, אמאי לא? - דתניא: מנן היוצא
ליהרג ואמר "עריפי עליו", שלא אמר פלוס? תלמוד
לומר: "כל חרם לא יפדה"; יכול אפילו קודם שנגמר
דינו? תלמוד לומר: "מן האדם", ולא מפני האדם.
ולרבי תנינא בן עקביא דאמר: נערך מפני שרשיו
קצובין, האי "כל חרם" מאי עביד ליה? - לכתנתא,
רבי יושעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא אומר: לפי
שמצינו למכותים בידי שמים שנתנו ממון ומתכפר
להם, שנאמר: "אם כפר וישת עליו", יכול אף בידי
אדם בן? תלמוד לומר: "כל חרם לא יפדה". אין לי
אלא מיתות חמורות שלא ניתנה שנתן לכפרה,
מיתות קלות שניתנה שנתן לכפרה מנן? תלמוד

לומר: שהיה סבור דאפילו צדקה ליתא.
הואיל ולא הפסיגוהו, וקא משמע לן דרסן
דכח בו עיניי כמו מעמד שלשתם.
וישן לעמוד אי קמי שלא באה ליה בגביי
מותר לשנותה - רבינו ברוך פירש
מותר לשנותה ממש, למצוה אחרת. ואם
נדר אדם סלע לדבוק לעיניי - יכול
לעשות ממנו מצוה אחרת, כל כמה דלא
אתא ליה בגביי. אבל לישנא "לשנותה" -
משמע כן. כגון מצאתי כתוב בתוספות הרב
רבינו משה מאירא מתרביטא חייב, ופירש
לא משמע לשנותה למצוה אחרת. דלעיל
קאמר מותר לשנותה בן הוא בין אחר -
היינו ללוותה, ותו דאמר: הוא רבי ינאי
זיף - משמע ללוותה קאמר וליכין נראה
לומר, דלוותה קאמר, אבל לשנותה -
דאי אסור, כי ימי לא אתא ליה בגביי. אבל
לוותה קאמר, ומשבתא ליה בגביי אסור
לוותה. הוא דקאמר פרק קמא דבבא
בתרא (הב:) רשאן בני העיר לעשות קופה
תמחוי - היינו נותני בני העיר, אבל גביי
עצמו אסור. ואומר רבי יצחק: דהתם
רשאן לשנותה שלא לדרב מצוה, רק שהיא
צרכי צבור. ושי ליהודי מלכות מעות צדקה
העיר משבתא ליה בגביי, ואפילו בשרת
הקהל נמי, כיון שאין זה צרכי צבור, כך
מציאתי בתוב.

אילמא דכבר הרשות מאי איריא גוי
אפילו ישראל נמי - הכי נמי
מצי למימר: מאי איריא לא נשתקע שם
בעליה, אפילו נשתקע נמי מנן לירצא
לדורח ואמר ערוב שלא אמר כלום -
ומשום ליהרא דבמים לכא למעטי. דהא
איתרוב אלם חויק (בבא) מנול ומוכה שדין, בי
משדמי שהקדיש שול חקדש, ולא דמיא
למלוה. אבל יש להקשות: אמאי לא פליגי
באם נדר והעריך? ויש לומר: דנקט חויק
משום דמתי חויב בתשלומין (משום)
[אחויק] ממשקע דהא חויק לחודיה פליגי.
ונבחר ומעריך שמא חיל מדי, אבל גובה
מן הורשין, נורד ומעריך איטרסין, וסלקא
דערך: הואיל ואינו נדר וערך - נדר
ומעריך נמי אינו, קא משמע לן דנדר
ומעריך ומקדיש כשאר בני אדם.
מחייב

מלוה על פה אינו גובה מן היורשין, והבא במלוה בתובה בתורה פתילגי, תנא קמא סבר: מלוה שתובה בתורה - לאו כפתובה
בשטר דמיא, ורבי יוסי סבר: כפתובה בשטר דמיא. ואיפא דמתני להא אהא: היוצא ליהרג, שיתכלל בפתחים - חייב, אחרים
שיתכללו בו - פטורין; רבי שמעון בן אלקשר אומר: רבי הוא אהא הכל בפתחים - פטור, שלא ימון לחרות מעמדת בית דין.
מכלל

רבי זעירא בעי: הפריש עליו שני מקומם אחר – נפטר, או כבר תפסתו מחיצה? רבי יונה בעי: עשה כולו שני למקום אחר, כולו נתפש? או לא נתפש אלא אחד מעשרה שיש בו?

הא סלי תאנים לאכילה, וסלי ענבים לאכילה – גמר מלאכה הן. אמרו בית הלל לבית שמאי: אין אתם מודים לנו בפירות שלא נגמרה מלאכתן שיפדה מעשר שני שלהן ויאכל בכל מקום? אף פירות שנגמרה מלאכתן כן. אמרו להם בית

[דף י"ז ע"א]

שמאי: לא, אם אמרתם בפירות שלא נגמרה מלאכתן, שהוא יכול להקבירן ולפוטרו מן המעשרות, תאמרו בפירות שנגמרה מלאכתן שאינו יכול להקבירן ולפוטרו מן המעשרות!

אמרו להן בית הלל: אף פירות שנגמרה מלאכתן יכול הוא להקבירן ולפוטרו מן המעשרות. וכי סלי תאנים וענבים לאכילה שמה אין יכול להקבירן ולפוטרו מן המעשרות?

הדא אמר, סלי תאנים לאכילה וסלי ענבים לאכילה – גמר מלאכה הן. אמרו להן בית שמאי: לא! אם אמרתם בפירות שלא נגמרה מלאכתן, שהוא יכול להוציא עליהן שני מקומם אחר. תאמרו בפירות שנגמרה מלאכתן, שאינו יכול להוציא עליהן שני מקומם אחר.

הדא פשטא שאילא דרבי זעירא.

אמר רבי זעירא: רבי חנינא ורבי יונתן ורבי יהושע בן לוי עלו לירושלים. נתמנו להן פירות וביקשו לפדותן בגבולין. אמר לון חד סבא: אבוכון לא הוון עבדין בן אלא מפקן הוין לחומה ופודין אותן שם.

סבתא הוות סברה מימר: רואין את המחיצות כאלו עולות. ואילין רבנן הוון סברין מימר: אין רואין את המחיצות כאלו עולות. סבתא הוות סברה מימר רבי ליעזר. ואילין רבנין הוין סברין מימר רבי יהושע.

רבי פינחס, מסאב לה ופדה לה. הו חיש לודו ודדון. רבי יעקב בר אידי ורבי יהושע בן לוי: הלכה כדברי

[דף י"ז ע"ב] התלמיד. אמר רבי זעירא: ובלבד בפירות שהן טבולין לדמאי. הא דמאי עצמו – כבר תפסתו מחיצה.

הלכה ד' מתני' אילן שהוא עומד בפנים ונוטה להוין, או עומד להוין ונוטה לפנים, מכנגד החומה ולפנים – פלפנים. מכנגד החומה ולהוין – פלחויין. בתי הפדים שפתחיהן לפנים וחקלן להוין, או

שְׁפַתְהִיהֶן לַחֲוִץ וְחֻלְלָן לְפָנִים. בֵּית שְׂמֹאֵי אוֹמְרִים: הַכֹּל בְּלִפְנֵימֵי. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מִבְּנִגְדַּת הַחוּמָה וּלְפָנִים – בְּלִפְנֵימֵי, מִבְּנִגְדַּת הַחוּמָה וְלַחֲוִץ – בְּלַחֲוִץ.

הַלְשָׁכוֹת בְּנִיּוֹת בְּקֹדֶשׁ וּפְתוּחוֹת לְחַל, תּוֹכֵן – חַל, וְגִגְתִּיהֶן – קֹדֶשׁ. בְּנִיּוֹת בְּחַל וּפְתוּחוֹת לְקֹדֶשׁ, תּוֹכֵן – קֹדֶשׁ, וְגִגְתִּיהֶן – חַל. בְּנִיּוֹת בְּקֹדֶשׁ וּבְחַל וּפְתוּחוֹת לְקֹדֶשׁ וְלַחַל, תּוֹכֵן וְגִגְתִּיהֶן, מִבְּנִגְדַּת הַקֹּדֶשׁ וְלְקֹדֶשׁ – קֹדֶשׁ. מִבְּנִגְדַּת הַחַל וְלַחַל – חַל.

גמרא אָמַר רַבִּי לְעֹזֵר: לַחֲוִמְרִין. רַבִּי יוֹסֵה בְּעֵי: מַהוּ לַחֲוִמְרִין? אָמַר רַבִּי יוֹנָה: הֲדָא דְתַנְיָנָן תַּמָּן: בְּתֵי הַבְּדִין שְׁפַתְהִיהֶן לְפָנִים וְחֻלְלָן לַחֲוִץ, מִבְּנִגְדַּת הַחוּמָה וּלְפָנִים – בְּלִפְנֵימֵי. מִבְּנִגְדַּת הַחוּמָה וְלַחֲוִץ – בְּלַחֲוִץ. אִין שׁוֹחֲטִין שְׁם קֹדְשִׁים קָלִים בְּלִפְנֵימֵי, וְלֹא פוֹדִין שְׁם מַעֲשֵׂר שְׁנִי בְּלַחֲוִץ.

(אִין) פְּתִיחִיהֶן לַחֲוִץ וְחֻלְלָן לְפָנִים, מִבְּנִגְדַּת הַחוּמָה וְלַחֲוִץ – בְּלַחֲוִץ. מִבְּנִגְדַּת הַחוּמָה וּלְפָנִים – בְּלִפְנֵימֵי. אִין שׁוֹחֲטִים שְׁם קֹדְשִׁים קָלִים בְּלִפְנֵימֵי, וְלֹא פוֹדִין שְׁם מַעֲשֵׂר שְׁנִי בְּלַחֲוִץ.

אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב בְּרַ אֲחָא: בִּינֵי מַתְנִיתָא, תּוֹכֵן – קֹדֶשׁ, וְגִגְתִּיהֶן – חַל. מִבְּנִגְדַּת הַקֹּדֶשׁ וְלְקֹדֶשׁ – קֹדֶשׁ, מִבְּנִגְדַּת הַחַל וְלַחַל – חַל.

[דף י"ח ע"א]

בְּנִיּוֹת בְּקֹדֶשׁ וּפְתוּחוֹת לְקֹדֶשׁ וְלַחֲוִץ – תּוֹכֵן קֹדֶשׁ. בְּנִיּוֹת בְּחַל וּפְתוּחוֹת לְקֹדֶשׁ וְלַחֲוִץ – תּוֹכֵן חַל.

הֵן דְּאֵת אָמַר: תּוֹכֵן קֹדֶשׁ – אוֹכְלִין שְׁם קֹדְשֵׁי קֹדְשִׁים, וְשׁוֹחֲטִין שְׁם קֹדְשִׁים קָלִים, וְטָמֵא שְׁנִכְנַם לָשֵׁם – תְּיִיב.

רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם רַב: אִין לֹקִין אֵלָא עַל אוֹרֵךְ מֵאָה וּשְׂמוֹנִים וְשִׁבְעֵי, עַל רוּחַב מֵאָה וּשְׁלֹשִׁים וְחֲמִישׁ. וְהִתְנִי: לְשִׁפְהָ שֶׁהִיא בְּנִיּוֹה בְּשׁוּיּוֹי חוּמַת הָעֶזְרָה – אוֹכְלִין שְׁם קֹדְשֵׁי קֹדְשִׁים, וְשׁוֹחֲטִין שְׁם קֹדְשִׁים קָלִים, וְטָמֵא שְׁנִכְנַם לָשֵׁם – פְּטוּר. וְהִתְנִי: בְּנִיּוֹה בְּחַל וּפְתוּחָה לְקֹדֶשׁ – תּוֹכָה קֹדֶשׁ וְגִגְתָּה חַל, אוֹכְלִין שְׁם קֹדְשֵׁי קֹדְשִׁים, וְשׁוֹחֲטִים שְׁם קֹדְשִׁים קָלִים, וְטָמֵא שְׁנִכְנַם לָשֵׁם – תְּיִיב! תִּיפְתֵּר בְּהִדָּא תַנְיִיא, דְּתַנִּי: אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: זוּ מִשְׁנַת רַבִּי עֲקִיבָא. אֲבָל דְּבַרִּי תַכְמוּם, הוּא כָּכָל הַלְשָׁכוֹת, וְכָל הַלְשָׁכוֹת – הוֹלְכִין אַחַר פְּתִיחִיהֶן.

הַלְכָה ה'

מתני' מַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׁנִיכְנַם לִירוּשָׁלַיִם וְנִטְמָא, בֵּין שְׁנִטְמָא בְּאֵב הַטְּמָאָה, בֵּין שְׁנִטְמָא בְּלֹד הַטְּמָאָה. בֵּין בְּפָנִים, בֵּין בְּחֻץ, בֵּית שְׂמֹאֵי אוֹמְרִים: הַכֹּל יִפְדָּה וַיֵּאָכֵל בְּפָנִים, חוּץ מִשְׁנִטְמָא בְּאֵב הַטְּמָאָה בְּחֻץ. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: הַכֹּל יִפְדָּה וַיֵּאָכֵל בְּחֻץ, חוּץ מִשְׁנִטְמָא בְּלֹד הַטְּמָאָה בְּפָנִים.

גמרא כתיב: **כי לא תוכל שאתו**¹. מה נן קיימין? אם בריהוק מקום, כבר כתיב: **כי ירבה ממך**! אם בקירוב מקום, כבר כתיב: **כי ירחק ממך**! אלא מהו **לא תוכל שאתו**? לא תוכל לאכלו. וכתיב: **ונתת בבקר**.

תני: בר קפרא אמר: אב הטומאה – דבר תורה. וולד הטומאה – מדברייהו. רבי יוחנן אמר: בין זה בין זה – דבר תורה.

[דף י"ח ע"ב] וקשיא דבית שמאי על דרבי יוחנן! דבית שמאי אומרים: הכל ייפדה ויאכל בפנים, חוץ משנטמא באב הטומאה בחוץ. מה בין וולד הטומאה בחוץ, ובין אב הטומאה בחוץ? זה וזה דבר תורה הוא!

ואפילו על דברי בית הלל לא מקשייא? דבית הלל אמרין: הכל ייפדה ויאכל בחוץ, חוץ משנטמא בולד הטומאה בפנים. מה בין ולד הטומאה בפנים, מה בין אב הטומאה בפנים? זה וזה לא דבר תורה הוא!

לא הוי בה רבנן אלא על דבר קפרא.

וקשיא דבר קפרא על דבית שמאי! דבית שמאי אומרים: הכל ייפדה ויאכל בפנים, חוץ משנטמא באב הטומאה בחוץ. מה בין אב הטומאה בין בחוץ בין בפנים, זה וזה לא דבר תורה הוא? שלא יהו אומרים: ראינו מעשר שני שנכנס ויוצא.

מעתה, לא ייפדה! שלא יהו אומרים: ראינו מעשר שני נכנס לירושלים ונפדה! בשעה שניטמא בפנים – מוחיצה תופסתו. בשעה שניטמא בחוץ – אין מוחיצה תופסתו.

ואפילו על דבית הלל, לית הוא מקשייא? דבית הלל אומרים: הכל ייפדה ויאכל בחוץ, חוץ משנטמא בולד הטומאה בפנים. מה בין ולד הטומאה בין בחוץ בין בפנים, זה וזה לא מדברייהו הוא? בשעהכניסו, על מנת שלא תתפשטו מוחיצה.

אמר רבי זעירה: הדיא אמרה: מעשר שני טהור שהכניסו על מנת שלא תתפשטו מוחיצות – אין מוחיצה תופשתו.

רבי יונה בעי: טהור דבר תורה, ואת אמרת הכין! אלא ביני: עבר ופדאו – פדוי.

¹ (דברים יד) עשר תעשר את כל תבואת ודעך וגו': ואכלת לפני ה' אלקיך במקום אשר יבחר לשובן שמו שם, מעשר דגנך תירשך ויצהרך וגו': וכי ירבה ממך הדרך כי לא תוכל שאתו, כי ירחק ממך המקום אשר יבחר ה' אלקיך לשום שמו שם כי יברכה ה' אלקיך: ונתתה בבקר, וצרת הכסף בידך, והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך בו: ונתתה הכסף בכל אשר תאוה נפשך בבקר וביצאן ובין ובשכר ובכל אשר תשאלך נפשך, ואכלת שם לפני ה' אלקיך, ושמת אתה וביתך:

רבי יעקב דְרֹמְקִיָּא בְּעֵי קוּמֵי רַבִּי יוֹסֵי: נְמָמָא הוּיִן לִירוּשָׁלַיִם וְנִכְבָּם – לֹא יֵצֵא. שְׂלֵא יְהוּ אוּמְרִים רַאִינוּ מַעֲשֵׂר שְׁנִי נִכְבָּם לִירוּשָׁלַיִם וְיוֹצֵא. קוּל יוֹצֵא לְיוֹצֵא, וְאִין קוּל יוֹצֵא לְפְדִיּוֹן.

רבי חֵייה בַר אֲדָא בְּעֵי קוּמֵי רַבִּי מְנָא: נִימָמָא בְּוֹלָד הַטּוּמְאָה וּפְדָאוּ, וְהוֹר וְנִימָמָא בְּאֵב הַטּוּמְאָה?

[דף י"ח ע"א]

נֵאמַר, אִם הָיוּ הַמַּעֲוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת קְיָמוֹת – מְחַלְלֵי עֲלֵיהֶן, וְאִם לֹא – אִינוּ מְחַלְלֵי עֲלֵיהֶן. וְאִין לֹקִין לֹא עַל הַמַּעֲוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת וְלֹא עַל הַמַּעֲוֹת הַשְּׁנִיּוֹת.

רבי יוֹנָה בְּעֵי: אַף לְלוֹקַח בְּזָ? אָמַר רַבִּי מְנָא: מַחֲיֵצָה תּוֹפְסַת, וְהַלּוֹקַח תּוֹפֵס, כְּשֵׁם שֶׁנֶּאמַר בְּמַחֲיֵצָה, כִּד נֵאמַר בְּלוֹקַח.

הַלְכָה ו' מִתְנִי' הַלְקִיחַ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שְׁנִי – יִפְדֶּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: יִקְבֵר. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי יְהוּדָה: מַה אִם מַעֲשֵׂר שְׁנִי עֲצָמוּ שְׁנִי – הָרִי הוּא נִפְדָּה. הַלְקִיחַ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שְׁנִי – אִינוּ דִין שִׁיפְדָּה! אָמַר לְהֶן: לֹא! אִם אֲמַרְתָּם בְּמַעֲשֵׂר שְׁנִי עֲצָמוּ – שֶׁנֶּן הוּא נִפְדָּה בְּטָהוֹר וּבְרִיחֻק מְקוּם, תֵּאמְרוּ בְּלוֹקַח מְכַסֵּף מַעֲשֵׂר – שְׂאִינוּ נִפְדָּה בְּטָהוֹר וּבְרִחֻק מְקוּם.

צָבִי שֶׁלְקַחֵי בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר, וּמַת – יִקְבֵר עַל יְדֵי עוֹרוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: יִפְדֶּה. לְקַחֵי חַי וְשֶׁחֻטּוּ וְנִימָמָא – יִפְדֶּה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: יִקְבֵר. לְקַחֵי שְׁחוּט וְנִימָמָא – הָרִי הוּא לוֹ בְּפִירוֹת.

הַפּוֹשְׁאֵיל קִנְיָן לְמַעֲשֵׂר שְׁנִי, אַף עַל פִּי שְׁנִי – לֹא קִנְיָן מַעֲשֵׂר. זֶלַף לְתוֹכָן סֵתֵם, עַד שְׂלֵא גִפְן – לֹא קִנְיָן מַעֲשֵׂר. מִשְׁנִי – קִנְיָן מַעֲשֵׂר.

עַד שְׂלֵא גִפְן – עוֹלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה. מִשְׁנִי – מְקַדְשוֹת בְּכָל שָׁהֵן.

עַד שְׂלֵא גִפְן – תּוֹרֵם מֵאַחַת עַל הַכֵּל. מִשְׁנִי – תּוֹרֵם מִכָּל אַחַת וְאַחַת.

בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: מִפְתַּח וּמַעֲרָה לְגַת. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מִפְתַּח וְאִינוּ צְרִיךְ לְעוֹרוֹת.

בְּפֹה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּמָקוֹם שֶׁדָּרְכָן לְמַכּוֹר סְתוּמוֹת. אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁדָּרְכָן לְיִמְכֵר פְּתוּחוֹת – לֹא יֵצֵא קִנְיָן לְחֵלִין. וְאִם רִצָּה לְהַחְמִיר עַל עֲצָמוּ לְמַכּוֹר בְּפִדָּה – יֵצֵא קִנְיָן לְחֵלִין.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אַף הָאוֹמֵר לְחֵבְרוֹ: "חֲבִית זוֹ אֲנִי מוֹכֵר לָךְ, חוּיִן מִשְׁנִי" – יֵצֵא קִנְיָן לְחֵלִין.

גְּמָרָא מַה טַּעְמָא דְרַבִּי יוֹנָה? כֶּסֶף רֵאשׁוֹן וְלֹא כֶּסֶף שְׁנִי. אֲלֵא מִן מוֹה דְאִינוּן מוֹתִיבִין לִיה מִסָּל וְחוּמָר, הוּא מוֹתִיב לוֹן מִסָּל וְחוּמָר. רַבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: צָבִי, עֲשׂוּ אוֹתוֹ בְּקִדְשֵׁי בְּדֵק הַבַּיִת לְמַעוֹן הַעֲמִידָה וְהַעֲרָכָה. רַבִּי יְרֵמְיָה בְּעֵי קוּמֵי רַבִּי זְעִירָה:

[דף י"ט ע"ב]

בְּהִמָּה טְמֵאָה, מִהוּ שְׁתִּימְעוּן הַעֲמֻדָה וְהַעֲרֵכָה? אָמַר לֵיהּ: אֵילּוּלֵי דְאָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן:
הֵיךְ מִהוּרָה – אֵינָה טְעוּנָה הַעֲמֻדָה וְהַעֲרֵכָה. בְּהִמָּה טְמֵאָה – לֹא.

אָמַר רַבִּי הִילָא: וְתַנִּי בְּן: וְיִקְרָא כו, כו) **וְאִם בְּהִמָּה הַטְּמֵאָה וּפְדָה בְּעֶרְכָּה**. מִה בְּהִמָּה טְמֵאָה
מִיּוֹחָדָת – שְׂשׂוּהָ שְׁעַת פְּדִיּוּנָה לְשַׁעַת הַקְּדִישָׁה. אַף אֲנִי אֶרְבֵּה אֶת הַמִּתָּה, שְׂשׂוּהָ שְׁעַת פְּדִיּוּנָה
לְשַׁעַת הַקְּדִישָׁה. וּמוֹצִיא אֶת שְׁאֵמֶר: "הֲרִי זֶה הַקְּדִישׁ" וּמִתָּה – שְׁלֹא שְׁוֹת שְׁעַת פְּדִיּוּנָה לְשַׁעַת
הַקְּדִישָׁה.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מִתְּנִיתָא אָמְרָה בְּן! הַמּוֹרָה – מוֹעֲלִין בָּהּ וּבַחֲלָבָהּ. וְחֵלֵב – לֹא כְּמִיתָה הֵיאָּ? וְכָל
שְׁהוּא טְעוּן פְּדִיּוֹן מוֹעֲלִין בּוּ.

אִין תִּיפְתְּרִינְיָה לְשֵׁם הַיְלָכוֹת מִיתָה, לֹא יָכִיל, דְּתַנִּינִן: "הַמּוֹרָה".

אָמַר רַבִּי חֲנִינָא קוּמִי רַבִּי מְנָא: תִּיפְתֵּר כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן. דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: קְדָשֵׁי בְּדָק חֲבִית – אִין
טְעוּנִין הַעֲמֻדָה וְהַעֲרֵכָה. אָמַר לֵיהּ: אִין כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, לְמַה לִּי הַמּוֹרָה? אֲפִילוּ שְׂאֵר כָּל בְּהִמָּה? אָמַר
רַבִּי זְעִירָא:

[דף כ' ע"א] אָמְרָה תּוֹרָה: הוֹרְטִיָּהוּ בַּמִּקְדָּשׁ וּבְכֹמֵיהוּ בְּגָבֻלִין. מִה בַּמִּקְדָּשׁ – יִצְא קִנְיָן לְהוֹלִין,
אַף בְּגָבֻלִין – גְּתָפִים קִנְיָן מַעֲשֵׂר.

רַבִּי חֵיִיא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: בִּינֵי מִתְּנִיתָא, אִם עַד שְׂלֵא גָפֹן קָרָא שֵׁם – לֹא קָנָה מַעֲשֵׂר קִנְיָן. מִשְׁגָּפֹן
קָרָא שֵׁם – קָנָה מַעֲשֵׂר קִנְיָן.

עַד שְׂלֵא גָפֹן קָרָא שֵׁם – עוֹלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה. אִם מִשְׁגָּפֹן קָרָא שֵׁם – מִקְדָּשׁוֹת כָּל שְׁחָן.

אִם עַד שְׂלֵא גָפֹן קָרָא שֵׁם – תּוֹרֵם מֵאֶחָד עַל הַכֹּל. מִשְׁגָּפֹן קָרָא שֵׁם – תּוֹרֵם מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד.

בְּמַה דְּכָרִים אֲמוּרִים? בְּשַׁל יוֹן, אֲכָל בְּשַׁל שְׁמוֹן, בֵּין עַד שְׂלֵא גָפֹן, בֵּין מִשְׁגָּפֹן – לֹא קָנָה מַעֲשֵׂר
קִנְיָן. בֵּין עַד שְׂלֵא גָפֹן בֵּין מִשְׁגָּפֹן – עוֹלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה. בֵּין עַד שְׂלֵא גָפֹן בֵּין מִשְׁגָּפֹן – תּוֹרֵם
מֵאֶחָד עַל הַכֹּל.

אָמַר רַבִּי חֲנִינָא: וְקָשִׁיא עַל דְּבֵית שְׁמוּאֵל, מִה בִּינָה לְחַמְשָׁה שְׁקִין בְּגוֹרָן? אֵילוּ חַמְשָׁה שְׁקִין בְּגוֹרָן
– שְׁמָא אִין תּוֹרְמִין וּמַעֲשָׂרִין מִזֶּה עַל זֶה? רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר: עַל הַרְאִשׁוֹנָה הַיּוֹשֵׁבָה.

[דף כ' ע"ב] רַבִּי בָּא אָמַר: עַל הַשְּׁנֵיִיה.

אָמַר: "רֹוב רְבִיעִית הוֹלִין יֵשׁ לִי בְּחֵבֵית זֹו" – יִצְא קִנְיָן לְהוֹלִין. רַבִּי חֵיִיא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: מִתְּנִיתָא
אָמְרָה בְּן! רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: אַף הָאוּמֵר לְחֵבִירֵי: "חֵבֵית זֹו אֲנִי מוֹכֵר לָךְ חֵיין מִסְּנֵקְנָה" – יִצְא קִנְיָן
לְהוֹלִין.

תְּרִירוּ עֲלֵיךְ לֹא יֹאמַר אָדָם

פֶּרֶק רְבִיעִי

מתני' המוליד פרות מעשר שני ממקום היקר למקום הזול, או ממקום הזול למקום היקר – הודהו בשער מקומו.

המביא פרות מן הגרן לעיר. פדי יזן מן הגת לעיר – השבח לשני, ויציאה מביתו.

פודין מעשר שני בשער הזול, כמות שהתנגני לזקה, ולא כמות שהוא מוכר. כמות שהשלתני פורט, לא כמות שהוא מצרף.

אין פודין מעשר שני אכסרה. את שדמיו ידועין – נפדה על פי אחד. ואת שאין דמיו ידועין – נפדה על פי שלשה. פגוז: היין שקרם, ופרות שהרקיבו, ומעות שהחליאו.

גמרא המוליד פירות כו'. אמר רבי יונה: לא אמרו אלא המוליד. הא בתחילה – אסור.

ובפירות מעשר שני. אבל בפירות שהן טבולין למעשר שני – אפילו לכתחילה מותר.

בהדא רבי, הוי ליה פירין חקא, ופירין בבוהניין, ותוה קבע מעשרות דחקא תפון, ומפרק לזן בשערא דתמן.

תני: בין ביוקר והזול, בין בזול והיקר. ניקח ביוקר והזול. בזול והיקר? שנייא היא שהוא יכול להערים עליו ולפומרו מן החומש.

תני, אבא בר חילפיי בר קרייה אמר: כמה דברים אמורים? בודאי. אבל בדמאי, בין ביוקר והזול, בין בזול והיקר – מוכרו בזול.

למה? משום שנראה להימכר בזול, או משום שהוא יכול להתזירו למקומו?

מה נפיק מביניהון? תירו והוקירו במקומו. אין תימר משום שהוא יכול להתזירו למקומו.

[דף כ"א ע"א]

תרי הוקירו. ואין תימר משום שנראה להימכר בזול, אפילו כן, נראה להימכר בזול. בהדא דרבי הניא בר ווא תוה ברומי, וחסמתון מפרקין אילין ניקולוסיא דחקא תפון בשערה דחקא. אמר: מאן דהורי לזן? חילפיי בר קירויא אורי לזן.

תני: משתפר הוא אדם עד שקל. משתפר הוא אדם עד רביעית. היאך עבידא? דינרא חקא בתרין אלפין. ובארבאל, בתרין אלפין ולקון. וכעי מיתן חמישים ריבוא ומיסוק, דיהב ליה חקא בתרין אלפין וחמשיין ריבוא.

תַּנְי: אִין פּוּדִין מַעֲשֵׂר שְׁנִי לְשֵׁם שְׁנִי, אֲלֵא לְשֵׁם הוֹלִין.

רַבִּי שְׂאוּל בְּעֵי: הִנֵּעַ עֲצֻמָּד! שְׁהִיו חֵבֵל יוֹדְעִין בּוֹ שְׁהוּא שְׁנִי אֲפִילוּ בֵּן.

תַּנְי: אִין פּוּדִין מַעֲשֵׂר שְׁנִי אֲלֵא בְּמִין עַל מִינּוּ. דְּלֵא בֵּן, מַה אֲנִן אֲמַרִין פּוּדִין מִן הַחֵיטִים עַל הַשְּׁעוּרִין וּמִן הַשְּׁעוּרִין עַל הַחֵיטִים! לְכֵן צְרִיכָה, אֲפִילוּ מִן הָאֲגָדוֹ עַל הַשְּׁמַתִּית, וּמִן הַשְּׁמַתִּית עַל הָאֲגָדוֹ.

אָמַר רַבִּי הֲנַנְיָא: רַבִּי הֵיךְ לֹקַח קִישׁוּאִין בְּפּוּרוֹת לַמַּלְכוּת, וְקוֹבַע מַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׁלָחֵן עַל כָּל עוֹקֵץ וְעוֹקֵץ. רְאֵה אוֹתָן כְּאֵלוֹ הֵן חֲתוּבוֹת. רַבִּי יוֹחָנָן בְּעֵי: שְׁלִימוֹת! וְאֵת אֲמַרְתָּ חֲתוּבוֹת?

אָמַר רַבִּי יוֹנָה: וְיֵאוֹת! אֵלוֹ שְׁנַיִם שְׁהִיו שׁוֹתֵפִין בְּקִישׁוֹת אַחַת, לְזֶה חֶלֶק אֶחָד, וְלְזֶה תִּשְׁעָה חֶלְקִים, שְׁמָא הוּא אוֹמֵר לוֹ: מִלְּךָ הֲלָקָה וְאֲנִי חֶלְקִי? אֲלֵא עַל יָדִי זֶה וְעַל יָדִי זֶה נִמְכַּר בְּיוֹקֵר. וְהִכָּא, עַל יָדִי זֶה וְעַל יָדִי זֶה נִמְכַּר בְּיוֹקֵר.

[דף כ"א ע"ב] בְּהָדָא רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר רַבִּי הֵיךְ מַפְקִיד עַל אֵילִין דְּרוּמַיָּא דְּהוּוֹן מְזוּלָּוִין בְּהַ, נִמְתָּוִן בַּר קַפְרָא וְקַרְטָטָה קוּמוּי. אָמַר לְהֵם: טַב הוּא כְּלוּם? עַד בְּדוֹן מִילָה מְקַרְטָטָה, וְלֵא טָבָא מִילָה מְקַרְטָטָה וְטָבָא.

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי אָמַר: אִין פּוּדִין מַעֲשֵׂר שְׁנִי אֲלֵא בְּשׁוּוִין. וְאָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה: זֶה שְׁהוּא מְחַלְל, לֹא יֵהֵא מְחַלְל עַל חֲצִי פְרוּטָה, שְׁלֵא יֵהֵא מְחַלְל עַל אֲסִימוּן, אֲלֵא עַד שְׁנֵה פְרוּטָה.

אָמַר רַבִּי אִימִי: כְּמַה זְמַנִּין עֲלָלִי קוּמִי רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ, וְאִינּוּן אֲמַרִי: פּוֹק וְאִישְׁלָם! בְּהַדִּין תַּנְיָיָה: פּוּדִין מַעֲשֵׂר שְׁנִי בְּשַׁעַת הַזֶּה, וְלֹא בְּשַׁעַת הַיּוֹקֵר. כְּמַת שְׁהַתְּנַנְיָא לֹקַח, לֹא כְּמַת שְׁהוּא מוֹכֵר. כְּמַת שְׁהַשׁוֹלְחָנִי פּוּרְטָה, לֹא כְּמַת שְׁהוּא מוֹצְרָה.

עַד בְּדוֹן דְּבַר מְרוּבָה. הֵיךְ דְּבַר מְמוּעֵטָא אֲפִילוּ בֵּן, כְּמַת שְׁהַתְּנַנְיָא לֹקַח, לֹא כְּמַת שְׁהוּא מוֹכֵר. כְּמַת שְׁהַשׁוֹלְחָנִי פּוּרְטָה, לֹא כְּמַת שְׁהוּא מוֹצְרָה.

רַב נַחֲמָן בַּר יַעֲקֹב מַחְוִי חוֹתֵל לְנַגְרָא וּמְפָרַק עַל הוּפִיָּה. רַבִּי יִצְחָק מַחְוִי רוֹבַע חֵיטִין לְחַטְמוּנְיָא וּמְפָרַק עַל הוּפִיָּה.

רַבִּי סִימוּן חוּוִי פִירִין לְרַבִּי חֶלְקִיָה. אָמַר לִיה: בְּשׁוּוִיָּהּ? אָמַר לִיה: הֵן. אָמַר רַבִּי חֶלְקִיָה בְּשֵׁם רַבִּי סִימוּן: אִין פּוּדִין מַעֲשֵׂר שְׁנִי עַל פִּי הַשׁוּטִים. רַב פִּינְחָס חוּוִי פִירִין

[דף כ"ב ע"א]

לְגַרוּסָה. אָמַר לִיה: בְּשׁוּוִיָּהּ? אָמַר לִיה: הֵכִין. אָמַר רַבִּי חֶלְקִיָה בְּשֵׁם רַבִּי סִימוּן: אִין פּוּדִין מַעֲשֵׂר שְׁנִי עַל פִּי הַשׁוּטִין.

אָמַר רַבִּי שְׁמוּי: כַּמּוֹה דְּכֹר נִשׁ בְּעֵי בְּמִתְּרַת טְהוּרָה בְּתַקּוּפַת תַּמּוּז, בְּתַר בְּלָגֵי מוּסִיק לְזוּרְיִיָּה, וּמִיָּתִיָּה פְּרִיטִין וּמִיפְּרָקִינִיָּה. אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה: כַּמּוֹה דְּכֹר נִשׁ בְּעֵי בְּעָרוּבְתָא בְּפִתֵי רַמְשָׂא מִנְשֵׂיָא קָלְעוּ, וּמַעֲבִיר עֲלֵיהֶן, וּמִיָּתִי פְּרִיטִין וּמִפְּרָקִינִיָּה.

אָמַר רַבִּי יוֹדֵן בַּר גְּדִיא, רַבִּי יַעֲקֹב בַּר בּוֹן: מְנִיחִין עֲלֵיוּ עַד שֵׁיבְמוֹשׁוֹ, וּפּוֹדָה אוֹתָן מוּצְאֵי שְׁבֵת מִיַּד. רַבִּי מְנָא הוּוּה לִיה מִשְׁחָה, וְאֶחָתִיָּה לְעַכּוֹ. אָמַר לִיה רַבִּי חֵיָא בַּר אֲדָא: אֵין הֵהוּא מִישְׁחָה דְּבִית מַעֲקָה קָיִים, הָא עֲנִתָּהּ דְּנִיפְרָקִינִיָּה דְּלָא טַב שִׁיתָא מְנִי.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: פּוֹדִין מַעֲשֵׂר שְׁנִי עַל פִּי שְׁלִשָּׁה לְקוֹחוֹת, וְאֶפִּילוּ אֶחָד מִהֶן גּוֹי. אֶפִּילוּ אֶחָד מִהֶן בַּעַל.

רַבִּי יוֹנָה בְּעֵי: שְׁנֵיהֶם גּוֹיִם – לֹא. שְׁנֵיהֶם בְּעֵלִים – לֹא. אֶחָד גּוֹי וְאֶחָד בַּעַל – לֹא. אֵלָּא לְצַדִּיקִין אִיתְאֲמַרְתָּ.

הַלְכָה ב'

מתני' בעל הבית אוֹמֵר בְּסַלְעַ, וְאַחַר אוֹמֵר בְּסַלְעַ – בַּעַל הַבַּיִת קוֹדֵם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מוּסִיף הוֹמֶשׁ. בַּעַל הַבַּיִת אוֹמֵר בְּסַלְעַ, וְאַחַר אוֹמֵר בְּסַלְעַ וְאַפְּר – אֵת שֶׁל סַלְעַ וְאַפְּר קוֹדֵם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מוּסִיף עַל הַתְּקָרָן.

הַפּוֹדָה מַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׁלֹו – מוּסִיף עֲלָיו חֲמִישִׁיתוֹ, בֵּין שֶׁהוּא שְׁלֹו, וּבֵין שֶׁנִּיתֵן לוֹ מִתְּנָהּ. **גמרא** וְאֵין הוֹמֶשׁוֹ שֶׁל זֶה מְרוּבָה עַל תּוֹסַפְתּוֹ שֶׁל זֶה? אָמַר רַבִּי אֲבִין: שְׁנֵיָּא הִיא, שֶׁהוּא יְכוֹל לְהַעֲרִים עֲלָיו וּלְפוֹמְרוֹ מִן הַחוּמֶשׁ. שֶׁל סַלְעַ וְאַפְּר קוֹדֵם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מוּסִיף עַל הַתְּקָרָן.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידָא בְּשֵׁם רַבִּי סִימְיִ: כָּל מַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׂאִין בְּקִרְנֵי שְׁנֵי פְּרוּטָה – אֵינוֹ מוּסִיף הוֹמֶשׁ. רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: כָּל מַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׂאִין בְּחוּמֶשׁוֹ שְׁנֵי פְּרוּטָה – אֵינוֹ מוּסִיף הוֹמֶשׁ. הַתֵּיב רַבִּי בָּא בַּר מִמֶּל.

[דף כ"ב ע"ב]

וְהַתְּנִינָן: חֲמִשׁ פְּרוּטוֹת הֵן! וְנִתְּנִי שֵׁשׁ עַל דַּעֲתִיָּה דְּרַבִּי סִימְאִין! וְקִרְנֵי שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי – בְּשְׁנֵי פְּרוּטָה. וְשִׁבְעַ עַל דַּעֲתִיָּה דְּרַבִּי יוֹחָנָן! וְהוֹמֶשׁוֹ שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי – שְׁנֵי פְּרוּטָה!

וְעוֹד מִן הַדָּא דְּאָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי מְנָא בַּר תַּנְחֻמוֹ, רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: אֵין קָרְקַע נִקְנָה בְּפָחוֹת מִשְׁנֵי פְּרוּטָה.

וְעוֹד מִן הַדָּא: מַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׂאִין דְּמִיּוּ יְדוּעִין – דִּיּוּ שְׂיֵאמֵר: הוּא וְחוּמְשׁוֹ מְהוּלָּל עַל הַפְּלַע הַזֶּה.

רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי קְרִיסְפָא, רַבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רַבִּי זְעִירָא: בְּסַלְעַ שְׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי – הִיא מִתְנִיתָא. אִי אֶפְשָׁר שְׂלָא יְהֵא שָׁם חוּלִין כָּל שְׁהוֹן.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הַקֹּדֶשׁ שְׁפָדִיּוּ יוֹתֵר עַל דְּמִיּוּ – תַּפְּס אֶת הַכֶּל. מַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׁפָדִיּוּ יוֹתֵר עַל דְּמִיּוּ – לֹא תַפְּס אֶת הַכֶּל. מַה בֵּין הַקֹּדֶשׁ, מַה בֵּין מַעֲשֵׂר שְׁנִי? אָמַר רַבִּי אִימִי: שְׁכָן אָדָם מְצוּי לְהִיּוֹת מְרֻבָּה בְּהַקְדִּישׁוֹ.

רַבִּי זְעִירָא בְּעֵי קוּמֵי רַבִּי אִימִי: נִבְדַּק אוֹתוֹ הָאִישׁ, וְאָמַר: לֹא לְכַד נִתְפַּנּוּנְתִּי! אָמַר לִיה: לְכָשִׁיבְדוּק. רַבִּי יוֹנָה בְּעֵי: כְּמֹאֵן דְּאָמַר כְּנַכְסִי. בְּרַם כְּמֹאֵן דְּאָמַר אֵינִי כְּנַכְסִי הוּא, מַה בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּמַה בֵּין מַעֲשֵׂר שְׁנִי?

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: לֹא כֵן כִּבְר אֲתָמֵר טַעְמָא, שְׁכָן אָדָם מְצוּי לְהִיּוֹת מְרֻבָּה בְּהַקְדִּישׁוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הַקֹּדֶשׁ, פְּדִיּוֹ וְלֹא הוֹסִיף הוֹמֵשׁ – הֲרֵי זֶה פְּדוּי. מַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׁפָדִיּוּ וְלֹא הוֹסִיף הוֹמֵשׁ – הֲרֵי זֶה אֵינִי פְּדוּי. מַה בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּמַה בֵּין מַעֲשֵׂר שְׁנִי? אָמַר רַבִּי הִילָא: הַקֹּדֶשׁ – יֵשׁ לוֹ תוֹבְעִין, מַעֲשֵׂר שְׁנִי – אֵין לוֹ תוֹבְעִין.

רַבִּי יוֹנָה בְּעֵי: כְּמֹאֵן דְּאָמַר אֵינִי כְּנַכְסִי. בְּרַם כְּמֹאֵן דְּאָמַר כְּנַכְסִי הוּא, מַה בֵּין הַקֹּדֶשׁ מַה בֵּין מַעֲשֵׂר שְׁנִי? אָמַר רַבִּי יוֹסִי: וְלֹא כִּבְר אֵיתָמֵר טַעְמָא, הַקֹּדֶשׁ – יֵשׁ לוֹ תוֹבְעִין, מַעֲשֵׂר שְׁנִי – אֵין לוֹ תוֹבְעִין.

הַפּוֹדָה מַעֲשֵׂר שְׁנִי שְׁלֹו – מוֹסִיף עָלָיו חֲמִישִׁיתוֹ. בֵּין שְׁהוּא שְׁלֹו, בֵּין שְׁנִיתָן לוֹ כְּמִתְנָה.

מִתְנִיתָא – דְּרַבִּי מֵאִיר הִיא! דְּרַבִּי מֵאִיר אָמַר: אֵין מִתְנָה כְּמִכָּר.

אָמַר רַבִּי יוֹנָה: דְּבַרִּי הַכֹּל הִיא! תִּפְתָּר בְּפִירוֹת שְׁהוֹן טְבוּלִין לְמַעֲשֵׂר.

[דף כ"ג ע"א]

וְהִתְנַיְנִן: הַפּוֹדָה נִטַע רְבָעֵי שְׁלֹו – מוֹסִיף עָלָיו חֲמִישִׁיתוֹ! אֵית לָךְ מִימֵר: כְּפִירוֹת שְׁהוֹן טְבוּלִין לְמַעֲשֵׂר שְׁנִי?

וְהִתְנַיְנִן: לְנִטַע רְבָעֵי, לֹא לְנִטַע רְבָעֵי עֲצָמוֹ! בְּרַם הִכָּא, מַעֲשֵׂר הָוֵי סוּפָּד מִימֵר.

הַלְכָה ג'

מתני' מערימין על מעשר שני. ביצד? אומר אדם לחבירו, לכנו ולכתו הגדולים, לעבדו ולשפחתו העבדים: "הילך מעות האלו ופדה לך את מעשר זה". אבל לא יאמר בן לכנו ולכתו הקטנים, ולעבדו ולשפחתו הפגועים, מפני שידן – בידו.

היה עומד בגרן ואין בידו מעות, אומר לחברו: הרי הפרות הללו נתונים לך מתנה, וחזור ואומר לו: הרי הן מהללין על מעות שבבית.

גמרא רבי אבון אמר: איתפלגון רבי לעזר ורבי יוסי בר הנניה. חד אמר: למה מערימין עליו? מפני שכתוב בו ברכה. והרנה אמר: למה הודין אותו בשער הזול? מפני שכתוב בו ברכה.

מה גן קיימין? אם בשאמר לו: "צא ופדה לי" – שלוחו הוא! "צא ופדה לך" – שלו הן! אלא כי גן קיימין: בשאמר לו: "פדה לי משלך, פדה לך משלך". ותני בן: "פדה לי משלך, פדה לך משלך" – אינו מוסיק חומש.

אמר רבי יוחנן: כל מעשר שאינו הוא ופדיונו משל – אינו מוסיק חומש. רבי יוסי כי רבי בון בשם רבי חנינא: טעמא דרבי יוחנן, (ויקרא כו) **ואם גאל יגאל איש ממעשרו חמשיתו יסף עליו**. בדי שיהא הוא ופדיונו משל.

מה גן קיימין? אם בגדולה – זכת בסימנים. אם בקטנה, קטן זכה? אמר רבי יודן בר שלום קומי רבי יוסי: תפטר במאן דאמר: הקטן תורם.

אמר ליה: ואפילו במאן דאמר הקטן תורם, קטן זכה?

[דף כ"ג ע"ב] על דעתין דרבנין דתמן – ניהא. דתמן אמרין בשם רב נחמן בר יעקב: כל שנותנין לו אגוז ומשליכו, צרור והוא נטלו – המוציא בידו כמוציא באשפה.

אגוז והוא נטלו, צרור והוא משליכו – גזילו גזל, מפני דרכי שלום.

אגוז וצרור, והוא נטלן ומצניען ומביאן לאחר זמן – גזילו גזל גמור.

זכה לעצמו, אבל לא לאחרים. רב הונא אמר: בשם שהוא זוכה לעצמו – כך הוא זוכה לאחרים. הכל מודים שאין מתנתו מתנה. דכתיב (שמות כב) **כי יתן איש**. מתנת איש – מתנה, ואין מתנת קטן מתנה.

דברי חכמים: רבי יודה בר פזי בשם רבי יוחנן, רבי יעקב בר אהא בשם רבי יוחנן: לעולם אין גזילו גזל גמור, עד שביאי שתי שערות.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: הך דתימא – להוציא מפנו בדין. אבל להביא קרפן שבועה – כל עפא מודיי עד שביאי שתי שערות.

חֲכַרְיָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי בְּעֵי: מַעֲתָה אֶפִּילוּ לְעַצְמוֹ לֹא יוֹכְחוּ דְכַתְיִב: אַל רַעְהוּ, עַד שִׁיְהֵא בְּרַעְהוּ: רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַב שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק, פֶּתַר לָהּ בְּשִׁיטַת אֶפְיוּמוֹת. דְּתַנְיִנֵּן תַּמּוּן: אֶפְיוּמוֹת – מִקְהוֹן מְקַח, וּמִמְכָּרָן מִמְכָּר בְּמַטְלָמְלִין.

וְהַתְנִינֵן: אֲבָל אֵינוֹ מוֹזְבָּה לֹא עַל יְדֵי בְּנוֹ וּבְתוֹ הַקְּטָנִים וְלֹא עַל יְדֵי עַבְדוֹ וְשִׁפְתָהּ הַכְּנַעֲנִים, מִפְּנֵי שְׂיָדָן בְּיָדוֹ!

רַבְּנָן דְּמִסְרִין אֲמַרִין: כָּאֵן – בְּקַמְן שׁוֹשׁ בּוֹ דַּעַת. כָּאֵן – בְּקַמְן שְׂאִין בּוֹ דַּעַת.

תַּמּוּן תַּנְיִנֵּן: הַשְׁוֹאֵל אֶת הַפָּרָה, וְשִׁילְחָה לּוֹ בְּיַד בְּנוֹ בְּיַד עַבְדוֹ בְּיַד שְׁלוּחוֹ! לִית הִדָּא אֲמַרְהָ שְׁהַעֲבֵד זָכָה מִרְבוֹ לְאַחֲרָ? אָמַר רַבִּי לְעוֹר: תַּפְתָּר בְּעַבְד עֲבָרִי.

אָמַר רַבִּי יוֹהַנָּן: אֶפִּילוּ תִּפְתָּרִינָהּ בְּעַבְד כְּנַעֲנִי, תִּפְתָּר בְּאוֹמֵר לוֹ: "פֶּתַח לָהּ וְהִיא בָּאָה מֵאֵלֶיךָ". וְתַנִּי בֵּן: הַנְּהִיגָהּ, הַמְּשִׁיכָהּ, קָרָא לָהּ וּבָאת אַחֲרָיו – נִתְחַיֵּב לָהּ לְשֵׁלֶם כְּשׁוֹאֵל.

רַבִּי זְעִירָא שְׁמַע לָהּ מִן הַכָּא, אֲבָל אֵינוֹ מוֹזְבָּה לֹא עַל יְדֵי בְּנוֹ וּבְתוֹ הַקְּטָנִים, וְלֹא עַל יְדֵי עַבְדוֹ וְשִׁפְתָהּ הַכְּנַעֲנִים, מִפְּנֵי שְׂיָדָן בְּיָדוֹ. לִית הִדָּא אֲמַרְהָ: שְׂאִין הַעֲבֵד זָכָה מִרְבוֹ לְאַחֲרָ!

תִּפְתָּר בְּרַבִּי מֵאִיר. דְּרַבִּי מֵאִיר עֲבִיד יַד הַעֲבֵד בְּיַד רַבּוֹ. וְהַתְנִי: אֲשַׁתּוּ! רַבִּי מֵאִיר סַבְר: יַד הָאִשָּׁה בְּיַד בַּעֲלָהּ.

רַבִּי חֲנַנְיָא בְּשֵׁם רַבִּי פִּינְחָס: תִּפְתָּר כְּהַדִּין תַּנְיִיָּהּ. דְּתַנִּי: אֲשַׁתּוּ – אֵינָהּ פּוֹדָה לּוֹ מַעֲשֵׂר שְׁנִי. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: אֲשַׁתּוּ – פּוֹדָה לּוֹ מַעֲשֵׂר שְׁנִי.

וְהַדִּין תַּנְיָהּ, רַבִּי מֵאִיר עֲבִיד יַד הַעֲבֵד בְּיַד רַבּוֹ, וְלֹא יַד הָאִשָּׁה בְּיַד בַּעֲלָהּ.

בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ עוֹשִׂין בֶּן בְּמַעוֹת, הָיוּ נוֹטְלִין אוֹתָן וּבוֹרְחִין, הַתְּקִינוּ שִׁיְהֵא עוֹשִׂין בְּפִירוֹת.

אַף עַל פִּי בֶּן הָיוּ נוֹטְלִין אוֹתָן וְאוֹכְלִין אוֹתָן, הַתְּקִינוּ שִׁיְהֵא מוֹזְבָּה לּוֹ אֶחָד מַעֲשֵׂרָה לְקַרְקַע.

רַבִּי אִינְיָא בַּר סִיסִי, סָלַק גְּבִייהּ רַבִּי יוֹנָה. אָמַר לִיהּ: אֶפְרוֹק לָךְ בְּהָדָא סִילְעָא. אָמַר: אֵי בְּעֵי מִינָם נָסָא, חוֹר וְנִסְתָּה מִינְיָהּ.

[דף כ"ד ע"א]

אָמַר רַבִּי יוֹנָה: כַּד שְׁעָרִית דַּעֲתִיָּהּ, דְּאֵלוֹ נִסְתָּה לֹא הָוּה אָמַר לִי כְלוּם. לְפּוּם בֶּן יְהוּבִית יְתָה לִיהּ.

הַלְבָּה ד'

מִתַּנִּי' מִשְׁדּוּ מִמְּנוּ מַעֲשֵׂר בְּסַלְעַ, וְלֹא הַסְּפִיק לְפָדוֹתוֹ עַד שְׁעָמַד בְּשִׁתִּים – נוֹתֵן לּוֹ סַלְעַ, וּמִשְׁתַּבֵּר בְּסַלְעַ, וּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי שְׁלוֹ.

מִסְכַּת חֲגִיגָה פָּרָק רֵאשׁוֹן

א. הַטְּמָא, פְּטוּר מִן הָרְאִיָּה שְׁנֹאֲמַר (דְּבָרִים יב, ו-ה): "וּבָאתָ שָׁמָּה וְהִבַּאתָם שָׁמָּה" - בְּרֵאיוֹי לְכַנֵּס לְעֹזְרָה, יֵצֵא טְמֵא שְׂאִין רֵאיוֹי לְכַנֵּס לְעֹזְרָה.

ב. יוֹחֲנָן בֶּן דֹּהֲבַאי אוֹמַר מִשּׁוּם רַבִּי יְהוּדָה: אִף הַטְּמֵא אַחַת מֵעֵינָיו - פְּטוּר בְּרֵאִיָּה, שְׁנֹאֲמַר: "יֵרָאָה". הַשֵּׁיב רַבִּי תַחַת בֵּית הַלֵּל, לְדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי (שְׁמוּאֵל-א א, כב): "חֲחִנָּה לֹא עָלְתָה כִּי אָמְרָה לְאִישָׁה עַד יִגְמַל הַנַּעַר" וְגו'.

ג. קָטָן שְׂאִין צָרִיךְ לְאָמוּ - חֵיב בְּסִפְהָ. קָטָן שְׂצָרִיךְ לְאָמוּ - יוֹצֵא בְּעֵרוּב אָמוּ, וְשְׂאִינוֹ צָרִיךְ לְאָמוּ - מְעַרְבִין עָלָיו מִזּוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת בְּעֵרוּבֵי תַחֲוּמִין. קָטָן הַיּוֹדֵעַ לִנְעֻעַ - חֵיב בְּלוּלָב. יוֹדֵעַ לְהַתְּעִיף - חֵיב בְּצִיצִית. יוֹדֵעַ לְדַבֵּר - אָבִיו מְלַמְדוֹ שְׁמַע, וְתוֹרָה וְלִשׁוֹן קָדֵשׁ, וְאִם לֹא - רֵאיוֹי לוֹ שְׁלֵא בָּא לְעוֹלָם. יוֹדֵעַ לְשִׁמּוֹר תְּפִלְיוֹ - אָבִיו לּוֹקֵחַ לוֹ תְּפִלִּין. כִּיצַד בּוֹדְקִין אוֹתוֹ? מְטַבִּילִין אוֹתוֹ וְנוֹתְנִין לוֹ חֲלִין לְשֵׁם תְּרוּמָה. יוֹדֵעַ לְשִׁמּוֹר גּוֹפּוֹ - אוֹכְלִין עַל גּוֹפּוֹ טְהוּרוֹת. יוֹדֵעַ לְפָרֵשׁ כְּפָיו - חוֹלְקִין לוֹ עַל הַגָּרָן. כִּיצַד בּוֹדְקִין אוֹתוֹ? מְטַבִּילִין אוֹתוֹ וְנוֹתְנִין לוֹ חֲלִין לְשֵׁם תְּרוּמָה. יֵשׁ בּוֹ דַעַת לְשֵׁאֵל, סִפְקוֹ בְּרִשׁוֹת הַיַּחֲדִיד - טְמֵא. בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים - טְהוּר. יוֹדֵעַ לְשַׁחַט - שְׁחִיטָתוֹ כְּשֶׁרָה. יָכוֹל לְאַכֵּל כְּזֵית דָּגָן - פּוֹרְשֵׁין מִצּוֹאָתוֹ וּמִמִּי רִגְלָיו אֲרַבַּע אַמּוֹת. כְּזֵית צְלִי - שׁוֹחֲטִין עָלָיו אֶת הַפֶּסַח, שְׁנֹאֲמַר (שְׁמוֹת יב, ד): "אִישׁ לְפִי אֲכָלוֹ". רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: לְעוֹלָם אִין שׁוֹחֲטִין עָלָיו הַפֶּסַח, עַד שִׁדַּע הַפָּרֵשׁ אֲכִילָה. אָמַר לוֹ: אִיזוֹ הַפָּרֵשׁ אֲכִילָה? כָּל שְׁנוֹתְנִין לוֹ בִּיצָה - וְנוֹטְלָה, אֲבָן - וְזוֹרְקָה.

ד. תֵּינוּקָת שֶׁהִבְיָאָה שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת - חֵיבַת בְּכָל מִצְוֹת הָאֲמֻרוֹת בְּתוֹרָה, אוֹ חוֹלְצָת אוֹ מְתִיבָמָת. וְכֵן תֵּינוּק שֶׁהִבְיָאָה שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת - חֵיב בְּכָל הַמִּצְוֹת הָאֲמֻרוֹת בְּתוֹרָה, רֵאיוֹי לְהִיּוֹת בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה. נִתְמַלֵּא זָקֵנוּ - רֵאיוֹי לְעִשׂוֹת שְׁלִיחַ צְבוּר לְעֵבֵר לְפָנָי הַתְּבָה,

וְלִשָּׂא אֶת כְּפָיו, אָבֵל אִין חוֹלֵק בְּקִדְשֵׁי מִקְדָּשׁ עַד שִׁיבִיא שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת. רַבִּי אוֹמַר: אוֹמַר אָנִי, עַד שִׁיְהֵא בֶן עֶשְׂרִים שָׁנָה, שְׁנֹאֲמַר (עוֹרָא ג, ח): "וַיַּעֲמִידוּ אֶת הַלְוִיִּם מִבְּנֵי עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה לְנַצַּח עַל מְלֹאכֶת בֵּית ה'".

ה. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: מְרַבָּה מֵדַת רֵאִיָּה מִמֵּדַת חֲגִיגָה, רֵאִיָּה - כֻּלָּה לְגָבוּהָ, מָה שְׂאִין בֶּן חֲגִיגָה. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: מְרַבָּה מֵדַת חֲגִיגָה מִמֵּדַת רֵאִיָּה, חֲגִיגָה נוֹהֶגֶת לְפָנָי הַדְּבוּר וְלֵאחֶר הַדְּבוּר, מָה שְׂאִין בֶּן בְּרֵאִיָּה. שְׁלֹשׁ מִצְוֹת נוֹהֶגֶת בְּרַגְלָהּ, אֵלֶּה הֵן: רֵאִיָּה, חֲגִיגָה וְשְׁמִחָה, יֵשׁ בְּרֵאִיָּה מָה שְׂאִין בְּשִׁתְּיָהּ, יֵשׁ בְּחֲגִיגָה מָה שְׂאִין בְּשִׁתְּיָהּ, וּבְשִׁמְחָה מָה שְׂאִין בְּשִׁתְּיָהּ. רֵאִיָּה - כֻּלָּה לְגָבוּהָ, מָה שְׂאִין בֶּן בְּשִׁתְּיָהּ. חֲגִיגָה - נוֹהֶגֶת לְפָנָי הַדְּבוּר וְלֵאחֶר הַדְּבוּר, מָה שְׂאִין בֶּן בְּשִׁתְּיָהּ. שְׁמִחָה נוֹהֶגֶת בְּאֲנָשִׁים וְנָשִׁים, וְנוֹהֶגֶת כָּל שְׂבָעָה, מָה שְׂאִין בֶּן בְּשִׁתְּיָהּ.

ו. אִיזוֹ הִיא רֵאִיָּה? אֵלֶּה עוֹלוֹת הַבָּאוֹת לְרֵאִיָּה. אִיזוֹ הִיא חֲגִיגָה? אֵלֶּה שְׁלָמִים הַבָּאִין לְחֲגִיגָה. אִם יֵשׁ לוֹ לְהִבְיָאָה מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ - יָבִיא. וְאִם לֹא - מִשְׁתַּתֵּף הוּא עִם אַחֲרִים, וּבִלְבָד שְׁלֵא יִפְחוֹת מִכְשַׁעוֹר, זֶה וְזֶה קְרוּיִין חֲגִיגָה.

ז. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר: לֹא נִחְלַקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל עַל עוֹלָה וּשְׁלָמִים שֶׁל יוֹם-טוֹב, שְׁלֵא יָבִיא אֶלָּא מִן הַחֲלִין, וְעַל שְׁלָמִים הַבָּאִין בְּשָׂאֵר יָמוֹת הַשָּׁנָה, שְׂאִם רוֹצֵה לְסַמֵּךְ מִן הַמַּעֲשֵׂר - סוּמֵךְ, עַל מָה נִחְלַקוּ? עַל עוֹלַת שֶׁל יוֹם-טוֹב עֲצָמוֹ, שְׁבִית שְׁמַאי אוֹמְרִים: יָבִיא הַכֹּל מִן הַחֲלִין, וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: יָבִיא חוּבְתוֹ מִן הַחֲלִין, וְאִם רָצָה לְסַמֵּךְ מִן הַמַּעֲשֵׂר - סוּמֵךְ, וְשָׂאֵר כָּל יָמוֹת הַשָּׁנָה יָבִיא חוּבְתוֹ מִן הַחֲלִין.

ח. יִשְׂרָאֵל יוֹצֵאִין יְדֵי חוּבְתָן בְּנִדְרִים וּנְדָבוֹת, וּבְמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה. כֹּהֲנִים בְּחַטָּאת, וְאֲשָׁם בְּכֹוֹר בְּחֹזֶה וּבְשׁוֹק. אָבֵל לֹא בְּעוֹפוֹת וְלֹא בְּמִנְחוֹת. נִזִּיר יוֹצֵא בְּאֵלוֹ, בֵּין בְּשָׁלוֹ בֵּין בְּשֵׁל אַחֲרִים, וּבִלְבָד שְׂאִיכָל מִן

הזכות. כל שבועה נזיר יוצא באלו, בין בשלו בין בשל אחרים.

ט. אין מביאים תודה בחג המצות מפני החמץ שבה, ולא בעצרת מפני שהוא יום-טוב, אבל מביא תודתו בחג הסכות, ויוצא בה ידי חובתו. רבי שמעון אומר: אין מביאין תודה בחג הסכות, שנאמר (דברים טז, טז): "בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסכות", כל שבא בחג המצות - בא בחג השבועות, ובחג הסכות, תודה שאינה באה בחג המצות - אינה באה, לא בחג השבועות ולא בחג הסכות. רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: מביא אדם תודתו בחג הסכות ויוצא בה ידי חובתו משום שמחה, ואין יוצא בה ידי חובה משום חגיגה.

י. עבר הרגל ולא חג - אינו חייב באחריותו, על זה נאמר (קהלת א, טו): "מענות לא יוכל לתקן וחסרון לא יוכל להמנות". רבי שמעון בן גנסיא אומר: איזו היא "מענות לא יוכל לתקן"? זה הבא על הערוה והוליד ממנה ממזר. גנב אדם - יכול שיחזיר גנבו. גזל - יכול שיחזיר גזלו. בא על אשת איש - פסלה מידי בעלה, נטרד מן העולם והולך, ועל זה נאמר: "מענות לא יוכל לתקן". רבי שמעון בן יוחאי אומר: אין אומרים - 'בקרר גמל זה, שמא יש בו מום, בקרר חזיר זה שמא יש בו מום', אין מבקרין אלא טלה! ואיזה? זה תלמיד חכם הפורש מן התורה, ועל זה נאמר: "מענות לא יוכל לתקן". רבי שמעון בן אלעזר אומר: עליו הוא אומר (משלי כז, ח): "כצפור נודדת מן קנה" וגו', ואומר (ירמיה ב, ה): "מה מצאו אבותיכם בי עוול כי רחקו מעלי" וגו'.

יא. התר נדרים פורחין באויר, ואין להם על מה שיסמכו, אבל חכם מתיר לפי חכמתו, הלכות שבת חגיגות ומעילות כהררין התלוין בשערה, מקרא מועט והלכות מרבות, אין להם על מה שיסמכו, מכאן היה רבי יהושע אומר: צבתא בצבתא מתעבדא, צבתא קדמיתא במאי אתעבדת, הא לאו בריה הות. הדינין העבודות, הטהרות

והטמאות והעריות, מוסף עליהן הערכין והתרמים וההקדשות, מקרא מרבה, מדרש והלכות מרבות - יש להן על מה שיסמכו, אבא יוסי בן חנן אומר: אלו שמונה מקצעי תורה, גופי הלכות הן.

מסכת חגיגה פרק שני

ב. אין דורשין בעריות בשלשה, אבל דורשין בשנים, אבל לא במעשה בראשית בשנים. אבל דורשין ביחיד ולא במרכבה ביחיד, אלא אם כן היה חכם מבין מדעתו. מעשה ברבן יוחנן בן זכאי שהיה רוכב על החמור, והיה רבי אלעזר בן ערף מחמר אחריו, אמר לו: רבי שנה לי פרק אחד במעשה מרכבה, אמר לו: לא כף שניתית לכם ולא במרכבה ביחיד, אלא אם כן היה חכם מבין מדעתו? אמר לו: מעתה ארצה לפניך? אמר לו: אמור! פתח רבי אלעזר בן ערף, ודרש במעשה מרכבה, ירד רבי יוחנן בן זכאי מן החמור, ונתעטף בטליתו, וישבו שניהם על גבי אבן אחת, תחת הזית, והרצה לפניו, עמד ונשקו, ואמר: ברוך ה' אלהי ישראל אשר נתן בן לאברהם אבינו שידע להבין ולדרש בכבוד אביו שבשמים, יש נאה דורש ואין נאה מקים, נאה מקים ואין נאה דורש, אתה נאה דורש ונאה מקים, אשריך אבינו אברהם! שאלעזר בן ערף יצא מחלצידך, שידע להבין ולדרש בכבוד אביו שבשמים. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: שלשה הרצאות הן - רבי יהושע הרצה לפני רבן יוחנן בן זכאי. רבן יוחנן בן זכאי הרצה לפני רבי יהושע. חנניא בן חכניאי הרצה לפני רבי עקיבה.

ב. ארבעה נכנסו לפרדס, בן עזאי ובן זומא, אחר ורבי עקיבה. אחד הציץ ומת, אחד הציץ ונפגע, אחד הציץ וקצץ בנטיעות, ואחד עלה בשלום וירד בשלום. בן עזאי הציץ ומת, עליו הכתוב אומר (תהלים קטז, טו): "יקר בעיני ה' המותה לחסידיו". בן זומא הציץ ונפגע, עליו הכתוב אומר

לְפָנִים מֵהַ לְאַחֹר? תְּלַמּוּד לּוֹמֵר: "וּלְמַקְצֵה הַשָּׁמַיִם עַד קֶצֶה הַשָּׁמַיִם", מַקְצֵה הַשָּׁמַיִם וְעַד קֶצֶה אֹתָהּ שׂוֹאֵל, וְאֵי אֹתָהּ שׂוֹאֵל מֵהַ לְמַעְלָה מֵהַ לְמַטָּה, מֵהַ הִיָּה וּמֵהַ עֲתִיד לֵהִיוֹת.

ד. מִיִּמֵּיָהּן לֹא נִחְלַקוּ אֲלָא עַל הַסְּמִיכָה, חֲמִשָּׁה זִוגוֹת הֵן: שְׁלֹשָׁה מְזוּגוֹת הָרֵאשׁוֹנִים שְׁאֲמָרוּ שְׁלֹא לְסַמֵּךְ, וּשְׁנַיִם מְזוּגוֹת הָאַחֲרוֹנִים שְׁאֲמָרוּ שְׁלֹא לְסַמֵּךְ, שְׁלֹשָׁה הֵיוּ נְשִׂאִים, וּשְׁנַיִם לְהֵן אֲבוֹת בֵּית דִּין; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻקִּים אֹמְרִים: יְהוּדָה בֶּן טַבְּאִי - אֵב בֵּית דִּין, שְׁמַעוֹן בֶּן שִׁטָּח - נְשִׂיא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בַּתְּחִלָּה לֹא הִיָּתָה מַחְלָקַת בִּישְׂרָאֵל, אֲלָא בֵּית דִּין שֶׁל שְׁבַעִים וְאֶחָד יוֹשְׁבֵינָא בְּלִשְׁכַּת הַגְּזִית, וּשְׁנַיִם בְּתֵי דִינַיִם שֶׁל עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה. עֶשְׂרִין וּשְׁלֹשָׁה יוֹשְׁבֵינָא עַל פֶּתַח הַר הַבַּיִת, וְאֶחָד בְּחִיל, וּשְׁאָר בֵּית דִּין שֶׁל עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה - יוֹשְׁבֵינָא בְּשְׁאָר עִירוֹת יִשְׂרָאֵל, נֶצְרָף אֶחָד מֵהֶם - הוֹלֵךְ אֲצֵל בֵּית דִּין שְׁבַעִירוֹ. אֵין בֵּית דִּין הוֹלֵךְ אֲצֵל בֵּית דִּין הַסְּמוּךְ לְעִירוֹ, אִם שְׁמַעוּ - אָמְרוּ לָהֶם. אִם לֹא, הוּא וּמְפָלֵא שְׂבִיבָהּ בְּאֵין לְבַיִת דִּין שְׂבִיבָהּ הַבַּיִת, אִם שְׁמַעוּ - אָמְרוּ לָהֶם, וְאִם לֹא - הוּא וּמְפָלֵא שְׂבִיבָהּ בְּאֵין לְבַיִת דִּין שְׂבִיבָהּ. אִם שְׁמַעוּ - אָמְרוּ לָהֶם. אִם לֹא - אֵלוֹ וְאֵלוֹ בְּאֵין לְבַיִת דִּין שְׂבִיבָהּ הַגְּזִית, וּבֵית דִּין שְׂבִיבָהּ הַגְּזִית, אָף עַל פִּי שֶׁהוּא שֶׁל שְׁבַעִים וְאֶחָד - אֵין פְּחוֹת מְעַשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה, נֶצְרָף אֶחָד מֵהֶם לְצִאתָא, רוֹאָה, אִם יֵשׁ שֵׁם עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה - יוֹצֵא, וְאִם לֹא - אֵין יוֹצֵא, עַד שִׁיהוּ שֵׁם עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה. הֵיוּ יוֹשְׁבֵינָא מִתְּמִידֵי שֶׁל שַׁחַר עַד תְּמִידֵי שֶׁל בֵּין הָעֶרְבָּיִם, וּבְשַׁבְּחוֹת וּבְיָמִים טוֹבִים - נִכְנָסִין לְבַיִת הַמְּדֻרָשׁ שְׂבִיבָהּ הַבַּיִת'. נִשְׁאַלְהָ הַשְּׂאֵלָה בְּפִנְיָהֶם, אִם שְׁמַעוּ - אָמְרוּ לָהֶם, וְאִם לֹא - עוֹמְדִין בְּמַנְיָן. אִם רַבּוּ הַמְּטַמְּאִין - טַמְּאוּ. אִם רַבּוּ הַמְּטַהְרִין - טַהְרוּ. מִשָּׁם הִלְכָה יוֹצֵא רוּחוֹת בִּישְׂרָאֵל. מִשְׁרַבּוּ תְּלַמְּיָדֵי שְׁמַאי וְהֵלֵל שְׁלֹא שְׁמָשׁוּ כָּל צְרִיכָן - רַבּוּ

(מְשָׁלִי כַה, טז): "דְּבַשׁ מְצִאתָ אֲכוֹל דִּיךָ" וְגו', אֲלִישֶׁע הִצִּיץ וְקִצֵּץ בְּנִטְיֵעוֹת, עֲלִיו הַכְּתוּב אֹמֵר (קִהְלָת ה, ה): "אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחַטִּיא אֶת בְּשָׂרְךָ" וְגו'. רַבִּי עֲקִיבָה עָלָה בְּשִׁלּוֹם וַיֵּרֵד בְּשִׁלּוֹם, עֲלִיו הַכְּתוּב אֹמֵר (שִׁיר הַשִּׁירִים א, ד): "מִשְׁכְּנֵי אַחֲרֵיךָ נִרְוֶצָה" וְגו'. מְשָׁלוּ מְשָׁל, לְמָה הִדְבַר דוּמָה? לְפָרְדַּס שֶׁל מֶלֶךְ וְעֲלִיָּהּ בְּנוּיָה עַל גְּבִיּוֹ, מֵהַ עֲלִיו לְהֶאֱדָם לְהִצִּיץ, וּבִלְבָד שְׁלֹא יִזְזוּ אֶת עֵינָיו מִמְּנוֹ. וְעוֹד מְשָׁלוּ מְשָׁל, לְמָה הִדְבַר דוּמָה? לְאַסְטְרֹטְיָא הָעוֹבְרַת בֵּין שְׁנֵי דְרָכִים, אֶחָד שֶׁל אוֹר וְאֶחָד שֶׁל שֶׁלֶג, הֵטָה לְכָאן - נִכְוָה בְּאֵשׁ, הֵטָה לְכָאן - נִכְוָה מְשָׁלֵג, מֵהַ עֲלִיו עַל אָדָם? לְהֵלֵךְ בְּאֶמְצֵעַ, וּבִלְבָד שְׁלֹא יִהְיֶה נוֹטָה לֹא לְכָאן וְלֹא לְכָאן. מְעַשָּׂה בְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָא, שֶׁהִיָּה עוֹמֵד עַל גְּבִי מְעֵלָה בְּהַר הַבַּיִת, וְרֹאֵהוּ בֶּן זוּמָא וְלֹא עוֹמֵד מִפְּנֵי, הִגִּיעַ אֲצֵלוֹ וְלֹא נִתֵּן לוֹ שְׁלוֹם, אָמַר לוֹ: מֵאָן וְלֵאֵין בֶּן זוּמָא? אָמַר לוֹ: צוּפָה הִיָּתִי בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וְאֵין בֵּין מִים הָעֲלִיוֹנִים לְמִים הַתְּחַתּוֹנִים אֶפְלוֹ טַפַּח, שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית א, ב): "וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם", וְאֹמֵר (דְּבָרִים ל, יא): "כַּנְּשָׁר יַעִיר קִנּוֹ" וְגו', מֵהַ נֶשֶׁר זֶה טַס עַל גְּבִי קִנּוֹ, נוֹגַע וְאֵינוֹ נוֹגַע, כִּךְ אֵין בֵּין מִים הָעֲלִיוֹנִים לְמִים הַתְּחַתּוֹנִים, אֶפְלוֹ טַפַּח. אָמַר לָהֶם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְתַלְמִידָיו: כִּכֵּר בֶּן זוּמָא מִבְּחוּץ! לֹא הֵיוּ יָמִים מוֹעֲטִים עַד שְׁנִסְתַּלַּק בֶּן זוּמָא.

ג. כָּל הַמְּסַתְּכָל בְּאַרְבַּעָה דְּבָרִים - רֵאוּי לוֹ שְׁלֹא בָּא לְעוֹלָם, מֵהַ לְמַעְלָה מֵהַ לְמַטָּה, מֵהַ לְפָנִים וּמֵהַ לְאַחֹר. "כִּי שְׂאֵל נָא לְיָמִים רֵאשׁוֹנִים" (דְּבָרִים ד, לב) - יְחִיד, וְאֵין שְׁנַיִם שׂוֹאֲלִין. יְכוֹל יִשְׂאֵל אָדָם עַל קִדְּם לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית? תְּלַמּוּד לּוֹמֵר (שָׁם): "לְמַן הֵיוּ אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים אָדָם עַל הָאָרֶץ", יְכוֹל לֹא יִשְׂאֵל אָדָם מִשְׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית? תְּלַמּוּד לּוֹמֵר: - "לְיָמִים רֵאשׁוֹנִים אֲשֶׁר הֵיוּ לְפָנֶיךָ", יְכוֹל יִשְׂאֵל אָדָם מֵהַ לְמַעְלָה, מֵהַ לְמַטָּה, מֵהַ

¹ בְּגִמְרָא הַגֵּירָסָא: יוֹשְׁבֵינָא בְּחִיל.

פְּתוּחָה, בְּשֶׁעָה שְׁכִירְתָךְ פְּתוּחָה, אִינוּ דִּין שְׁכִירַת רַבָּךְ פְּתוּחָה? דְּבַר אַחֵר: שְׁלֹא יֵהָא שְׁלַחְנָךְ מְלֵא וְשִׁלְחֵן רַבָּךְ רִיקָן.

ו. מַעֲשֶׂה בְּהַלֵּל הַזֶּקֶן שְׁסָמַךְ עַל הָעוֹלָה בְּעֶזְרָה, וְחָבְרוּ עָלָיו תַּלְמִידֵי בֵּית שְׁמַאי. אָמַר לָהֶם בֵּית הַלֵּל: בּוֹאוּ וְרֵאוּ שֶׁהִיא נִקְבָּה, וְצָרִיכִין אָנוּ לַעֲשׂוֹתָהּ זְבָחֵי שְׁלָמִים. הַפְּלִיגֵן בְּדַבְרֵיהֶם, וְהִלְכוּ לָהֶם, מִיַּד גְּבָרָה יָדָן שֶׁל בֵּית שְׁמַאי, וּבְקִשׁוֹ לִקְבַע הַלְכָה כְּמוֹתָן, וְהָיָה שֶׁם בְּבֵּא בֶן בּוּטָא, שֶׁהוּא מִתְלַמְּדֵי בֵּית שְׁמַאי. וַיֵּדַע שֶׁהִלְכָה כְּבֵית הַלֵּל בְּכָל מְקוֹם. וְשָׁלַח וְהִבִּיא אֶת כָּל צֵאֵן קָדָר שְׁבִירוֹשָׁלַיִם, וְהִעֲמִידֵן בְּעֶזְרָה. וְאָמַר: כָּל מִי שְׁצָרִיךְ לְהִבִּיא עוֹלוֹת וְשְׁלָמִים - יָבֹא וְיִטֵּל, וְיִסְמֹךְ. בָּאוּ וְנִטְלוּ וְהִעֲלוּ עוֹלוֹת וְשְׁלָמִים, וְסָמְכוּ עָלֵיהֶן. בּוֹ בָּיּוֹם נִקְבְּעָה הַלְכָה כְּדַבְרֵי בֵּית הַלֵּל, וְלֹא הָיָה שֶׁם אָדָם שֶׁעָרַעַר בְּזוֹה. וְשׁוֹב מַעֲשֶׂה בְּאַחַד מִתְלַמְּדֵי בֵּית הַלֵּל, שְׁסָמַךְ עַל הָעוֹלָה בְּעֶזְרָה, מְצָאוּ תַּלְמִיד אֶחָד מִתְלַמְּדֵי בֵּית שְׁמַאי. אָמַר לוֹ: מַה זֶה סְמִיכָה? אָמַר לוֹ: מַה זֶה שְׁתִּיקָה?! שְׁתָּקוּ בְּנֹזֶפֶה.

ז. עֲצַרְתָּ שְׁחַל לְהִיּוֹת בְּשָׁנִי, אוּ בְּחַמִּישִׁי, אוּ בְּשִׁשִּׁי, אוּ בְּאַחַד מִכָּל יְמוֹת הַשָּׁבֶת. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: יוֹם טְבַח לְאַחֲרִים. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים: אֵין יוֹם טְבַח. וּמַעֲשֶׂה שְׁמַת אֶלְכָסָא בְּלוֹד, וּבָאוּ אַנְשֵׁי עִירוֹת לְהִסְפִּידוֹ. אָמַר לָהֶם רַבִּי טְרַפּוֹן: צָאוּ, אֵין מְסִפִּידִין בְּיוֹם-טוֹב, מִפְּנֵי שְׂיוֹם-טוֹב שֶׁל עֲצַרְתָּ הֵיטָה.

מִסְכַּת תְּנִיגָה פָּרָק שְׁלִישִׁי

א. אִיזוּ חֲזָקָה? כָּל שֶׁעָקַר אֶת רִגְלָיו מִמֵּים. עוֹדָהוּ רִגְלוֹ אַחַת בְּמֵים - הַחֲזוֹק לְדָבָר קַל - מְחִזֵּיק עֲצָמוֹ לְדָבָר חָמוּר שֶׁבָּהֶן. עֲלָה - שׁוֹב אִינוּ מְחִזֵּיק. הַטּוֹבֵל עַל מְנַת לַעֲלוֹת מִטְּמֵאָה לְטָהָרָה - הָרִי זֶה טְהוֹר בְּכֻלָּם. הַטּוֹבֵל, אִם נִתְפָּן - טְהוֹר. אִם לֹא - טְמֵא. אֲבָל הַמְטַבֵּל

מִחֲלַקַּת בִּישְׂרָאֵל, וְנַעֲשֶׂה הַתּוֹרָה כְּשֵׁתִי תּוֹרוֹת, מִשֶּׁם כּוֹתְבִין וְשׁוֹלְחִין כָּל מְקוֹמוֹת, כָּל מִי שֶׁהוּא חָכֵם, וְעִנְיֹו, וְשִׁפּוּי, וְיֵרֵא חֲטָא, וּפְרָקוֹ טוֹב, וְדַעַת הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הִימְנֹו - יֵהָא דִּין בְּעִירוֹ, מְשַׁנְעָשֶׂה דִּין בְּעִירוֹ - מַעֲלִין וּמוֹשִׁיבִין אוֹתוֹ בְּהַר הַבַּיִת. וּמִשֶּׁם מַעֲלִין וּמוֹשִׁיבִין אוֹתוֹ בַּחֵיל, וּמִשֶּׁם מַעֲלִין וּמוֹשִׁיבִין אוֹתוֹ בְּלִשְׁכַּת הַגְּזִיטָה, וְשֶׁם יוֹשְׁבִין וּבוֹדְקִין יַחֲסִי כְּהוֹנָה וְיַחֲסִי לוֹיָהּ. כִּהֵן שְׁנַמְצָא בּוֹ פְּסוּל - לּוֹבֵשׁ שְׁחֹרִין וּמִתְעַטֵּף שְׁחֹרִין, יוֹצֵא וְהוֹלֵךְ לוֹ, וְשְׁלֹא נִמְצָא בּוֹ פְּסוּל - לּוֹבֵשׁ לְבָנִים וּמִתְעַטֵּף לְבָנִים, נִכְנַס וּמִשְׁמֵשׁ עִם אֲחָיו הַכֹּהֲנִים. וְיוֹם-טוֹב הָיָה עוֹשִׂין שְׁלֹא נִמְצָא פְּסוּל בּוֹרְעוֹ שֶׁל אֲהָרֹן. וּמִבִּיא עֲשִׂירֵית הָאִיפָה מִשְׁלוֹ, וְעוֹבְרָה בְּיָדוֹ, אֵף עַל פִּי שְׁאִין הַמְשַׁמֵּר שְׁלוֹ. אֶחָד כִּהֵן גְּדוֹל וְאֶחָד כִּהֵן הַדְּיוּט שֶׁעָבְדוּ עַד שְׁלֹא הִבִּיאוּ עֲשִׂרֵית הָאִיפָה שְׁלֵהֶן - עֲבוֹדָתָן כְּשָׂרָה.

ה. אִיזוֹ הִיא סְמִיכָה שְׁנִחְלְקוּ עָלֶיהָ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל? בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אֵין סוֹמְכִין בְּיוֹם-טוֹב. וְשְׁלָמִים, הַחּוֹגֵג בְּהֵן - סוֹמֵךְ עָלֶיהֶן מְעַרְבֵי יוֹם-טוֹב, וְשׁוֹחֲטֵן בְּיוֹם-טוֹב. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: סוֹמְכִין בְּיוֹם-טוֹב, וְשׁוֹחֲטֵן בְּיוֹם-טוֹב. אָמְרוּ בֵּית הַלֵּל לְבֵית שְׁמַאי: וּמַה אִם בְּשֶׁעָה שְׁאִי אַתָּה מֵתָר לַעֲשׂוֹת לְהַדְּיוּט - אַתָּה מֵתָר לַעֲשׂוֹת לְגִבּוּהַ, שֶׁעָה שְׁאֵתָה מֵתָר לַעֲשׂוֹת לְהַדְּיוּט, אֵין דִּין שֶׁיֵּהָא מֵתָר לַעֲשׂוֹת לְגִבּוּהַ? אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׁמַאי: נְדָרִים וּנְדָבוֹת יוֹכִיחוּ, שְׁמַתָּר לְהַדְּיוּט וְאָסוּר לְגִבּוּהַ, אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הַלֵּל: לֹא! אִם אִמְרַתֶּם בְּנְדָרִים וּנְדָבוֹת שְׁאִין זְמַנָּן קְבוּעַ, תֵּאמְרוּ בְּחִיגָה שְׁזַמְנָה קְבוּעַ?! אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׁמַאי: אֵף חִיגָה, פְּעָמִים שְׁזַמְנָה אֵינָה קְבוּעַ, שְׁמִי שְׁלֹא חָג בְּיוֹם-טוֹב הָרֵאשׁוֹן שֶׁל חָג - חוֹגֵג אֶת כָּל הָרִגְלָל כְּלוּ, וְיוֹם-טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל חָג. אָבָא שְׁאוּל הָיָה אוֹמֵר: בְּלִשׁוֹן אַחֲרָת, מִשׁוּם בֵּית הַלֵּל, וּמַה אִם בְּשֶׁעָה² שְׁכִירְתָךְ סוֹנוּמָה - כִּירוֹת רַבָּךְ

² גְּרַסַת הַגְּמָרָא - בְּמִקוּם.

אֶת יָדָיו - בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף יָדָיו טְהוּרוֹת. רַבֵּן גְּמְלִיאֵל הָיָה אוֹכֵל עַל טְהוּרַת חֲלִין כָּל יָמָיו, וְהֵיחָתָה מִטְּפַחְתּוֹ מְדָרְס לְקֹדֶשׁ. אוּנְקְלוֹס הֵגִיר הָיָה אוֹכֵל עַל טְהוּרַת הַקֹּדֶשׁ כָּל יָמָיו, וְהֵיחָתָה מִטְּפַחְתּוֹ מְדָרְס לַחֲטָאֵת.

ב. חֲמֵר בְּקֹדֶשׁ מִבְּתְרוּמָה שֶׁמְטַבֵּילִים בְּתוֹךְ כָּלִים, כּוֹסוֹת בְּתוֹךְ כּוֹסוֹת, תְּמַחֲוִיין בְּתוֹךְ תְּמַחֲוִיין, בְּתְרוּמָה אֲכָל לֹא בְּקֹדֶשׁ. נִתֵּן לְתוֹךְ הַסֵּל אוֹ לְתוֹךְ גּוֹרְגוֹתַנִּי³, הַטְּבִילָה לְתְרוּמָה, בֵּין לְקֹדֶשׁ בֵּין לְתְרוּמָה - טְהוּרִים. אֲבָא שְׂאוּל אוֹמֵר: לְתְרוּמָה אֲכָל לֹא לְקֹדֶשׁ, אַחֲרָיִם וְתוֹךְ וּבֵית הַצְּבִיעָה בְּתְרוּמָה, אֲכָל לֹא בְּקֹדֶשׁ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: זֶה לְשׁוֹן כְּפוּל! כָּל שֵׁישׁ לוֹ אַחֲרָיִם וְתוֹךְ - יֵשׁ לוֹ בֵּית הַצְּבִיעָה. כָּל שְׂאִין לוֹ אַחֲרָיִם וְתוֹךְ - אֵין לוֹ בֵּית הַצְּבִיעָה.

ג. הַנוּשָׂא אֶת הַמְדָרְס - נוֹשֵׂא אֶת הַתְּרוּמָה אֲכָל לֹא אֶת הַקֹּדֶשׁ. כִּיצַד? הֵיוּ סַנְדְּלִיו טְמֵאִין וְנוֹשֵׂא חֲבִית שֶׁל תְּרוּמָה עַל כַּתְּפוֹ, וְאֵין עוֹשִׂין בֵּן בְּקֹדֶשׁ. בְּגָדֵי אוֹכְלֵי תְרוּמָה - מְדָרְס לְקֹדֶשׁ. וְלֹא כַּמְדַת הַקֹּדֶשׁ מְדַת הַתְּרוּמָה. מְרַבָּה מְדוֹת הַקֹּדֶשׁ מְמֵדוֹת הַתְּרוּמָה, שֶׁבְּקֹדֶשׁ - מְטַבֵּיל וּמַגְבֵּב וְאַחַר כֶּף קוֹשֵׁר. וּבְתְרוּמָה - קוֹשֵׁר וְאַחַר כֶּף מְטַבֵּיל. אֶחָד קֹדְשֵׁי מְקֹדֶשׁ וְאַחַד קֹדְשֵׁי הַגְּבוּל בְּכֶף.

ד. כָּלִים הַנִּגְמָרִים בְּטְהוּרָה אֶפְלוּ בְּעוֹזְרָה - צְרִיכִין טְבִילָה לְקֹדֶשׁ, אֲבָל לֹא לְתְרוּמָה. כִּיצַד? סֵלֶת שְׁנֹתְעֲרָכָה, וְנִגַע טְבוּל יוֹם בְּמִקְצָתָהּ - פֶּסֶל אֶת כְּלָהּ. בְּתְרוּמָה - לֹא פֶסֶל אֲלֵא מְקוֹם מַגְעָה. הַקֶּרְקַע, אֵינוֹ מְצַרֵּף לֹא אֶת הַקֹּדֶשׁ וְלֹא אֶת הַתְּרוּמָה. הַכֶּלִי, מְצַרֵּף מֵה שֶׁבְּתוֹכוֹ לְקֹדֶשׁ אֲבָל לֹא לְתְרוּמָה. הַרְבִּיעִי - בְּקֹדֶשׁ פֶּסוּל. וְהַשְּׁלִישִׁי - בְּתְרוּמָה. וּבְתְרוּמָה, אִם נִטְמְאָת אַחַת מִיָּדָיו - חֲבֵרְתָהּ טְהוּרָה. וּבְקֹדֶשׁ - מְטַבֵּיל אֶת שְׂתִיחָהּ כְּאַחַת. אֵין מְטַבֵּיל אֶת הַטְּהוּרָה בְּפָנֵי עֲצָמָה וְאֵת

הַטְּמֵאָה בְּפָנֵי עֲצָמָה, אֲלֵא מְטַבֵּיל שְׂתִיחָהּ כְּאַחַת.

ה. הַטּוֹבֵל אֶת אַחַת מֵהֶן וְעָשָׂה טְהוּרוֹת, כָּל הַטְּהוּרוֹת שֶׁעָשָׂה בְּטְהוּרוֹת עַד שֶׁלֹּא טְבֵל שְׁנֵימָה - טְמֵאוֹת הַטְּהוּרוֹת, שֶׁהֵיד מְטַמֵּא אֶת חֲבֵרְתָהּ לְטַמֵּא בְּקֹדֶשׁ; דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּי יוֹסִי בֵּן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לְפֶסֶל בְּקֹדֶשׁ, אוֹכְלִים אוֹכְלִין נְגוּבִין בְּיָדִים מְסוּאָבוֹת, בְּתְרוּמָה אֲכָל לֹא בְּקֹדֶשׁ. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא בֵּן אֲנִטְיָגוֹס: וְכִי יֵשׁ נְגוּבִין בְּקֹדֶשׁ? אֲלֵא תוֹחֵב אֶת הַחֲרָרָה בְּכוּשׁ אוֹ בְּקִיסָם וְאוֹכֵל עִמָּה זֵית, אוֹ בְּצַל בְּתְרוּמָה אֲכָל לֹא בְּקֹדֶשׁ.

ו. חֲמֵר בְּקֹדֶשׁ מִבְּתְרוּמָה וּמִבְּחֻטָּאֵת: שֶׁהַכֵּל נֶאֱמָנִין עַל הַחֻטָּאֵת, וְאֵין הַכֵּל נֶאֱמָנִין, לֹא עַל הַקֹּדֶשׁ וְלֹא עַל הַתְּרוּמָה. חֲמֵר בְּחֻטָּאֵת: שֶׁהַטְּהוּר לְתְרוּמָה וְלְקֹדֶשׁ - טְמֵא לְחֻטָּאֵת. יֵשׁ מִיָּנִין לְקֹדֶשׁ וְלְתְרוּמָה, וְאֵין מִיָּנִין לְחֻטָּאֵת. אוּנְן - אֶסוּר בְּמַעֲשֵׂר, וּמִתֵּר בְּתְרוּמָה וּבַפְּרָה. טְבוּל יוֹם - אֶסוּר בְּתְרוּמָה וּמִתֵּר בְּמַעֲשֵׂר וּבַפְּרָה. מִחֲסֵר כְּפָרָה - אֶסוּר בְּפָרָה, וּמִתֵּר בְּמַעֲשֵׂר וּבְתְרוּמָה.

ז. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מִיָּנִין לְרַבִּיעִי בְּקֹדֶשׁ שֶׁהוּא פֶּסוּל? וְדִין הוּא, וּמֵה מִחֲסֵר כְּפוּרִים שְׂאִין פֶּסוּל בְּתְרוּמָה - פּוֹסֵל, רַבִּיעִי שֶׁהוּא פֶּסוּל בְּתְרוּמָה, אֵינוֹ דִין שֶׁיִּפְסֵל בְּקֹדֶשׁ? לְמַדְנּוּ לְשִׁלְשִׁי מִן הַכְּתוּב, וְלְרַבִּיעִי מִקַּל וְחֲמֵר.

ח. אָמַר רַבִּי נַחֲמִיָּה: מִפְּנֵי מַה הַכֵּל נֶאֱמָנִין עַל הַקֹּדֶשׁ וְלֹא עַל הַתְּרוּמָה? שֶׁלֹּא יֵהָא כָּל אֶחָד וְאַחַד אוֹמֵר: 'הֲרִינִי בּוֹנֵה בְּמָה וּמְזַבַּח לְעֲצָמֵי', 'הֲרִינִי שׁוֹרֵף פְּרָה לְעֲצָמֵי'; שֶׁנֶּאֱמַר (בְּמִדְבָר יח, ז): "וְאִתָּהּ וּבְנִיךָ אִתָּךְ תִּשְׁמְרוּ אֶת כְּהִנְתְּכֶם לְכֹל דְּבַר הַמְּזַבַּח", יְכוּל אִף לְמַעֲשֵׂר, לְתְרוּמָה וּלְחֻלָּה? תִּלְמוּד לומר: "וּלְמִבֵּית לְפָרְכָת", מֵה "מִבֵּית לְפָרְכָת" מִיָּחָד, שְׂאִין לְדַעְתָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, יִצְאָת תְּרוּמָה וּלְמַעֲשֵׂר וְחֻלָּה שֵׁישׁ לְדַעְתָּן שֶׁל

³ בשפופרת הנוד, פי בכלים כאלו כמו סל או גורגותני לא שכיח בהם שפיהם יהיה צר כל כדל.

³ סל גדול שבו מסננים את היין בעת הכציר וְלֵא

יִשְׂרָאֵל. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: הָרִי הוּא אֹמֵר (בַּמִּדְבָּר יט, ט): 'וְהִיְתָה לְעֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמֶרֶת לְמִי נְדָה', שֶׁהֵכֵל נֶאֱמָנִין עַל שְׁמִירָתָהּ, סֶפֶק רִשּׁוֹת עִם הָאָרֶץ מְדֻרְסוֹ וְהִסֵּיטוֹ, טְהוּרִין לְחֻלְיִן וְטִמְאִין לְתַרּוּמָה.

ט. מִמְּלֵאִין וּמְקַדְשִׁין מִי חֻטָּאת, כָּכֵל מְבִיאִין מִי חֻטָּאת וְעִפְר חֻטָּאת מִמְּקוֹם לְמִקּוֹם, עִם הָאָרֶץ שְׂאֵמֶר: 'טְהוּר לְחֻטָּאת' - מְקַבְּלִין אוֹתוֹ. 'כָּלִים הִלְלוּ טְהוּרִין לְחֻטָּאת' - מְקַבְּלִין אוֹתָן הֵימָנוּ. טָבֵל לְהִזוֹת וְלֹא הִזָּה - הָרִי זֶה אוֹכֵל בְּתַרּוּמוֹת לְעָרֵב. רָאוּ בְּיָדוֹ מִי חֻטָּאת וְאֶפְר חֻטָּאת - אוֹכְלִין עַל גְּבִיּוֹ טְהוּרוֹת, וְעַל גַּב בְּגָדָיו, וְעַל גְּבִי סַנְדְּלָיו.

י. עִם הָאָרֶץ שֶׁהִכִּיא כָּלִים לְחֻטָּאתוֹ - חֶבֶר לּוֹקַח הֵימָנוּ לְחֻטָּאתוֹ וּלְתַרּוּמָתוֹ. הִכִּיא לְתַרּוּמָתוֹ - אֵין חֶבֶר לּוֹקַח הֵימָנוּ לֹא לְחֻטָּאתוֹ וְלֹא לְתַרּוּמָתוֹ. הִכִּיא לְחֻטָּאתוֹ וּלְתַרּוּמָתוֹ שֶׁל חֻטָּאת - חֶבֶר לּוֹקַח הֵימָנוּ לְתַרּוּמָתוֹ וּלְחֻטָּאתוֹ. לְתַרּוּמָתוֹ - אֵין חֶבֶר לּוֹקַח הֵימָנוּ, לֹא לְחֻטָּאתוֹ וְלֹא לְתַרּוּמָתוֹ. חֶבֶר שְׂאֵמֶר לְעַם הָאָרֶץ: 'הִבֵּא כָּלִים לְחֻטָּאתוֹ' - חֶבֶר לּוֹקַח הֵימָנוּ לְחֻטָּאתוֹ וּלְתַרּוּמָתוֹ. 'לְתַרּוּמָתִי' - אֵין חֶבֶר לּוֹקַח הֵימָנוּ לֹא לְחֻטָּאתוֹ וְלֹא לְתַרּוּמָתוֹ. הִכִּיא 'לְחֻטָּאתִי וּלְתַרּוּמָתִי שֶׁל חֻטָּאת' - חֶבֶר לּוֹקַח הֵימָנוּ, בֵּין לוֹ בֵּין לְאַחֵר, וּבִלְבַד שְׂלֵא יַעֲרִים, וְאִם הָעָרִים - הָרִי אֵלּוֹ טִמְאִין. עִם הָאָרֶץ שְׂאֵמֶר: 'כָּלִים אֵלּוֹ הִבְּאִתִּים לְחֻטָּאתִי וְנִמְלַכְתִּי עַל־יְהִי לְתַרּוּמָתִי', הוֹאִיל וְנִתְיַחְדּוּ בְּרִשּׁוֹת עִם הָאָרֶץ שֶׁעָה אַחַת - הָרִי אֵלּוֹ טִמְאִין.

יא. מִן הַמוֹדִיעִים וּלְפָנִים - נֶאֱמָנִין עַל כָּלִי חֶרֶס וְיִקַּח לְקָדֵשׁ. מִן הַמוֹדִיעִים לְחוּץ - אֵין נֶאֱמָנִין. בִּיהִוּדָה - נֶאֱמָנִין עַל טְהוּרִין וְשִׁמּוֹן כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה, אָבֵל לֹא עַל הַתַּרּוּמָה. בְּשַׁעַת הַגָּתוֹת וְהַבָּדִים - אָף עַל הַתַּרּוּמָה. וְקֹדֶם לְגָתוֹת וְהַבָּדִים שְׁבַעִים יוֹם - נֶאֱמָנִין עַל הַקָּדֵשׁ וְעַל הַמְּדַמֵּעַ וְעַל הַקֶּנֶקֶן, אָבֵל לֹא עַל הַתַּרּוּמָה, בְּשַׁעַת הַגָּתוֹת וְהַבָּדִים נֶאֱמָנִים אָף עַל הַתַּרּוּמָה. נֶאֱמָנִין עַל הֵינִן בְּשַׁעַת הֵינִן, וְעַל הַשִּׁמּוֹן בְּשַׁעַת הַשִּׁמּוֹן. אָבֵל לֹא עַל

הַשִּׁמּוֹן בְּשַׁעַת הֵינִן וְלֹא עַל הֵינִן בְּשַׁעַת הַשִּׁמּוֹן. עֲבָרוּ הַגָּתוֹת וְהַבָּדִים - חֲזָרוּ לְאֶסְרוֹן. הִכִּיאוּ לוֹ חֲבִית שֶׁל תַּרּוּמָה - לֹא יִקְבְּלָהּ הֵימָנוּ, אֲלֵא אִם כֵּן אָמַר לוֹ: 'יֵשׁ לִי בְּתוֹכָהּ רִבְעִיעִית קָדֵשׁ בְּתוֹכָהּ'. הִכִּיאוּ לְגַת הַבָּאָה אָף עַל פִּי שְׁמִכִּירָה שֶׁהִיא הִיא - לֹא יִקְבְּלָהּ מִמָּנוּ. מַעֲשֵׂה בְּרַבִּי טַרְפוּן, שֶׁהִיהָ מְהֻלָּךְ בְּדַרְךָ, מִצָּאוּ זָקֵן אֶחָד, אָמַר לוֹ: מִפְּנֵי מָה בְּרִיּוֹת מְרַנְּנוֹת אַחֲרֶיךָ? וְהֵלֵךְ כָּל מַעֲשֵׂיךָ יִשְׂרָאֵל הֵן! אֲלֵא שְׂאֵמֶר מְקַבֵּל תַּרּוּמָה בְּשָׂאֵר יְמוֹת הַשָּׁנָה מִכָּל אָדָם. אָמַר רַבִּי טַרְפוּן: אֶקַּפֵּחַ אֶת בְּנֵי אִם לֹא הִלְכָה בְּיָדִי מִרְכָּן יוֹחֲזֵן כֵּן זָכָאִי, שְׂאֵמֶר לִי: מִתָּר אַתָּה לְקַבֵּל תַּרּוּמָה בְּשָׂאֵר כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה מִכָּל אָדָם, עַכְשָׁו בְּרִיּוֹת מְרַנְּנוֹת אַחֲרֶיךָ, גּוֹזֵר אֲנִי עָלֶיךָ שְׂאֵינִי מְקַבֵּל תַּרּוּמָה בְּשָׂאֵר יְמוֹת הַשָּׁנָה מִכָּל אָדָם, אֲלֵא אִם כֵּן יֵשׁ לוֹ בְּתוֹכָהּ רִבְעִיעִית קָדֵשׁ.

יב. הַגְּבִיאִין שְׁנֹכְסוּ לְבֵית, וְכָתְבוּ עָלָיו מִבְּחוּץ: 'כָּל שְׁבִבֵית טְהוּר' - נֶאֱמָנִין עַל טְהוּרֵת הַחֻטָּאת וְאֵין נֶאֱמָנִין עַל טְהוּרֵת תַּרּוּמָה. וּבִירוּשָׁלַיִם - נֶאֱמָנִין עַל טְהוּרֵת כָּל הַכָּלִים לְקָדֵשׁ, אָבֵל לֹא לְתַרּוּמָה, וּבְשַׁעַת הַרְגֵל - אָף לְתַרּוּמָה. הִלּוֹקַח כָּלִים מְאֹמְנִי עִם הָאָרֶץ, וְהַמּוֹכֵר כָּלִים לְאוֹמְנֵי עִם הָאָרֶץ - נֶאֱמָנִין עַל טְהוּרֵת הַחֻטָּאת וְאֵין נֶאֱמָנִין עַל טְהוּרֵת תַּרּוּמָה.

יג. שֶׁלַחַן שְׁנִטְמָא - מִטְבִּילִין אוֹתוֹ בְּזִמְנוֹ, וְאֶפְּלוּ בְּשַׁבָּת, מַעֲשֵׂה שֶׁהֻטְבִּילוּ אֶת הַמְּנוּרָה בְּיוֹם-טוֹב, וְהָיָה הַצְּדוּקִין אוֹמְרִים: 'בָּאוּ וְרָאוּ פְרוּשִׁין שְׁמִטְבִּילִין לְאוֹר הַלְּבָנָה'.

מִסְכַּת יְבָמוֹת פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א. אִימְתֵי אָמְרוּ: 'אִם מָתוּ אוֹ נִתְגַּרְשׁוּ - צְרוּתֵיהֶן מִתְרוֹת? בְּחַיֵּי הַבַּעַל. אָבֵל לְאַחֵר מִיתַת הַבַּעַל - צְרוּתֵיהֶן אֲסוּרוֹת. מֵאַנּוּ בְּחַיֵּי

הבעל - צרותיהן מתרות. לאחר מיתת הבעל - צרותיהן חולצות ולא מתיבמות. וכלן שנמצאו אילוניות, או שהיו נשואות לאחרים, בין בחיי הבעל ובין לאחר מיתת הבעל - צרותיהן מתרות. כל היכולה למאן ולא מאנה ומת, צרתה - חולצת ולא מתיבמת. כיצד 'אם מתו הן - צרותיהן מתרות'? היתה בתו או אחת מכל העריות הללו נשואה לאחיו, ולו אשה אחרת, מתה בתו ואחר כך מת אחיו - צרתה מתרת. מת אחיו ואחר כך מתה היא - צרתה אסורה. הלכה צרת בתו ונשאת לאחיו השני, ולו אשה אחרת, מת אחיו ואחר כך צרתה, אף על פי שבתו קיימת - צרת צרתה מתרת. מתה צרת צרתה ואחר כך מת אחיו, אף על פי שבתו קיימת - צרתה אסורה, אפלו הן מאה. נמצאת אומר: כל זמן שאחין מרבין - צרות מרבות, אחין מועטין - צרות מועטות. כשם שאם מתו או מאנו או נתגרשו או נמצאו אילוניות או שהיו נשואות לאחרים - צרותיהן מתרות, כך צרת צרותיהן שמתו, או שמאנו, או שנתגרשו, או שנמצאו אילוניות, או שהיו נשואות לאחרים - צרותיהן מתרות. כשם שפוטרות מן הנשואין - כך פוטרות מן הארוסין. במה דברים אמורים? באשה שאין לה בה קדושין. אבל באשה שיש לה בה קדושין - צרותיהן חולצות ולא מתיבמות; דברי בית הלל. בית שמאי מתירין את הצרות לאחין.

כשר. נתיבמו, בית שמאי אומרים: הן כשרות, והולד כשר. ובית הלל אומרים: הן פסולות, והולד ממזר. אמר רבי יוחנן בן נורי: בא וראה היאך הלכה זו רוחת בישראל. נעשה כדברי בית שמאי - הולד ממזר לדברי בית הלל. נעשה כדברי בית הלל הולד פגום לדברי בית שמאי. אלא: בואו ונתקן שיהיו הצרות חולצות ולא מתיבמות. לא הספיקו לגמר את הדבר עד שנטרפה השעה. אמר רבן שמעון בן גמליאל: מה נעשה להם לצרות הראשונות מעתה? שאלו את רבי יהושע: צרת הבת מהו? אמר להם: מחלקת בית שמאי ובית הלל. והלכה כדברי מי? אמר להם: מפני מה אתם מכניסין ראשי בין שני הרים גדולים, לבין בית שמאי ובית הלל, שירוצו את ראשי?! אלא מעיד אני על שתי משפחות גדולות שהיו בירושלים: משפחת בית עלובאי מבית צבועים⁴, ומשפחת בית קופאי מבית מקושש - שהם בני צרות, ומהם כהנים, והיו מקריבין על גבי המזבח. אמר רבי טרפון: תאב אני שיהא לי צרת הבת ואשיאנה לכהנה. אמר רבי אליעזר: אף על פי שנחלקו בית שמאי ובית הלל בצרות, מודים שאין הולד ממזר, שאין ממזר אלא מי שאסורו אסור ערוה וענוש כרת.

ג. אף על פי שנחלקו בית שמאי ובית הלל בצרות ובאחיות, ובספק אשת איש, ובגט ישן, ובמקדש את אשתו בשוה פרוטה, ובמגרש את אשתו ולנה עמו בפונדק - לא נמנעו בית שמאי לישא אשה מבית הלל, ולא בית הלל מבית שמאי, אלא נהגו האמת והשלום ביניהן, לקיים מה שנאמר (זכריה ח, ט): "האמת והשלום אהבו". אף על פי שאלו אוסרין ואלו מתירין - לא נמנעו עושין טהרות אלו על גב אלו, לקיים מה

⁴ בגמרא הגירסא: משפחת בית צבועים מבן

עכמאי (גר"ס).

שְׁנָאֵמַר (מְשַׁלֵּי כַּא, ב): "כֹּל דְּרַךְ אִישׁ יִשְׂרָאֵל בְּעֵינָיו וְתִכַּן לְבוֹת ה'"; רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: מִן הַסֵּפֶק לֹא הָיוּ נִמְנָעִין, אֲלֵא מִן הַיְדוּאִי. לְעוֹלָם הִלְכָה כְּבֵית הַלֵּל. וְהַרוּצָה לְעוֹשׂוֹת כְּבֵית שְׁמַאי - עוֹשֶׂה. כְּבֵית הַלֵּל - עוֹשֶׂה. וְהַרוּצָה לְהַחְמִיר עַל עֲצָמוֹ לְנַהֵג כְּחוּמְרֵי בֵית שְׁמַאי וְכְחוּמְרֵי בֵית הַלֵּל - עַלְיוֹ הַכְּתוּב אוֹמֵר (קִהְלַת ב, יד): "הַכִּסִּיל בַּחֲשֵׁךְ הוֹלֵךְ". הַתּוֹפֵס קוֹלֵי בֵית שְׁמַאי וְקוֹלֵי בֵית הַלֵּל - יִשַׁע. אֲלֵא: אִם כְּדַבְּרֵי בֵית שְׁמַאי - כְּקוֹלֵיהֶן וְכְחוּמְרֵיהֶן, וְאִם כְּדַבְּרֵי בֵית הַלֵּל - כְּקוֹלֵיהֶן וְכְחוּמְרֵיהֶן.

מִסְכַּת יְבָמוֹת פֶּרֶק שְׁנִי

א. כִּיצַד אֲשַׁת אַחִיו שְׁלֵא הָיָה בְּעוֹלָמוֹ? שְׁנֵי אַחִים בְּעוֹלָם, וְיָמָת אַחַד מֵהֶם בְּלֹא וָלֵד, וְעַמֵּד הַשְּׁנִי וְלֹא הִסְפִּיק לְעוֹשׂוֹת מֵאָמֵר בַּהּ עַד שְׁנוּלֵד לָהֶן אַח, וְאַחַר כֵּךְ מָת, הָרֵאשׁוֹנָה - יוֹצֵאת מִשׁוּם אֲשַׁת אַחִיו שְׁלֵא הָיָה בְּעוֹלָמוֹ. וְהַשְּׁנִיָּה - אוֹ חוֹלְצַת אוֹ מְתִיבְמָת. עֲשֶׂה בַּהּ מֵאָמֵר, וְלֹא הִסְפִּיק לְכַנְסָה עַד שְׁנוּלֵד לָהֶם אַח, וְאַחַר כֵּךְ מָת. אוֹ שְׁנוּלֵד לָהֶם אַח וְעֲשֶׂה בַּהּ מֵאָמֵר, וְלֹא הִסְפִּיק לְכַנְסָה עַד שְׁמַת הָרֵאשׁוֹן, הָרֵאשׁוֹנָה - יוֹצֵאת מִשׁוּם אֲשַׁת אַחִיו שְׁלֵא הָיָה בְּעוֹלָמוֹ. וְהַשְּׁנִיָּה - חוֹלְצַת וְלֹא מְתִיבְמָת. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: בִּיאָתָה אוֹ חִלְצִיתָה שֶׁל אַחַת מֵהֶן פּוֹטְרַת צְרָתָה. אִם חוֹלֵץ לְבַעֲלַת מֵאָמֵר - לֹא נִפְטְרָה צְרָתָה. כְּנִסָּה וְיָמָת, וְאַחַר כֵּךְ נוֹלֵד לוֹ אַח, אוֹ שְׁנוּלֵד לוֹ אַח וְאַחַר כֵּךְ כְּנִסָּה וְיָמָת - שְׁתִּיחֶן פְּטוּרוֹת מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיְבוּם; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הוֹאִיל וְכֵן וּמֵצֵאָה בְּהִתֵּר וְלֹא עֲמָדָה עַלְיוֹ שְׁעָה אַחַת בְּאֶסּוּר - מֵיבֵם לְאִיזוֹ מֵהֶן שִׁירְצָה, אוֹ חוֹלֵץ לְאִיזוֹ מֵהֶן שִׁירְצָה:

ב. אִיזוֹ הוּא מֵאָמֵר? 'הָרִי אֶת מְקַדְשֵׁת לִי בְּכֶסֶף בְּשֹׁהַ כֶּסֶף וּבִשְׁטָר'. אִיזוֹהוּ 'שְׁטָר'? 'אֲנִי פְלוֹנִי בֶן פְלוֹנִי מִקְבֵּל אֲנִי עָלַי פְלוֹנִית יְבָמְתִי לְזוֹן וּלְפָרְנִס כְּרֵאוֹנִי, וּבִלְבָד שְׁתֵּהָא כְּתַבְתָּה עַל נִכְסֵי בְּעֵלָה הָרֵאשׁוֹן'. כִּשְׁם שְׁהַקְדוּשִׁין אֵין קוֹנִין בְּאִשָּׁה אֲלֵא מִדַּעַת שְׁנִיָּהֶם, כֵּךְ מֵאָמֵר אֵין קוֹנָה בִּיבְמָה אֲלֵא

מִדַּעַת שְׁנִיָּהֶם. מַה בֵּין קְדוּשִׁין לְמֵאָמֵר? שְׁהַקְדוּשִׁין - גּוֹמְרִין, וּמֵאָמֵר - אֵין גּוֹמֵר:

ג. הָעֲרִיּוֹת שְׁאָמְרוּ: 'אֵינָן כְּאִשְׁתּוֹ לְכֹל דְּבָר' - אֵין לָהֶם כְּתַבָּה, לֹא פְרוֹת, לֹא מְזוֹנוֹת, לֹא בְּלֵאוֹת. וְאֵין זִכְאִי, לֹא בְּמִצִּיאָתָהּ, וְלֹא בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ, וְלֹא בְּהַפְרַת נְדָרֶיהָ. אֵין יוֹרְשָׁה, וְאֵין מְטַמֵּא לָהּ, אֵין לוֹ בַּהּ קְדוּשִׁין, וְאֵין צְרִיכָה הֵימְנוּ גַט, הִיא פְסוּלָה, וְהוֹלֵד מִמֶּזֶד. אֲלֵמְנָה לְכַהֵן גְּדוֹל, גְּרוּשָׁה וְחִלְצָה לְכַהֵן הַדְּיוֹט - הָרִי הֵן כְּאִשְׁתּוֹ לְכֹל דְּבָר, וְיֵשׁ לָהּ כְּתַבָּה וּפְרוֹת מְזוֹנוֹת וּבְלֵאוֹת, וְזִכְאִי בְּמִצִּיאָתָהּ וּבְמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ וּבְהַפְרַת נְדָרֶיהָ. יוֹרְשָׁה, וְאֵין מְטַמֵּא לָהּ. יֵשׁ בַּהּ קְדוּשִׁין, וְצְרִיכָה הֵימְנוּ גַט, הִיא פְסוּלָה, וְהוֹלֵד פְסוּל. שְׁנִיּוֹת מְדַבְּרֵי סוֹפְרִים - אֵינָן כְּאִשְׁתּוֹ לְכֹל דְּבָר, אֵין לָהּ כְּתַבָּה, לֹא פְרוֹת, וְלֹא מְזוֹנוֹת, וְלֹא בְּלֵאוֹת. וְאֵין זִכְאִי לֹא בְּמִצִּיאָתָהּ וְלֹא בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיהָ וְלֹא בְּהַפְרַת נְדָרֶיהָ, אֵין יוֹרְשָׁה, וּמְטַמֵּא לָהּ, יֵשׁ לוֹ בַּהּ קְדוּשִׁין, וְצְרִיכָה הֵימְנוּ גַט, וְהִיא כְּשֶׁרָה, וְהוֹלֵדָה כְּשֶׁר, וְכּוֹפִין אוֹתוֹ לְהוֹצִיא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֲלֵמְנָה לְכַהֵן גְּדוֹל, גְּרוּשָׁה וְחִלְצָה לְכַהֵן הַדְּיוֹט - אֶסּוּר מִצְּוָה. שְׁנִיּוֹת - מְדַבְּרֵי סוֹפְרִים. אֶסּוּר קְדוּשָׁה - אֵין לָהֶם קְדוּשִׁין. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֲלֵעָזָר: מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ: 'אֲלֵמְנָה לְכַהֵן גְּדוֹל - יֵשׁ לָהּ כְּתַבָּה'? מִפְּנֵי שְׁהוּא כְּשֶׁר וְהִיא פְסוּלָה. וְכֹל מְקוֹם שְׁהוּא כְּשֶׁר וְהִיא פְסוּלָה - קְנָסוּ אוֹתוֹ לְתַן לָהּ כְּתַבָּה. וּמִפְּנֵי מַה אָמְרוּ: 'שְׁנִיּוֹת מְדַבְּרֵי סוֹפְרִים - אֵין לָהֶן כְּתַבָּה'? מִפְּנֵי שְׁהוּא כְּשֶׁר וְהִיא כְּשֶׁרָה, וְכֹל מְקוֹם שְׁהוּא כְּשֶׁר וְהִיא כְּשֶׁרָה - קְנָסוּ אוֹתָהּ כְּתַבָּה, כְּדִי שְׁתֵּהָא קְלָה בְּעֵינָיו לְהוֹצִיאָהּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: הִלְלוּ דְבָרֵי תוֹרָה, וְדְבָרֵי תוֹרָה - אֵין צְרִיכִין חֲזוּק. וְהִלְלוּ דְבָרֵי סוֹפְרִים, וְדְבָרֵי סוֹפְרִים - צְרִיכִין חֲזוּק. דְּבָר אַחַר: זוֹ - הוּא הַרְגִּילָה לְהַנְשֵׂא לוֹ, וְזוֹ - הַרְגִּילָה אֶת עֲצָמָה שְׁתַּנְשֵׂא לוֹ:

ד. יֵשׁ חוֹלְצוֹת אוֹ מְתִיבְמוֹת, מְתִיבְמוֹת וְלֹא חוֹלְצוֹת, חוֹלְצוֹת וְלֹא מְתִיבְמוֹת, לֹא חוֹלְצוֹת וְלֹא מְתִיבְמוֹת. הָעֲרִיּוֹת שְׁאָמְרוּנוּ:

וְלֵה אַחֻת מֵאֵם וּמֵאִשׁ אַחֵר נְשׂוּאָה לְאַחֵי
הַשְּׁנִי, וּמֵת בְּלֹא וְלֹד - אוֹ חוֹלְצַת אוֹ
מִתְיַבֶּמֶת. חֲמוֹתוֹ וְאִם חֲמוֹתוֹ, וְאִם חֲמוֹי,
נְשׂוּאָה לְאַחֵי וְלֵה אַחֻת, בֵּין מֵאֵב בֵּין
מֵאֵם, נְשׂוּאָה לְאַחֵי הַשְּׁנִי, וּמֵת בְּלֹא וְלֹד -
אוֹ חוֹלְצוֹת אוֹ מִתְיַבֶּמֶת. אַחֻתוֹ מֵאֵמוּ,
אַחֻת אִמָּה מֵאֵמָה, וְאַחֻת אִשְׁתּוֹ מֵאֵמָה
נְשׂוּאָה לְאַחֵי, וְלֵה אַחֻת מֵאֵב וּמֵאִשָּׁה
אַחֵרַת נְשׂוּאָה לְאַחֵי הַשְּׁנִי, וּמֵת בְּלֹא וְלֹד -
אוֹ חוֹלְצַת אוֹ מִתְיַבֶּמֶת. אַחֻת אֵמוֹ מֵאֵבִיָּה,
וְאַחֻת אִשְׁתּוֹ מֵאֵבִיָּה נְשׂוּאָה לְאַחֵי, וְלֵה
אַחֻת מֵאֵם וּמֵאִשׁ אַחֵר נְשׂוּאָה לְאַחֵי
הַשְּׁנִי, וּמֵת בְּלֹא וְלֹד - אוֹ חוֹלְצַת אוֹ
מִתְיַבֶּמֶת. אִשְׁתּוֹ אַחֵי מֵאֵמוּ, וְאִשְׁתּוֹ אַחֵי
שְׂלֵא הִיָּה בְּעוֹלָמוֹ, וְכִלְתּוֹ נְשׂוּאָה לְאַחֵי,
וְלֵה אַחֻת, בֵּין מִן הָאֵב וּבֵין מִן הָאֵם,
נְשׂוּאָה לְאַחֵי הַשְּׁנִי, וּמֵת בְּלֹא וְלֹד - אוֹ
חוֹלְצַת אוֹ מִתְיַבֶּמֶת:

ג. שְׂאֵלוֹ אֵת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: מִמֶּזֶר מֵהוּ לִירֵשׁ?
אָמַר לָהֶם: מֵהוּ לְחַלֵּץ? וּמֵהוּ לְחַלֵּץ? אָמַר
לָהֶם: מֵהוּ לִירֵשׁ? אָמְרוּ לוֹ: מֵהוּ לְסוּד אֵת
בֵּיתוֹ? אָמַר לָהֶם: מֵהוּ לְסוּד אֵת קִבְרוֹ?
אָמְרוּ לוֹ: מֵהוּ לְסוּד אֵת קִבְרוֹ? אָמַר לָהֶם:
מֵהוּ לְסוּד אֵת בֵּיתוֹ? אָמְרוּ לוֹ: מֵהוּ לְגִדֵּל
כְּלָבִים? אָמַר לָהֶם: מֵהוּ לְגִדֵּל חֲזִירִים? מֵהוּ
לְגִדֵּל חֲזִירִים? אָמַר לָהֶם: מֵהוּ לְגִדֵּל
תְּרַנְגוּלִים? מֵהוּ לְגִדֵּל תְּרַנְגוּלִים? אָמַר
לָהֶם: מֵהוּ לְגִדֵּל בְּהֵמָה דְקָה? מֵהוּ לְגִדֵּל
בְּהֵמָה דְקָה? אָמַר לָהֶם: מֵהוּ לְהַצִּיל אֵת
הַרוּעֵה מִיַּד הַזָּאֵב? מֵהוּ לְהַצִּיל אֵת הַרוּעֵה
מִיַּד הַזָּאֵב? אָמַר לָהֶם: דּוּמָה אֲנִי שְׂלֵא
שְׂאֵלְתֶם אֵלָא עַל הַכִּבְשָׁה. וְאֵת הַכִּבְשָׁה מֵהוּ
לְהַצִּיל? אָמַר לָהֶם: דּוּמָה שְׂלֵא שְׂאֵלְתֶם אֵלָא
עַל הַרוּעֵה פְלוּנִי מֵהוּ לְעוֹלָם הַבָּא? וּפְלוּנִי⁵
מֵהוּ לְעוֹלָם הַבָּא? אָמַר לָהֶם: דּוּמָה אֲנִי
שְׂלֵא שְׂאֵלְתֶם אֵלָא עַל פְלוּנִי. וּפְלוּנִי מֵהוּ

לֹא חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת - מוֹסִיף עָלֵיהֶן
אִשְׁתּוֹ סָרִיס חֲמָה, וְאִשְׁתּוֹ אֲנִדְרוּגִינוֹס, וְאִשְׁתּוֹ
אֵח מֵאֵם, וְאִשְׁתּוֹ גֵּר, וְאִשְׁתּוֹ עֶבֶד מְשַׁחֵר, וְאִשְׁתּוֹ
וְאִילוּנִית - לֹא חוֹלְצוֹת וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת.
הַחֲרֻשׁת וְהַשּׁוּטָה - מִתְיַבֶּמֶת וְלֹא חוֹלְצוֹת.
אֲסוּר מְצוּה וְאֲסוּר קְדוּשָׁה - חוֹלְצוֹת וְלֹא
מִתְיַבֶּמֶת. עֲקָרָה וְזִקְנָה וְשָׂרָר כָּל הַנְּשִׁים -
אוֹ חוֹלְצוֹת אוֹ מִתְיַבֶּמֶת. יֵשׁ אוֹ חוֹלְצִין אוֹ
מִיבְמִין, מִיבְמִין וְלֹא חוֹלְצִין, חוֹלְצִין וְלֹא
מִיבְמִין, לֹא מִיבְמִין וְלֹא חוֹלְצִין. הַעֲרִיּוֹת
שְׂאֵמְרָנוּ: לֹא מִיבְמִין וְלֹא חוֹלְצִין - מוֹסִיף
עָלֵיהֶן סָרִיס חֲמָה וְאֲנִדְרוּגִינוֹס, וְאֵח מֵאֵם,
וְגֵר וְעֶבֶד מְשַׁחֵר - לֹא חוֹלְצִין וְלֹא מִיבְמִין.
הַחֲרֻשׁ וְהַשּׁוּטָה - מִיבְמִין וְלֹא חוֹלְצִין.
פְּצוּעַ דְּכָא וּכְרוֹת שְׂפָכָה, סָרִיס אָדָם וְזִקְן -
חוֹלְצִין וְלֹא מִיבְמִין. וְשָׂרָר כָּל אָדָם - אוֹ
חוֹלְצִין אוֹ מִיבְמִין:

מִסְקַת יְבָמוֹת פָּרָק שְׁלִישִׁי

א. שְׁנִיּוֹת מִדְּבָרֵי סוֹפְרִים: אִם אֵמוֹ, וְאִם
אֵבִי, אִשְׁתּוֹ אֵבִי אֵבִי, וְאִשְׁתּוֹ אֵבִי אֵמוֹ,
וְאִשְׁתּוֹ הָאֵב מִן הָאֵם, וְאִשְׁתּוֹ אַחֵי הָאֵב מִן
הָאֵב, וְכִלְתּוֹ בְּנוֹ, וְכִלְתּוֹ בְּתוֹ. מִתֵּר אָדָם
בְּאִשְׁתּוֹ חֲמוֹי וּבְאִשְׁתּוֹ חוֹרְגוֹ, וְאֲסוּר בְּבֵת
חוֹרְגוֹ. וְחוֹרְגוֹ - מִתֵּר בְּאִשְׁתּוֹ וּבְתוֹ וְאִשְׁתּוֹ
חוֹרְגוֹ. זֹאת אוֹמְרַת לוֹ: אֲנִי - מִתְרַת לָךְ,
וּבֵתִי - אֲסוּרָה לָךְ:

ב. אַחֻתָּהּ כְּשֶׁהִיא יְבָמָתָה - אוֹ חוֹלְצַת אוֹ
מִתְיַבֶּמֶת. כִּיצַד? בְּתוֹ מֵאֲנוּסוֹתָהּ נְשׂוּאָה
לְאַחֵי, וְלֵה אַחֻת מֵאֵם, וּמֵאִשׁ אַחֵר נְשׂוּאָה
לְאַחֵי הַשְּׁנִי, וּמֵת בְּלֹא וְלֹד - אוֹ חוֹלְצַת אוֹ
מִתְיַבֶּמֶת. בְּתוֹ בְּתוֹ נְשׂוּאָה לְאַחֵי, וּבְתוֹ אִשְׁתּוֹ
נְשׂוּאָה לְאַחֵי, וּבְתוֹ בְּתוֹ אִשְׁתּוֹ נְשׂוּאָה
לְאַחֵי, וְלֵה אַחֻת מֵאֵב, וּמֵאִשׁ אַחֵר,
נְשׂוּאָה לְאַחֵי הַשְּׁנִי, וּמֵת בְּלֹא וְלֹד - אוֹ
חוֹלְצַת אוֹ מִתְיַבֶּמֶת. בְּתוֹ בְּנוֹ נְשׂוּאָה לְאַחֵי,

⁵ מֵהוּ לְעוֹלָם הַבָּא? אָמַר לָהֶם: דּוּמָה שְׂלֵא
שְׂאֵלְתֶם אֵלָא עַל פְלוּנִי וּפְלוּנִי מֵהוּ לְעוֹלָם הַבָּא.
וּפְלוּנִי מֵהוּ וְכוּ (הַגְּהוֹרֹת הַב"ח).

לְעוֹלָם הַבָּא? וְלֹא שֶׁהִיא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִפְּלִיגָן בְּדַבְרֵים, אֲלֵא שְׁלֵא אָמַר דְּבַר שְׁלֵא שָׁמַע מִפִּי רַבּוּ מִיָּמָיו.

מִסְכֵּת יְבָמוֹת פָּרָק רְבִיעִי

א. שְׁנֵי נְכָרִים שֶׁקָּדְשׁוּ שְׁתֵּי אַחִיוֹת, זֶה אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְאִיזוֹ קֹדֶשׁ, וְזֶה אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְאִיזוֹ קֹדֶשׁ – זֶה נוֹתֵן שְׁנֵי גִטִּין וְזֶה נוֹתֵן שְׁנֵי גִטִּין. מִתְּחִלָּה אֶחָד מֵהֶן – הַשְּׁנַי אֲסוּר בְּשִׁתְּיָהֶן. מִתְּחִלָּה אֶחָד מֵהֶן – שְׁנֵיהֶן אֲסוּרִין בְּשִׁנְיָה. מִתּוֹ, וְלֹהֵן אַח – אֶחָד חוֹלֵץ אֶת שְׁתֵּיהֶן. שְׁנֵי אַחִין חוֹלְצִין אֶת שְׁתֵּיהֶן. אִם קָדְמוּ וְכִנְסוּ – יוֹצִיאֻהוּ מִי שֶׁקָּדְשׁ אֶחָת מִשְׁתֵּי נְכָרִיוֹת וְאֵין יוֹדֵעַ אִיזוֹ קֹדֶשׁ, כּוֹנֵס אֶת שְׁתֵּיהֶן, מִתְּחִלָּה אֶחָד מֵהֶן וְלֹא אֶחָד כּוֹנֵס אֶת שְׁתֵּיהֶן. שְׁנֵי אַחִין כּוֹנְסִין אֶת שְׁתֵּיהֶן. שְׁנֵי אַחִים שֶׁקָּדְשׁוּ שְׁתֵּי אַחִיוֹת, זֶה אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְאִיזוֹ קֹדֶשׁ וְזֶה אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְאִיזוֹ קֹדֶשׁ, זֶה נוֹתֵן שְׁנֵי גִטִּין וְזֶה נוֹתֵן שְׁנֵי גִטִּין. מִתְּחִלָּה אֶחָד מֵהֶם – הַשְּׁנַי אֲסוּר בְּשִׁתְּיָהֶן. מִתְּחִלָּה אֶחָת מֵהֶן – שְׁנֵיהֶן אֲסוּרִין בְּשִׁנְיָה. מִתּוֹ וְלֹהֵן אַח, אֶחָד חוֹלֵץ אֶת שְׁתֵּיהֶן. שְׁנֵי אַחִין – שְׁנֵיהֶם חוֹלְצִין אֶת שְׁתֵּיהֶן. וְאִם קָדְמוּ וְכִנְסוּ – יוֹצִיאֻהוּ. שְׁנֵי נְכָרִים שֶׁקָּדְשׁוּ שְׁתֵּי נְכָרִיוֹת, זֶה אֵין יוֹדֵעַ לְאִיזוֹ קֹדֶשׁ וְזֶה אֵינוֹ יוֹדֵעַ לְאִיזוֹ קֹדֶשׁ, זֶה נוֹתֵן שְׁנֵי גִטִּין וְזֶה נוֹתֵן שְׁנֵי גִטִּין. מִתְּחִלָּה אֶחָד מֵהֶם – הַשְּׁנַי מִתֵּר בְּשִׁתְּיָהֶן. מִתְּחִלָּה אֶחָת מֵהֶן – שְׁנֵיהֶן מִתֵּרִין בְּשִׁנְיָה. כִּיצַד יַעֲשׂוּ? אֶחָד נוֹתֵן גִּט וְאֶחָד כּוֹנֵס. מִתּוֹ, לְזֶה אֶחָד וְלְזֶה אֶחָד, זֶה חוֹלֵץ לְזוֹ וְהַלֹּז מֵיבֶם, וְזֶה חוֹלֵץ לְזוֹ וְהַלֹּז מֵיבֶם. אִם קָדְמוּ וְכִנְסוּ – יוֹצִיאֻהוּ, מִי שֶׁקָּדְשׁ אֶחָת מִשְׁתֵּי נְכָרִיוֹת, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אִיזוֹ קֹדֶשׁ – כּוֹנֵס אֶת שְׁתֵּיהֶן. מִתְּחִלָּה אֶחָד מֵהֶן – אֶחָד כּוֹנֵס אֶת שְׁתֵּיהֶן. שְׁנֵי אַחִים – כּוֹנְסִין אֶת שְׁתֵּיהֶן, מִצְוָה בְּגִדוֹל לִיבֶם וְלֹא לְגִדוֹלָה לְהִתְיַבֵּם, אֲלֵא מֵיבֶם לְאִיזָה שִׁרְצָה.

ב. בּוֹר הַקְּרוֹב לְאֵמָה – מִתְּמַלֵּא רֵאשׁוֹן. אִם קָדַם שְׁנֵי וּמְלֵא – הָרִי זֶה זְרִיז וְנִשְׁכַּר. קָדַם זֶה וְהַעֲבִיר אֶמֶת הַמַּיִם עַל גְּבִי בּוֹרוֹ שֶׁל חֶבְרוֹ – הָרִי זֶה זְרִיז וְנִשְׁכַּר.

ג. הָאוֹמֵר לְחֶבְרוֹ: 'צֵא וְקִדַּשׁ לִי אִשָּׁה פְּלוֹנִית'; הַלֵּךְ וְקִדְּשָׁה לְעַצְמוֹ. 'צֵא וְקַח לִי מִפְּלוֹנִי'; וְהַלֵּךְ וְלָקַח לְעַצְמוֹ – מִה שֶׁעָשָׂה עֲשׂוּי. אֲלֵא שֶׁנִּהְיָ דָרָךְ רַמְיּוֹת. הַפּוֹדָה אֶת הַשְּׁבוּיָה – מִתֵּר לִישָׂא אוֹתָהּ. הַמַּעֲיֵד עַל הַשְּׁבוּיָה – הָרִי זֶה לֹא יִכְנֹס. וְאִם כִּנְסָה – לֹא יוֹצִיא.

ד. הַמְּבִיא גִט מִמְּדִינַת הַיָּם, וְאָמַר: 'כִּפְנֵי נִכְתַּב בְּפָנֵי נְחִתָּם' – לֹא יִשָּׂא אֶת אִשְׁתּוֹ. 'מֵת', 'הִרְגָּתוֹ', 'הִרְגָּנוּהוּ' – לֹא יִשָּׂא אֶת אִשְׁתּוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: 'הִרְגָּתוֹ' – לֹא תִנְשָׂא אִשְׁתּוֹ. 'הִרְגָּנוּהוּ' – תִּנְשָׂא אִשְׁתּוֹ. אָמְרוּ לוֹ: מַעֲשֵׂה בְּלִסְטִים אֶחָד שֶׁנִּתְפַּס בְּקַפּוֹטָקִיא, וְהָיָה יוֹצֵא לְהַרְג, וְאָמַר: 'צֵאוּ וְאָמְרוּ לְאִשְׁתּוֹ שֶׁל שְׁמַעוֹן בֶּר כֶּהֱנָא: 'אֲנִי הִרְגָּתוֹ בְּכִנְיֻסָּתוֹ לְלוֹד', וְכֵן מַעֲשֵׂה לְפָנֵי חֲכָמִים וְהִשְׂיֵאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ. אָמַר לָהֶם: מַשֶּׁם רָאִיָּה? שְׁלֵא אָמַר אֲלֵא 'הִרְגָּנוּהוּ'.

ה. הַנִּטְעֵן עַל אִשְׁתּוֹ אִישׁ, וְהוֹצִיאָהּ עַל יָדוֹ, וְנִתְגַּרְשָׁה מִתַּחַת יָדֵי אַחֵר – הָרִי זֶה לֹא יִכְנֹס. וְאִם כִּנְסָה – לֹא יוֹצִיא. הַנִּטְעֵן מִן הָאִשָּׁה – לֹא יִשָּׂא אִמָּה וּבִתָּהּ וְאֶחָתָהּ, אִם כִּנְסָה – לֹא יוֹצִיא. גֵּר וְעוֹבֵד כּוֹכְבִים וְעוֹבֵד הַבָּא עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל, אֵף עַל פִּי שְׁחֻזְרוֹ, עוֹבֵד כּוֹכְבִים וְנִתְגַּזְרִי, עוֹבֵד וְנִשְׁתַּחֲרַר – הָרִי זֶה לֹא יִכְנֹס. וְאִם כִּנְסָה – לֹא יוֹצִיא. יִשְׂרָאֵל הַבָּא עַל הַשְּׁפָחָה, וְעַל הַעוֹבֵדֵת כּוֹכְבִים, אֵף עַל פִּי שְׁחֻזְרָהּ, שְׁפָחָה וְנִשְׁתַּחֲרָהּ, עוֹבֵדֵת כּוֹכְבִים וְנִתְגַּזְרָהּ – הָרִי זֶה לֹא יִכְנֹס. וְאִם כִּנְסָה – לֹא יוֹצִיא. [אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֵׂה בְּלִסְטִים אֶחָד שֶׁנִּתְפַּס בְּקַפּוֹטָקִיא, וְיָצָא לְהַרְג, וְאָמַר: 'צֵאוּ וְאָמְרוּ לְאִשְׁתּוֹ שֶׁל שְׁמַעוֹן בֶּן כֶּהֱנָא – אֲנִי הִרְגָּתוֹ בְּכִנְיֻסָּתוֹ לְלוֹד', וְכֵן מַעֲשֵׂה לְפָנֵי חֲכָמִים וְהִשְׂיֵאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ. אָמַר לָהֶם: מַשֶּׁם רָאִיָּה? שְׁלֵא אָמַר אֲלֵא 'הִרְגָּנוּהוּ'. הַפּוֹדָה אֶת הַשְּׁבוּיָה – מִתֵּר לִישָׂא אוֹתָהּ.

המעיד על השבויה – הרי זה לא יכנס, ואם כנס – לא יוציא⁶.

ו. חכם שאסר את האשה בנדר על בעלה – הרי זה לא ישאנה. אמר רבי יהודה: במה דברים אמורים? בזמן שלא היתה לו אשה, או שהיה לו וגרשה מפני זה, אבל אם היה לו אשה ומתה – מתר לישאנה. וכלן שנשאו לאחרים ומתו – מתרות לנשא להן, וכלן שהיה להם נשים ומתו – מתרין לנשא להן. רבי אליעזר אומר: כלם שנשאו לאחיהם ומתו – מתרות להתיבם להן, יעדים חתומים על שדה מקח ועל גט אשה – לא חששו חכמים לדבר זה.

ז. חכם שדן את הדין, טמא וטהר, אסר והתיר, וכן העדים שהעידו – הרי אלו מתרין לקח. אבל אמרו חכמים: הרחק מן הכעור ומן הדומה לכעור. יש זריז ונשכר, יש זריז ונפסד, שפל ונשכר, שפל ונפסד, לערב שבת, לשבת, למוצאי שבת, לערב שביעית, לשביעית, למוצאי שביעית, לימי חולו של מועד. וכל מקום שיש בו נדנדוד עברה – הרי זה שפל ונשכר.

⁶ קטע זה אינו בנסחת הספרים, והצג כפאן על

פי הגהות הגר"א.

16	ראשון Sunday	יג 13	<p>נץ החמה _____ 5:24 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:10 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:25 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:42 נ"ך: שמואל א כד-כה תוספתא: חגיגה א</p>	<p>עלות השחר _____ 4:12 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:34 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:01 שקיעה _____ 8:29 בבלי: בכורות ס ירושלמי: מעשר שני יז</p>
17	שני Monday	יד 14	<p>נץ החמה _____ 5:24 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:10 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:25 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:42 נ"ך: שמואל א כו-כז תוספתא: חגיגה ב</p>	<p>עלות השחר _____ 4:12 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:34 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:01 שקיעה _____ 8:29 בבלי: בכורות סא ירושלמי: מעשר שני יח</p>
18	שלישי Tuesday	טו 15	<p>נץ החמה _____ 5:24 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:10 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:26 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:42 נ"ך: שמואל א כח-כט תוספתא: חגיגה ג</p>	<p>עלות השחר _____ 4:12 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:34 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:02 שקיעה _____ 8:30 בבלי: ערכין ב ירושלמי: מעשר שני יט</p>
19	רביעי Wednesday	טז 16	<p>נץ החמה _____ 5:24 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:10 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:26 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:42 נ"ך: שמואל א ל-לא תוספתא: יבמות א</p>	<p>עלות השחר _____ 4:12 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:34 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:02 שקיעה _____ 8:30 בבלי: ערכין ג ירושלמי: מעשר שני כ</p>
20	חמישי Thursday	יז 17	<p>נץ החמה _____ 5:25 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:10 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:26 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:43 נ"ך: שמואל ב א-ב תוספתא: יבמות ב</p>	<p>עלות השחר _____ 4:13 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:34 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:02 שקיעה _____ 8:30 בבלי: ערכין ד ירושלמי: מעשר שני כא</p>
21	ששי Friday	יח 18	<p>נץ החמה _____ 5:25 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:11 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:26 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:43 נ"ך: שמואל ב ג-ד תוספתא: יבמות ג</p>	<p>עלות השחר _____ 4:13 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:35 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:02 שקיעה _____ 8:30 בבלי: ערכין ה ירושלמי: מעשר שני כב</p>
22	שב"ק Shabbos	יט 19	<p>נץ החמה _____ 5:25 סו"ז קר"ש - גר"א _____ 9:11 סו"ז תפלה - גר"א _____ 10:26 צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:43 נ"ך: שמואל ב ה-ו תוספתא: יבמות ד</p>	<p>בהעלתך, פרק ב עלות השחר _____ 4:13 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:35 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:02 שקיעה _____ 8:31 בבלי: ערכין ו ירושלמי: מעשר שני כג</p>

הדלקת הנרות 8:13 Candle Lighting

זמן מוצש"ק 9:43 Shabbos Ends

ווער עס איז א וַתִּרְן, קענען זיינע עבירות נישט איבערוועגן זיינע מצות.
(כפר המדות אות וַתִּרְן חֶלֶק ב' סיון א')